

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2010-2014 ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİK PLAN

Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
Ankara - 2009

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİK PLAN 2010-2014

STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI
ANKARA - 2009

"Ağaç, çiçek ve yeşillik
medeniyet demektir."

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU	V
GENEL MÜDÜR SUNUŞU	VII
MİSYON, VİZYON VE STRATEJİK AMAÇLAR	XI
1. STRATEJİK PLANIN KAPSAMI, HAZIRLIK SÜRECİ VE YÖNTEM	2
2. DURUM ANALİZİ	4
2.1 Kurumsal Yapı ve İlgili Mevzuat	4
2.1.1 Tarihsel Gelişim	4
2.1.2 Yetki, Görev ve Sorumluluklar	5
2.1.3 Organizasyon Yapısı	7
2.1.4 İlgili Mevzuat	10
2.2 Mevcut Kaynaklar	14
2.2.1 İnsan Kaynakları	14
2.2.2 Mali Kaynaklar	17
2.2.3 Fiziksel Yapı	19
2.2.4 Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar	21
2.3 Kuruluşun Faaliyet Alanları, Sunulan Ürün ve Hizmetler	23
2.3.1 Ormanların Korunması	23
2.3.2 Ormanların Geliştirilmesi	31
2.3.3 Ormanlardan Faydalanma	36
2.3.4 Orman Sayılan Alanlarda Verilen İzinler	43
2.3.5 Orman Amenajmanı-Harita ve Fotogrametri Hizmetleri	44
2.3.6 Orman Yolları ve Fiziki Altyapının Geliştirilmesi Hizmetleri	46
2.4 Kuruluşun Faaliyet Alanlarındaki Durum ve Gelişmeler	49
2.4.1 Ormancılık Sektörünün Yapısı ve Özellikleri	49
2.4.2 Ülkemizdeki Durum ve Gelişmeler	51
2.4.3 Dünyadaki Durum ve Gelişmeler	54
2.4.4 Kalkınma Planları ve Diğer Sektörel Planlarla Uyum	57
2.5 Paydaş Analizi	60
2.6 Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler (GZFT) Analizi	67
3. GELECEĞE BAKIŞ	69
3.1 STRATEJİK AMAÇLAR, STRATEJİLER, HEDEFLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ	70
3.2 STRATEJİK PLAN (2010-2014) AMAÇ- HEDEF İLİŞKİSİ	104
3.3 STRATEJİK PLAN HEDEF-BİRİM İLİŞKİSİ	108
4. MALİYETLENDİRME	110
5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME	115
5.1 İzleme	115
5.2 Değerlendirme	116
6. SONUÇ	117
7. KAYNAKÇA	118
8. KISALTMALAR	119
9. TABLOLAR, ŞEKİLLER VE GRAFİKLER	120

BAKAN SUNUŞU

Kamu kaynaklarının; etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini düzenleyen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu idarelerinin stratejik plan hazırlamalarını ve uygulamalarını bu plan çerçevesinde yapmalarını yasal yükümlülük altına almıştır.

Stratejik planlama ile; bütçenin ve kaynak tahsislerinin öncelikleri belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesine dönük yapılabilmesi, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi, kamu idarelerinin kalkınma planları, programları ve genel politikalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının benimsedikleri temel ilkeler kapsamında geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmaları, stratejik amaç ve bu amaçlara ulaşmada ölçülebilir hedeflerini ortaya koymaları, bu hedeflere önceden belirlenen performans göstergeleri doğrultusunda ne kadar yaklaştıklarını ölçebilmeleri ve planlamada katılımcı yaklaşımın benimsenmesi amaçlanmıştır.

2010-2014 yıllarında uygulanacak olan Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı yukarıda belirtilen esaslara uygun olarak hazırlanmıştır.

Dünyada giderek azalan orman kaynakları, son yıllarda yaşanılmakta olan küresel ısınma, iklim değişikliği, sağlıklı su kaynaklarının yetersizliği gibi insanlık açısından son derece önem arz eden hususlar yanı sıra toplumun ormanlardan olan beklentilerindeki çeşitlilik ve değişkenlik de dikkate alındığında daha da önemli hale gelmektedir. Orman Genel Müdürlüğü, ülkemiz orman kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi noktasındaki etkinliğinin farkında olarak sadece bugün için değil gelecekte de orman kaynaklarının önemini ve değerini giderek artacağı bilinci içerisinde toplumun çeşitlenen ve değişen taleplerini, koruyarak karşılayabilme yol ve yöntemlerini ortaya koymuştur.

Doğayla uyumlu sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı Stratejik Planın odak noktasını oluşturmuş, bu kapsamda belirlenen amaç ve hedefler de bu odak noktası etrafında şekillenmiştir.

Dünyada orman alanları hızla azalırken ülkemizde orman alanlarında artışlar gözlenmektedir. Bu güne kadar ormanların korunması ve geliştirilmesi noktasında üzerine düşen görevi özveriyle ve başarıyla yerine getiren Orman Genel Müdürlüğü'nün bu başarısını kalıcı hale getirmede, hazırlanan Stratejik Planın katkısının olacağını ümit etmekteyim.

Özverili ve özenli çalışmaları için Stratejik Plan Ekibi'ne ve Çalışma Gruplarına, planlama sürecinde görev alan tüm kurum çalışanlarına, katkı sağlayan tüm kamu, özel sektör, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarına içten teşekkürlerimi sunar, katkıların Planın uygulanmasında da devam edeceği ümidiyle, Planın ülkemiz ormancılığının gelişimine faydalı olmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

GENEL MÜDÜR SUNUŞU

Son yıllarda toplumun ormanlardan beklentileri sürekli değişmekte ve çeşitlenmektedir. Değişen demografik yapı birçok etkileşimi beraberinde getirmekte ve ormanlar üzerindeki talep baskısını artırmaktadır. Bu nedenle orman kaynaklarımızı daha etkin, ekonomik ve verimli kullanabilmek amacıyla önceliklerimizi özenle belirlememiz gerekmektedir.

Genel Müdürlüğümüzün bütün birimlerini kapsayan Stratejik Plan çalışmaları, ormanlarımızın geleceğini belirlemede planlı ve bilinçli adımlar atmamızı sağlayacak stratejik bir doküman ortaya koymuştur. Süreç boyunca, Orman Genel Müdürlüğü olarak gelecekte olması gereken rolümüzün tasarlanması yönünde sağlıklı bir yol haritasının çizilmesi amaçlanmıştır. Stratejik Planlama Süreci'nin bu anlamda, Genel Müdürlüğümüzde **“bilgi, deneyim ve uygulama”** arasındaki kritik dengeyi kurduğuna inanıyorum.

OGM'nin gelecekteki yönelimi **“doğayla uyumlu sürdürülebilir orman yönetimi”** olarak özetlenebilir. Stratejik Plan; bir yandan belirlenen stratejik amaçlara ulaşabilmek için Genel Müdürlüğümüzün çok boyutlu başarı arayışını ortaya koyarken, diğer yandan da güçlü yönlerimizi öne çıkaran ve geliştiren, zayıf yönlerimizin üzerine giderek ortadan kaldıran, fırsatları lehimize çevirerek yararlanan ve tehditleri stratejik yaklaşımlarla bertaraf eden bir çerçeve oluşturmıştır.

OGM'nin başarıları üzerine inşa edilmiş olan bu plan, sorumluluklarımızı yerine getirmede kaynaklarımızın daha etkili kullanılmasına imkan sağlayacak ve vizyonumuz doğrultusunda Genel Müdürlüğümüzü daha ileriye götürme çabalarımız için bir yol haritası olacaktır.

Stratejik Plan çalışmaları ile Genel Müdürlüğümüzün ülke ormanlarının geleceğine sahip çıkma konusunda sürdürdüğü faaliyetlerin analizini yapma noktasında ciddi mesafeler alındığını belirtmek gerekir. Stratejik Plan ile Kurumsal amaçlarımız belirlenmiş ve bu amaçlara ulaşmanın yolunu gösteren, sonuçları ölçülebilir hedefler ortaya konmuştur. Genel Müdürlüğümüzün hızlı ve dengeli gelişmesi için, Stratejik Planın uygulamasının takipçisi olacağız. Bu Plan, Genel Müdürlüğümüzün alacağı önemli kararlara ve atacağı adımlara ışık tutan temel bir referans belgesi olacaktır. Genel Müdürlüğümüzün plan dönemindeki kaynak kullanım kararları ve insan kaynakları politikaları plan öncelikleri ile uyumlu olacaktır.

Stratejik Plan; tamamıyla Genel Müdürlüğümüze özgü bir süreçle ve geniş katılımı hazırlanmıştır. Bu yoğun çalışma döneminde, bilgi birikimleri ve tecrübelerini bizden esirgemeyen çok sayıda meslektaşımıza ve orman dostuna teşekkür borçluyuz. Özveri ve özenli çalışmaları için Stratejik Plan Ekibi'ne ve Çalışma Gruplarına, planlama sürecinde gerekli altyapı desteğini sağlayan Genel Müdürlük yöneticilerine ve tüm mensuplarımıza içten teşekkürlerimi sunarım.

Planda yer alan hedeflere ulaşabilmek, Planın sahiplenilmesi ve desteklenmesiyle mümkün olacaktır. Dolayısıyla tüm çalışanlarımızı, paydaşlarımızı ve ormancılık kuruluşlarını plan hazırlık aşamasında olduğu gibi, uygulama aşamasında da aktif olmaya ve destek vermeye davet ediyorum. Stratejik Planın başarılı bir şekilde uygulanmasıyla daha güçlü bir Kurum olacağımıza inanıyor ve ülkemiz ormancılığına hayırlı olmasını diliyorum.

Osman KAHVECİ
Genel Müdür

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeler kamu idari yapısında ve yönetim anlayışında yeniden yapılanma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte toplumun artan taleplerine karşı daha duyarlı, katılımcılığa önem veren, hedef ve önceliklerini belirlemiş, hesap veren ve şeffaf bir kamu yapılanmasının gereği olarak “stratejik yönetim” yaklaşımı benimsenmiştir.

Katılımcılık ve uzlaşma ilkeleri ile uyumlu bir politika olan kamu yönetiminin yeniden yapılanma sürecinde ileri görüşlü/vizyon sahibi yönetici ve çalışanlardan daha fazla yararlanma anlayışı bir gereklilik haline gelmiştir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, yönetimde etkinliği ve verimliliği esas almaktadır. Geleceğin belirsizliklerine karşı hazırlıklı olma, hızlı karar alma ve sorunlara süratle çözüm bulma, değişime uyum sağlamanın temel unsurlarıdır. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, tüm kamu yönetimlerinde dönüşüm ve değişimi zorunlu kılmaktadır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 9 uncu Maddesinde; “Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar” hükmüne yer verilerek, kamu idarelerinin politika üretme kapasitelerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

“Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” in 8 inci maddesine göre; Orman Genel Müdürlüğü; stratejik plan hazırlık sürecini tamamlamış ve Hazırlık Programını 31.12.2007 tarihinde Devlet Planlama Teşkilatı’na sunmuştur.

Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı; ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, AB Müktesebatı, Ulusal Ormancılık Programı, AB Çevre Uyum Stratejisi (UÇES), 9 uncu Kalkınma Planı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan ve 60 ıncı Hükümet Eylem Planı’nda öngörülen ormancılık politikaları dikkate alınarak “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan ve yayımlanan “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu” çerçevesinde hazırlanmıştır.

MİSYON, VİZYON VE STRATEJİK AMAÇLAR

MİSYON

“Orman ve orman kaynaklarını her türlü tehlikelere karşı korumak, doğaya yakın bir anlayışla geliştirmek, ekosistem bütünlüğü içinde ve topluma çok yönlü sürdürülebilir faydalar sağlayacak şekilde yönetmek.”

VİZYON

“İnsana, doğaya ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir orman yönetimini sağlayan şeffaf ve saygın bir kurum olmak.”

STRATEJİK AMAÇLAR

Stratejik Amaç 1: Ormanların Korunması

Ormanları, orman sayılan yerleri ve bu yerlerdeki biyolojik çeşitliliği, her türlü biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korumak.

Stratejik Amaç 2: Ormanların Geliştirilmesi

Mevcut ormanları geliştirmek, verimliliğini artırmak ve alanlarını genişletmek.

Stratejik Amaç 3: Orman Kaynaklarından Faydalanma

Ormanların ürettiği mal ve hizmetlerden toplumun gelişen ve değişen beklentilerini en üst düzeyde karşılamak, ormanlardan çok yönlü ve sürdürülebilir şekilde faydalanmak.

Stratejik Amaç 4: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Sürdürülebilir orman yönetimini sağlamaya, daha hızlı ve kaliteli hizmet sunmaya ve belirlenen stratejik amaçlara ulaşmaya yönelik kurumsal gelişimi sağlamak.

STRATEJİK PLANIN KAPSAMI, HAZIRLIK SÜRECİ VE YÖNTEM

1.1 Stratejik Planın Kapsamı

Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı;

3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğünün Kuruluş Kanununda belirtilen görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde,

Orman Genel Müdürlüğünün 2010-2014 yılları arasında belirlediği stratejik amaçlarını, hedeflerini, bu amaç ve hedeflere ulaşmak için ortaya koyduğu stratejileri kapsamakta olup;

- Durum Analizi,
- Geleceğe Bakış,
- Stratejik Planın Uygulanması ve Değerlendirilmesi, bölümlerinden oluşmaktadır.

1.2 Stratejik Plan Hazırlık Süreci ve Yöntem

2005 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu tüm kamu kurumlarına stratejik plan yapma zorunluluğu getirmiştir. Söz konusu Kanun gereği Orman Genel Müdürlüğünce 2006 yılı içerisinde Stratejik Plan hazırlık çalışmaları başlatılmış ve 18.08.2006 tarihinde yayımlanan bir iç genelge ile bütün birimlere duyurulmuştur.

Stratejik Plan hazırlanırken, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Stratejik Planlama Kılavuzu ve Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirtilen prensipler esas alınmıştır.

Plan hazırlık süreci;

- Neredeyiz?
- Nereye gitmek istiyoruz?
- Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşırız?
- Başarımızı nasıl ölçer ve değerlendiririz?

sorularına cevap bulmak amacıyla dört aşamalı olarak yürütülmüş ve bu aşamalarda aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

- İhtiyaç analizlerinin gerçekleştirilmesi (eğitim ihtiyacı, veri ihtiyacı, mali kaynak ihtiyacı, kolaylaştırıcı hizmet ihtiyacı),
- İç paydaşlara yönelik eğitim, bilgilendirme ve farkındalık oluşturma toplantıları,
- Dış paydaşların görüş ve önerilerinin toplanması ve verilerin analiz edilmesi,
- Kurumun temel fonksiyonunun tespiti,
- GZFT (güçlü-zayıf yönler, fırsat ve tehditler) analizi,
- Kurumun misyon ve vizyonunun belirlenmesi,
- Stratejik amaçlar ve hedeflerin belirlenmesi,
- Performans göstergelerinin tespiti,
- Hedeflerin maliyetlendirilmesi,

Stratejik Plan hazırlık sürecinde, “katılımcılık” ilkelerine uygun olarak bütün katılım kanalları açık tutulmuştur. Kurum içinde ve dışında çalışma toplantıları gerçekleştirilerek iç paydaşlar olan Kurum çalışanlarının fikir ve görüşlerine başvurulmuş, bu kapsamda önce 28 kişiden oluşan bir Stratejik Planlama Ekibi ve bu Ekibin gözetiminde 82 uzmandan oluşan 13 adet çalışma grubu

kurulmuştur. Stratejik Planlama Ekibi ve çalışma gruplarına yönelik olarak Milli Prodüktivite Merkezi uzmanlarından kısa süreli eğitim alınmıştır. Stratejik Planlama Ekibi, ilk toplantı sonrasında Stratejik Plan hazırlık programını oluşturarak çalışma grupları arasında iş bölümü yapmıştır.

Çalışma Grupları, durum analizi için; kurumun tarihçesi, yasal yükümlülükler ve mevzuat analizi, faaliyet alanları-ürün/hizmetleri, paydaş analizi, kurum içi analiz ve dış çevre analizi çalışmalarını yaparak raporlarını hazırlamışlardır. Hazırlanan bu raporlar, toplantılarda gündeme gelen konular, alınan kararlar ve yapılan sunumlar, stratejik planlama ekibinin değerlendirmesinden sonra (www.ogm.gov.tr/strateji) adresinde yayınlanmıştır.

Geniş anlamda katılım sağlamak ve çalışmalarını bütün ilgi gruplarına yaymak amacıyla aşağıdaki yöntemler kullanılmıştır.

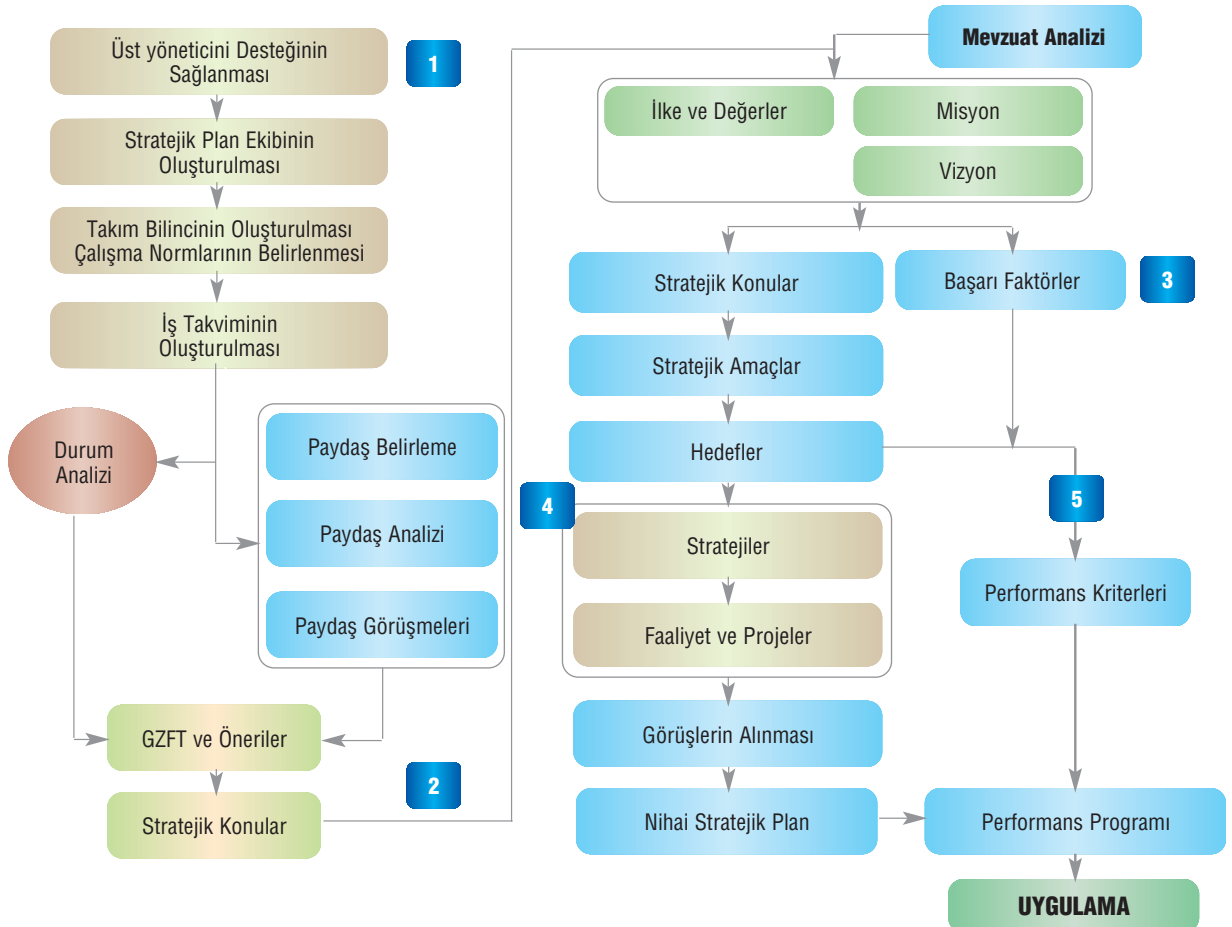
Anket Uygulaması

Kurum çalışanlarının, dış hedef kitlesinin ve sivil toplum örgütleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, Genel Müdürlüğün mevcut durumda sunduğu hizmetlerle ve Kurumun geleceğe bakışına yön verecek konularda soruların yer aldığı anketler dağıtılmıştır. Paydaş analizi olarak yapılan bu çalışmada anketlerin 4447'si kurum içi çalışan, 875'i dış hedef kitlesi ve 62'si de sivil toplum kuruluşları ile diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından doldurulmuştur.

Çalıştay

Orman Genel Müdürlüğünün durum analizi kapsamında; güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri ile geleceğine ilişkin misyon ve vizyon, temel değerler ve stratejik amaçları belirlemeye yönelik 2 gün süreli bir Çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay'a sivil toplum kuruluşlarından 24, orman fakültelerinden 8, orman-köy tüzel kişiliklerinden 4, diğer kamu kurum ve kuruluşlardan 34, Çevre ve Orman Bakanlığından 35, Orman Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra birimlerinden 196 olmak üzere 301 kişi katılmıştır. Çalıştay çıktıları Kurumun ilgili web sayfasında yayınlanmıştır.

Şema 1: Stratejik Planın Hazırlanması Aşamasında Uygulanan Yöntem

DURUM ANALİZİ

2.1 Kurumsal Yapı ve İlgili Mevzuat

2.1.1 Tarihsel Gelişim

Osmanlı döneminde ormanların “cibali mübaha” olarak herkesin istifadesine açık olduğu bilinmektedir. Ormanlara ilişkin ilk düzenleme Tanzimat Fermanı ile birlikte 1839 yılında İstanbul Orman Müdürlüğü'nün kuruluşu ile başlar. Bu dönemde Devletin ormanlarla ilgilenmesi yalnızca Sarayın, Ordunun, Tersane ve Donanmanın odun ihtiyacının karşılanması ve ormandan kesilip satılan odun ve keresteden vergi alınması şeklinde olmuştur. Bu amaçla sadece İstanbul ve Marmara çevresiyle Kocaeli Yarımadasındaki ormanlar Sarayın, Donanmanın ve Ordunun orman ürünlerine olan ihtiyacını karşılamak üzere ayrılmıştır. Ancak, diğer orman alanlarından yararlanmada herhangi bir kısıtlama söz konusu olmamış, “cibali mübaha” geleneği devam etmiştir.

Bir İmparatorluğun çöküşü ve Cumhuriyetin doğuşu da dahil olmak üzere çok sayıda savaşın, karmaşanın, yoksulluğun ve imkansızlığın yaşandığı bu dönemde, cibali mübaha rejiminden düzenli devlet ormancılığına geçişte pek çok sancı yaşanmış, ormancılıkla ilgili çok sayıda yasa çıkmış ve değiştirilmiş, bundan da ormanlarımız zarar görmüştür. Örneğin 1945 yılında ormanların devletleştirilmesi ile kamulaştırılan orman alanı 205.000 hektar iken, bu Yasaya tepki olarak çıkan orman yangınlarında, sadece iki yılda 290.000 hektar orman alanı yanmıştır.

Orman tanımında yapılan sürekli değişiklikler kadastro ve mülkiyet konularında karmaşa yaşanmasına neden olmuş, sonuç itibarıyla 1937 yılında 5 yılda bitirilmesi öngörülen kadastro çalışmaları günümüze kadar sür gelmiştir.

1839 yılında kurulan ve ilk kurumsal ormancılık örgütü olan Orman Müdürlüğü, iktisadi yapısı bozulan İmparatorluğun gelir kaynaklarını artırmak üzere kurulmuştur. Bu nedenledir ki; Orman Müdürlüğü Ticaret Nazırlığı'na bağlanmıştır. Ancak, 1869 yılında kurulan Orman Umum Müdürlüğü'nün Maliye Bakanlığı örgüt yapısı içinde yer alması uygun görülmüştür. Cumhuriyet dönemini de içeren tarihi süreç incelendiğinde; Orman Umum Müdürlüğü'nün, Nafia (Bayındırlık), Maliye ve Ziraat Bakanlıklarına bağlı olarak çalıştığı görülmektedir.

Ülkemizde teknik ve ekonomik ormancılık tatbikatına güç kazandıracak elemanların yetiştirilmesi amacıyla 1857 yılında Orman Fakültesinin öğretime açılması yanında, günün ve şartların dikte ettirdiği değişik kanunnameler, fetvalar, buyrultular, nizamname ve talimatnameler çıkarılmıştır.

Cumhuriyet döneminde 1920-1923 yılları arasında Orman Umum Müdürlüğü, İktisat Vekâletliğine bağlı bir Genel Müdürlük olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu dönemde bazı kanun ve kararlar çıkarılarak uygulamaya konulmuştur.

Atatürk'ün 1922 yılı Meclis açılış konuşmasındaki: “Gerek ziraat ve gerek memleketin servet ve sıhhati umumiyesi noktası nazarından ehemmiyeti muhakkak olan ormanlarımızdaki asri tedbir ile hüsnühalde bulundurmak, tevsi etmek ve azami faide temin eylemek esas düsturlarımızdan biridir.” buyuruları, ormancılık hizmetlerimizin gelişmesine esas teşkil etmiştir.

1937 yılında çıkarılan 3204 sayılı Kanunla hükmü şahsiyete haiz katma bütçeli bir idare olarak Orman Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Aynı yıl yürürlüğe giren 3116 sayılı Orman Kanunu ile bugünkü modern ormancılığımızın temeli atılmıştır. Orman Genel Müdürlüğü özellikle Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, ülkenin ulaşılabilen en mahrum bölgelerinde istihdam ve kaynak oluşturmuş, yol, su, elektrik ve haberleşme gibi altyapı hizmetlerinin bu bölgelere ulaştırılmasına hem vesile olmuş hem de katkı sağlamıştır.

1950-1960 yılları arasında orman suçlarının affını sağlayan ve dolayısıyla orman tahribine hız kazandıran dört af kanunu çıkarılmıştır. Neticede bu kanunlar, orman suçlarının artması ile orman varlığımızın ve verim gücünün azalmasını hızlandırmış bu durum, Anayasa'ya orman ve ormancılığa ait hükümlerin konulmasını zorunlu kılmıştır. Böylece ormanlarımız ve ormancılığımız milli öneme haiz Anayasal bir mevzu olmuştur.

Söz konusu Anayasal hükümler özetle; Devlet ormanlarının mülkiyetinin devir olunamayacağını, kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamayacağını, Devlet ormanlarının kanuna göre Devletçe yönetilip işletileceğini; ormanların korunması için ormanlar içinde veya bitişğinde yaşayan halkın kalkındırılmasını, ormanların gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle halkın işbirliği yapmasını sağlayıcı tedbirlerin alınmasını içermektedir.

1937 yılında 3116 sayılı Orman Kanununun çıkması ve ormanların 1961 Anayasasına girmesinden sonra daha etkili bir koruma sağlanmış, ağaçlandırma çalışmaları hızlandırılmış, orman tanımı kesinleştirilmiştir. 1963-1972 yılları arasında bütün yurt ormanlarının envanteri yapıp, orman amenajman planları tamamlanmıştır. Bu plan verilerine göre 1972 yılında orman alanımız 20.199.296 hektar olarak belirlenmiştir. 1960'lı yıllardan sonraki dönem, ormancılığımız için atılım yılları olmuştur. Amenajman planlarının tamamlanması ile birlikte taşrada hızlı bir örgütlenmeye gidilmiş, orman koruma teşkilatı organize edilmiş, orman yolları yapılmış, gençleştirme ve ağaçlandırma çalışmaları ivme kazanmıştır. 1972 yılında 20.2 milyon hektar olan orman varlığımız bugün 21.2 milyon hektara ulaşmıştır. Yani son envanter kayıtlarına göre orman alanı 1 milyon hektar artmıştır. Dünya genelinde yılda 910 milyon hektar orman kaybı olduğu dikkate alındığında bunun önemli bir başarı olduğunu söyleyebiliriz. Yine önceleri yılda 1-2 milyon m³ olan yapacak odun üretimi, 60'lı yıllarda 3-4 milyon m³'e, 1972 den sonra da 6-7 milyon m³'e çıkmıştır. Bugün bu rakam 10 milyon m³'ü aşmıştır.

Orman Genel Müdürlüğü 1937 yılından itibaren Taşrada da teşkilatlanmasını sürdürerek; 1945 yılında Devlet Orman İşletmeleri, 1951 yılından itibaren de orman başmüdürlükleri kurulmaya başlanmış ve devlet orman işletmeleri bu başmüdürlüklere bağlanmıştır.

1937-1969 yılları arasında sistemli bir şekilde artan ormancılık çalışmaları bağımsız bir bakanlık yapılanmasını zorunlu kılmıştır. 1969 tarihinde ormancılık hizmetlerini bağımsız olarak ve hizmet esasına göre teşkilatlanarak yürütmek üzere "Orman Bakanlığı" kurulmuş, OGM de bağlı kuruluş olarak Orman Bakanlığına bağlanmıştır. Ancak, 1969 yılında kurulan Orman Bakanlığı görevini 1981 tarihine kadar sürdürmüş, daha sonra Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile birleştirilerek Tarım ve Orman Bakanlığı adını almıştır. 1983 yılında Köy İşleri Bakanlığı da buna dâhil edilerek "Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı" haline dönüştürülmüştür. Bu birleşmeden umulan başarı elde edilememiş, 1969 öncesi yaşanan sorunlar tekrar gündeme gelmiştir. Üstelik sadece Bakanlık yapısında değil, Bakanlığa bağlı genel müdürlüklerin çalışmalarında da olumsuz sonuçlar görülmüştür. Bu olumsuzluklar ormancılık kurumları ile toplum ilişkilerini de etkilemiş; ormancılık, 1991 yılında yeniden "Orman Bakanlığı" şeklinde yapılandırılmıştır. Son olarak 2003 yılında Çevre ve Orman Bakanlıkları birleşerek Çevre ve Orman Bakanlığı kurulmuş, Orman Genel Müdürlüğü de kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli bir kuruluş olarak bu Bakanlığın bağlı kuruluşu olmuştur.

2.1.2 Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Orman Genel Müdürlüğü, 170 yıllık geçmişi ile ülkemizin kalkınmasına önemli katkılarda bulunmuş köklü bir teşkilattır. Hizmet özelliği nedeniyle yerinden yönetim esasına göre kurulmuş, kamu tüzel kişiliğine haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. Ülkemizin en ücra köşelerine kadar yayılan ve 27 orman bölge müdürlüğünden oluşan geniş bir taşra teşkilatına sahiptir. Temel görevi; ülkemiz orman kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve topluma çok yönlü faydalar sunacak şekilde işletilmesidir.

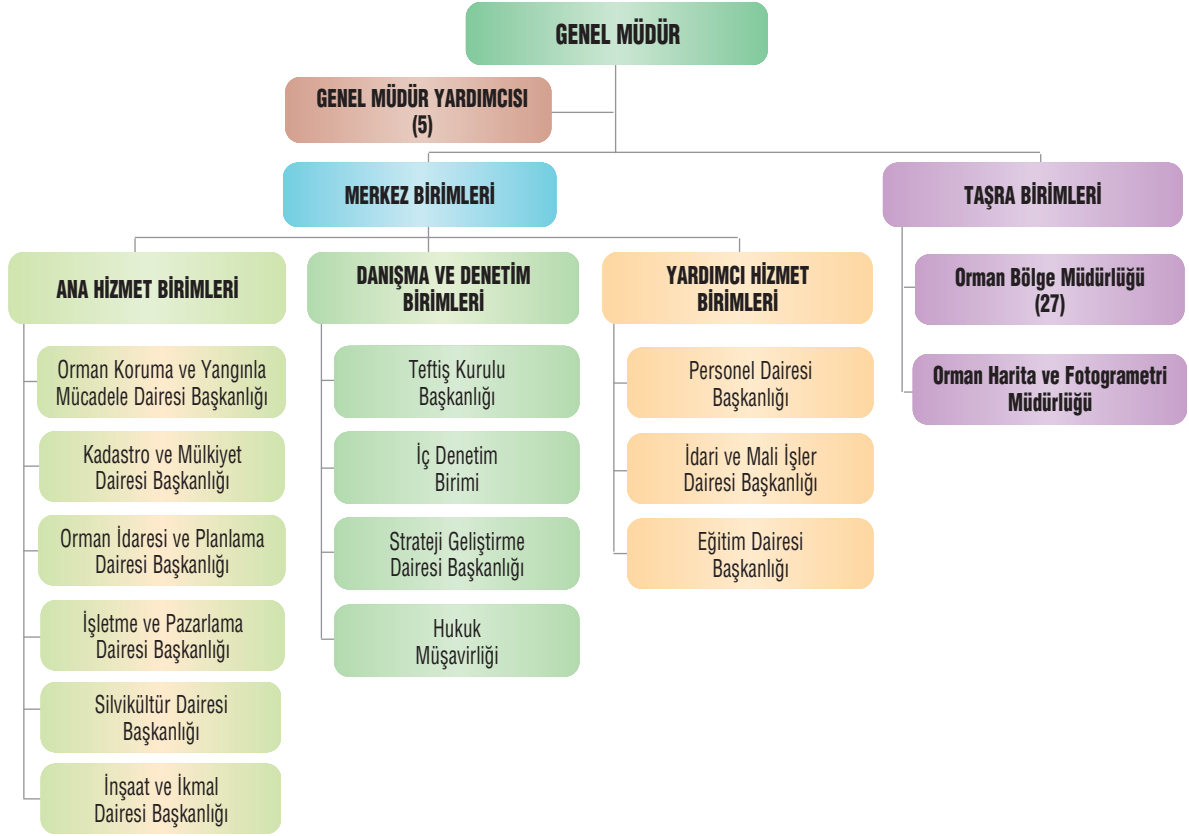
3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Orman Genel Müdürlüğünün görevleri;

- Ormanların geliştirilmesini, usulsüz ve kanunsuz müdahalelere, tabii afetlere, yangınlara, muhtelif zararlılara karşı korunmasını ve gerekli kontrolleri sağlamak,
- Ormanları, devamlılığını sağlayacak şekilde, teknik ve ekonomik icaplara göre idare etmek ve işletmek, asli ve tali orman ürünlerinin; üretim, taşıma, depolama iş ve işlemleri yapmak ve yaptırmak, bu ürünleri yurt içinde ve dışında pazarlamak, ormancılık hizmetleri ile ilgili gerekli araç ve gereçleri temin ve tedarik etmek,
- Ormanları imar ve ıslah etmek, silvikültürel bakımını ve gençleştirilmesini sağlamak,
- Orman kadastro ve mülkiyetiyle ilgili işlerle, ormanlardaki izin, intifa ve irtifak işlemlerini özel mevzuatına göre yürütmek,
- Ormancılık hizmetlerinin gerektirdiği konularda Döner Sermaye İşletmeleri kurmak,
- Hizmetin gerektirdiği her türlü hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi yaptırmak, eğitim ve sosyal tesisleri kurmak, işletmek ve ayrıca ara ve alt kademe meslek elemanı yetiştirmek üzere okullar açmak,
- Hizmetleri ile ilgili her türlü araştırma, envanter, basım, yayım ve tanıtma işleri ile projeleri yapmak, yaptırmak ve tasvip edilenleri uygulamak,
- Ormana ilişkin hizmetlerin daha süratli ve verimli yürütülebilmesi için her türlü malzeme, arsa, arazi, bina, tesis, tesisat satın almak veya kiralamak; hizmetleriyle ilgili bina ve tesisleri ve bunların bakım ve onarımlarını yapmak, yaptırmak,
- Ormancılık hizmetlerinin gerektirdiği makineler ile hizmet vasıtalarını, bunların ekipmanlarını ve yedek parçalarını sağlamak, bakım ve revizyonlarını yapmak, yaptırmak,
- Üretim, ağaçlandırma yolları ve yangın şeritleri ile ilgili orman ve orman yolları ağını tespit etmek ve etüd proje çalışmalarını yapmak, Bakanlık makamınca tespit edilecek usul ve esaslar dahilinde üretim, ağaçlandırma ve yangın sahalarıyla ilgili ve bu sahalara ulaşılmasını sağlayan işleri yaptırmak, aynı şekilde küçük çaptaki yapım, bakım ve onarım işlerini yapmak ve yaptırmak,
- İlgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak, olarak sıralanmıştır.

2.1.3 Organizasyon Yapısı

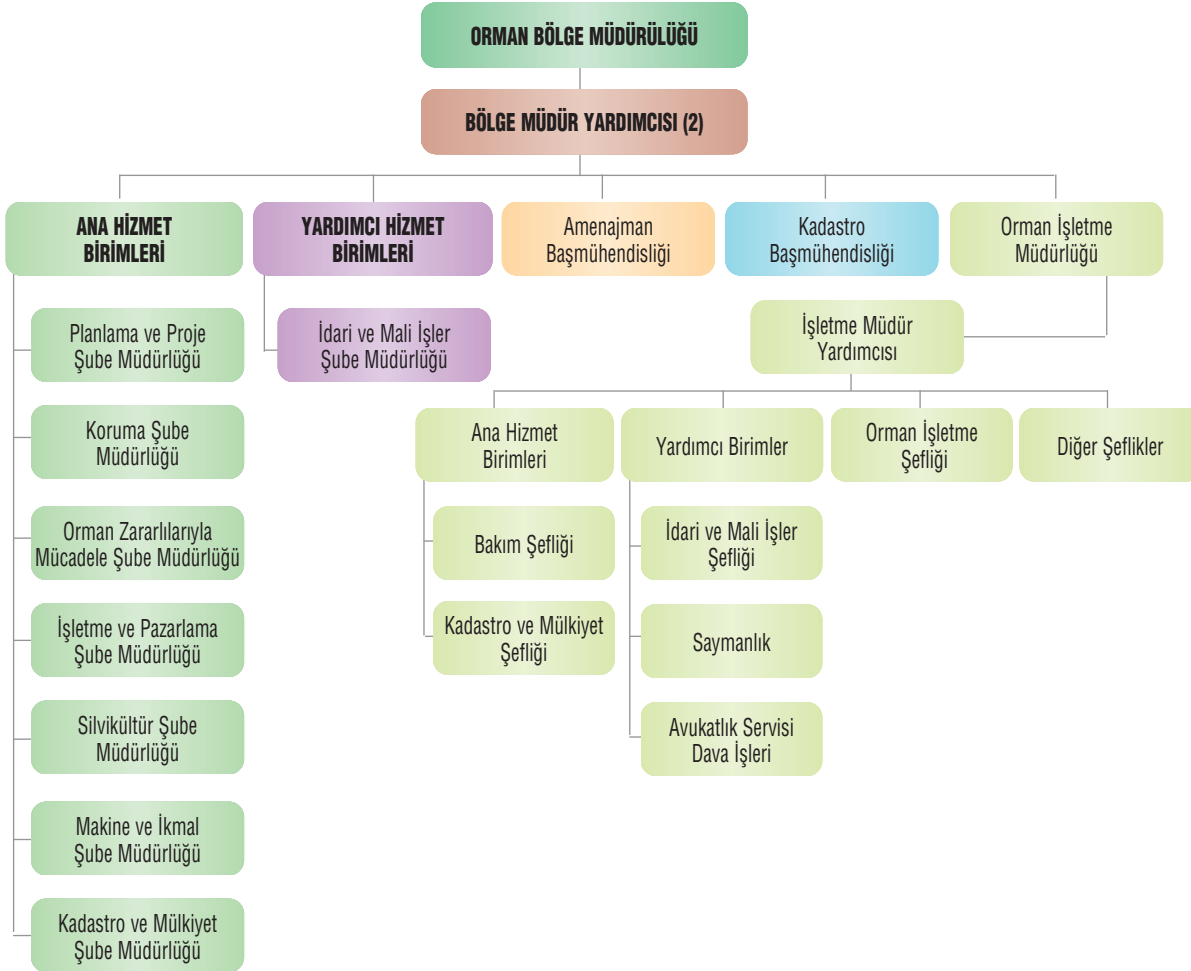
Şema 2: Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat Yapısı

Orman Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatı 27 orman bölge müdürlüğünden oluşmaktadır. Bu bölge müdürlüklerine bağlı toplam 217 orman işletme müdürlüğü ve 189 başmühendislik vardır. Orman İşletme Müdürlüklerine 1319 orman işletme şefliği ve 139 diğer şeflikler bağlıdır. Ayrıca doğrudan merkeze bağlı Orman Harita ve Fotogrametri Müdürlüğü ile Ankara Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı Yedek Parça Depo Müdürlüğü bulunmaktadır.

Orman Bölge Müdürlükleri; kendi içerisindeki birimler ile kendine bağlı orman işletme müdürlükleri, amenajman başmühendislikleri ve kadastro komisyonları (başmühendislikler) arasında koordinasyon, kontrol ve denetim sağlamaktadır.

Şema 3: Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı

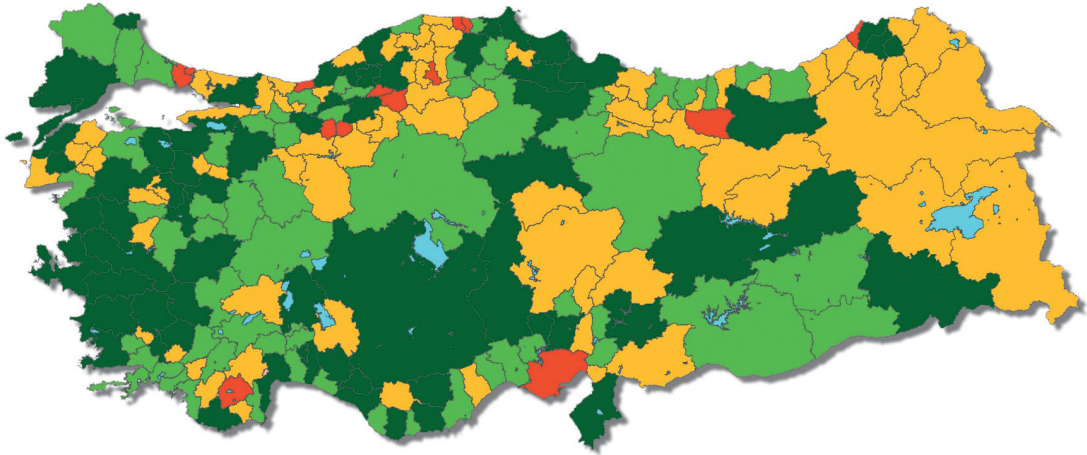
Ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesine yönelik bütün arazi uygulamaları orman işletme müdürlükleri ve onlara bağlı orman işletme şefliklerince yürütülmektedir. Bu nedenle ormancılığımızda orman işletme müdürlükleri ve şeflikleri kritik bir öneme sahiptir.

Diğer şeflikler, ilgili orman işletme müdürlüğünün özelliklerine bağlı olarak kurulabilen arboretum, depo, eğitim merkezi, işçi eğitim merkezi, koruma ve imrarat, elektronik haberleşme ve atölye şeflikleri gibi şefliklerdir.

Harita 1: Orman Bölge Müdürlükleri Sınırlarını Gösterir Harita

Harita 2: Orman İşletme Müdürlükleri Sınırlarını Gösterir Harita

Turuncudan koyu yeşile kadar renkler işletmelerin kuruluş puanı ile ilgilidir. Koyu yeşile doğru kuruluş puanı artmaktadır, bu da ilgili işletmelerde puana esas teşkil eden ormancılık faaliyetleri ve parametrelerinin yüksek olduğunu gösterir.

2.1.4 İlgili Mevzuat

Ülkemizde ormancılık mevzuatının kaynağını, başta Anayasa olmak üzere ilgili kanunlar, tüzükler, yönetmelikler ve diğer yasal düzenlemeler oluşturmakta; ormancılık uygulamaları bu usul ve esaslar doğrultusunda şekillenmektedir.

Ormancılık mevzuat çalışmaları Cumhuriyetin ilanından sonra hız kazanmıştır. Cumhuriyet döneminde ormanlara yönelik iş ve işlemlerin düzenlenmesi amacıyla 3116 sayılı ilk Orman Kanunu 1937 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunun ardından 1945 yılında özel ormanların devletleştirilmesini öngören 4785 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Bu değişimi 1950 yılında çıkarılan 5653 ve 5658 sayılı Kanun değişiklikleri izlemiş ve devletleştirilen ormanların iadesi gerçekleşmiştir. Halen yürürlükte olan 6831 sayılı Orman Kanunu 1956 yılında kabul edilmiştir. Ancak Kanun, o tarihten bu yana 20 defa değişikliğe uğramıştır.

Devlet orman mülkiyeti ve işletmeciliği ilkeleri temelinde orman alanlarının korunmasını hedefleyen hükümler, ilk kez 1961 Anayasası ile güvence altına alınmış ve daha sonra 1982 Anayasasında da aynı anlayış devam etmiştir. Anayasadaki bu hükümler orman mevzuatının ana çerçevesini çizmekte ve ormanların korunması ve gelecek kuşaklara intikali için güçlü bir yasal dayanak oluşturmaktadır.

Anayasal hükümlerden sonra orman mevzuatının temelini oluşturan başlıca diğer kanunlar; 6831 sayılı Orman Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile idari yapılanmaya ilişkin 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanundur.

Orman Genel Müdürlüğüne; ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesi ile ilgili görevler; 6831 Sayılı Orman Kanunu ve 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunla verilmiştir.

6831 Sayılı Orman Kanunun 6 ncı maddesinde; “Devlet ormanlarına ve Devlet ormanı sayılan yerlere ait her çeşit işler Orman Genel Müdürlüğüne yapılır ve yaptırılır, Devletten başkasına ait olan bütün ormanlar, bu Kanun hükümleri dairesinde Orman Genel Müdürlüğü’nün murakabesine tabidir.” hükümleri yer almaktadır.

1982 Anayasası’nın 169’uncu maddesi özetle;

- Mülkiyetine bakılmaksızın bütün ormanlar Devletin kontrolündedir,
- Devlet ormanlarının mülkiyeti devredilemez ve bu ormanlar Devletçe işletilir,
- Orman suçlarına münhasıran genel ve özel af çıkarılamaz,
- Devlet, ormanların geliştirilmesi ve korunması için gerekli tedbirleri alır ve kanunlar çıkarır,
- Yanan orman alanları ağaçlandırılır, bu alanlarda tarım yapılamaz,
- Ormanlara zarar verecek her çeşit faaliyet ve siyasi propaganda yasaktır,
- Orman sınırları bazı istisnalar dışında daraltılamaz, hükümlerini içermektedir.

170’inci maddesinde ise; ormanların korunması için orman köylerinin kalkındırılmasının desteklenmesine dair hususlar yer alır.

Ayrıca, Anayasa’nın mülkiyet hakkı konusunda 35, kıyıları konusunda 43, toprak konusunda 44, tarım konusunda 45, kamulaştırma konusunda 46, çevrenin korunması konusunda 56, tarihi, kültürel ve doğal değerler konusunda 63 üncü maddeleri de ormancılığı dolaylı yollardan ilgilendirmektedir.

2.1.4.1 Ulusal Mevzuat

(a) Kanunlar

(i) Ormancılığı Doğrudan İlgilendiren Kanunlar

- 6831 sayılı Orman Kanunu,
- 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanunu,
- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu,
- 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun,
- 3116 sayılı Orman Kanunu ve bu Kanunu değiştiren 4785, 5653 ve 5658 Sayılı Kanunlar,
- 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Kuruluş Kanunu,
- 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu,
- 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu,
- 3402 sayılı Kadastro Kanunu,
- 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu.

(ii) Diğer İlgili Kanunlar

- 2872 sayılı Çevre Kanunu,
- 4342 sayılı Mera Kanunu,
- 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu,
- 3213 sayılı Maden Kanunu,
- 775 sayılı Gecekondü Kanunu,
- 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun,
- 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu,
- 2859 sayılı Tapulama ve Kadastro Paftalarının Yenilenmesi Hakkında Kanun,
- 5543 sayılı İskân Kanunu,
- 3194 sayılı İmar Kanunu,
- 3621 sayılı Kıyı Kanunu,
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,
- 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun,
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun,
- 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun,
- 442 sayılı Köy Kanunu,
- 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu,
- 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun,
- 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu,
- 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu,
- 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
- 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu,
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu.

(b) Yönetmelikler

Yukarıda sayılan yasalara dayanılarak ikincil mevzuat olan yönetmelikler hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu yönetmelikler aşağıda verilmiştir.

(i) Orman Genel Müdürlüğüne Ait Yönetmelikler

- Orman Ürünlerine Verilecek Taşıma Belgelerine Ait Yönetmelik,
- Damga Yönetmeliği,
- Ormanlarda ve Orman İçinde Bulunan Otlak Yaylak ve Kışlaklarda Hayvan Otlatma Yönetmeliği,
- Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Görevlilerin Görecekları İşler Hakkında Yönetmelik,
- Orman Muhafaza Memurları Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Muhafaza Ormanlarının Ayrılması ve İdaresi Hakkında Yönetmelik,
- 6831 sayılı Orman Kanununa Göre Orman Kadastrounun Uygulanması Hakkında Yönetmelik,
- Orman Sayılmayan Yerlerdeki Ağaç ve Ağaççıklardan Sahiplerinin Faydalanma Şekil ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Özel Ormanlarda ve Hükmi Şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine Ait Ormanlarda Yapılacak İş ve İşlemler Hakkındaki Yönetmelik,
- Orman Kanunu'nun 84 üncü Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik,
- Orman Kanunu'nun 112, 113 ve 114 üncü Maddelerinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik,
- 6831 sayılı Orman Kanunun 2 nci Maddesinin (A) Bendine Göre Orman Sınırları Dışına Çıkarılacak Yerler Hakkında Yönetmelik,
- Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik,
- Orman Ürünlerinden Faydalanmak İsteyenlere Verilecek İzinlere Ait Yönetmelik,
- Orman Kanunu'nun 35'nci Maddesindeki Yapı Sistemlerinin Tespiti ve Uygulanmasına Dair Yönetmelik,
- 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 31, 32 ve 33 üncü Madde Uygulanmasına Dair Yönetmelik,
- Orman Emvalinin İstihsaline Ait Yönetmelik,
- Orman Ürünlerinin Tahsisli Satışları Hakkında Esaslar (Bakanlar Kurulu Kararı),
- Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğinin Ek 5 nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik,
- Mesire Yerleri Yönetmeliği,
- Orman Yol Ağı Planlarının Düzenlenmesine Dair Yönetmelik,
- Orman Yangınlarını Söndürme Çalışmaları Esnasında Ölenlere ve Sakatlananlara Ödenecek Tazminata İlişkin Yönetmelik,
- Orman Genel Müdürlüğü Personeline Yapılacak Fazla Çalışma Ücretine İlişkin Yönetmelik,
- Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Görevleri Çalışma ve Usul Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Birimleri Kurulması, Değiştirilmesi ve Kapatılması Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliği,
- Teftiş Kurulu Yönetmeliği,
- Hukuk Müşavirliği Görev Yönetmeliği,
- Orman Amenajman Yönetmeliği,
- Orman Genel Müdürlüğü Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Yönetmelik,
- Orman Genel Müdürlüğü Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmelik,
- Orman Genel Müdürlüğü Memurlarının Sicil Amirleri Yönetmeliği,
- Orman Genel Müdürlüğü Teknik Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği,
- Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği,

- Arşiv Yönetmeliği,
- Orman İdaresi ve Planlama (Amenajman) Dairesi Başkanlığı Görev Yönetmeliği,
- Orman İdaresi ve Planlama (Amenajman, Denetim ve Kontrol) Başmühendisliklerinin Görev ve Çalışma Yönetmeliği,
- Orman Kadastro Komisyonlarının Yönetim İdari, Teknik İşleri ve Denetimleri ile Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatlarının Yapacağı İşler Hakkında Talimat,
- Kreş ve Gündüz Bakımevi Yönetmeliği,
- Ankara Yedek Parça Depo Müdürlüğünün Görevleri, Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik,
- Orman Haftası ve Ağaç Bayramı Yönetmeliği,

(ii) Çevre ve Orman Bakanlığı ve Diğer Kurumlara Ait Yönetmelikler

Mevzuattan kaynaklanan bazı yönetmeliklerin uygulama alanı ormanlık alanlar veya ormanlık alanlardan tahsis edilen sahaların yönetimi ile ilgili olması nedeniyle doğrudan Genel Müdürlüğü ilgilendirmektedir.

Bunlardan bazıları;

- Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatını Geliştirme Sahaları İlgili Yönetmelik,
- Av ve Yaban Hayvanı Üretme Yeri ve İstasyonları ile Kurtarma Merkezlerinin Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik,
- Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik,
- Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri ile İlgili Yönetmelik,
- Ağaçlandırma Yönetmeliği,
- Orman ve Park-Bahçe Ağaçları, Ağaççıkları ve Çalıları Fidan Yetiştiriciliği Hakkında Tebliğ,
- Milli Parklar Yönetmeliği,
- Orman Köylülerinin Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Tebliğ,
- Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik,
- Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği,
- Kadastro Çalışmalarının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik (47/A),
- Taşınmaz Malların Sınırlandırma Tespit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelik (47/D),
- İtirazları İnceleyecek Kadastro Komisyonlarının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik,
- Kadastro İlanları Hakkında Yönetmelik (47/F),
- Harita ve Kadastro Paftalarının Yenilemesi Yönetmeliği,
- Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliği,
- Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği,
- Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,
- Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar,
- Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik,
- Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik,
- Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik,
- Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik,
- Taşınır Mal Yönetmeliği,
- Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği,
- Muhasebe Yetkililerinin Eğitim, Sertifika Verilmesi ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği,
- Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği,

- Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği,
- Mal Alımları Uygulama Yönetmeliği,
- Hizmet Alımları Uygulama Yönetmeliği,
- Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliği,

2.1.4.2 Uluslararası Mevzuat

1992 yılında Rio’da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında (UNCED), bir ormancılık sözleşmesi üzerinde mutabakat sağlanamamış ancak, resmi bağlayıcılığı olmamakla birlikte, yüksek düzeyde politik taahhüt karakterinde olan “Ormancılık Prensipleri” ilan edilmiş ve Gündem 21’in 11 inci bölümü ormansızlaşma ile mücadeleye ayrılmıştır.

Diğer taraftan, ormanlar ve ormancılık konularında uluslararası düzeyde yürütülen faaliyetlerin etkisiyle, Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansı süreci başlatılmıştır. Ülkemizin de taraf olduğu bu süreçte, 1990 yılından beri beş konferans (Strazburg-1990, Helsinki-1993, Lizbon-1998, Viyana-2003 ve Varşova-2007) düzenlenmiş ve 19 karar alınmıştır. Bu süreçte alınan kararlar da uluslararası mevzuat niteliğindedir.

Uluslararası sözleşme ve süreçler

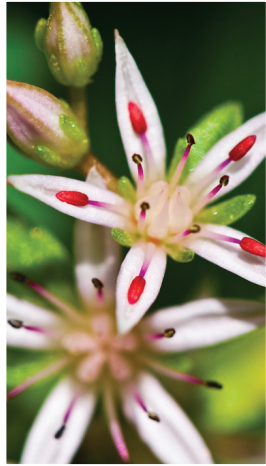
- Hükümetlerarası Ormancılık Paneli (IPF),
- Hükümetlerarası Ormancılık Forumu (IFF),
- Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu (UNFF),
- Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi,
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi,
- Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi,
- Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (RAMSAR),
- Avrupa Doğal Çevre ve Yabani Hayatın Korunması Sözleşmesi (BERN),
- Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES),
- Kuşların Korunması Hakkında Uluslararası Sözleşme,
- Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Hakkında Sözleşme,
- Akdeniz’in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi (BARCELONA),
- Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, AB Doğa Koruma Direktifleri,
- Avrupa Birliği Ormancılık Stratejisi,

2.2 Mevcut Kaynaklar

2.2.1 İnsan Kaynakları

Orman Genel Müdürlüğünün taşra ve merkez birimlerinde 2008 yılı sonu itibarıyla istihdam edilen toplam personel sayısı; 32.142 dir. Çalışanların % 46’sı memur statüsünde, kalan % 54’ü ise sürekli ve geçici işçi statüsünde çalışmaktadır. 2008 yılı itibarıyla Genel Müdürlükte yaklaşık olarak % 35 oranında personel açığı bulunmaktadır. Bu durum görev ve sorumlulukları gün geçtikçe artan ve zor arazi şartlarında düşük ücretle çalışan personelin motivasyonunu ve dikkatle yürütülmesi gereken hizmetlerin yapılmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

Orman Genel Müdürlüğü başta orman koruma hizmetleri olmak üzere temel ormancılık hizmetlerinin gerektiği şekilde yerine getirebilmesi amacıyla bünyesinde orman mühendisleri yanında orman muhafaza memurları da istihdam etmektedir. Bu memurlar aynı zamanda kurumda ciddi sıkıntısı çekilen ara teknik eleman açığını da gidermektedir.

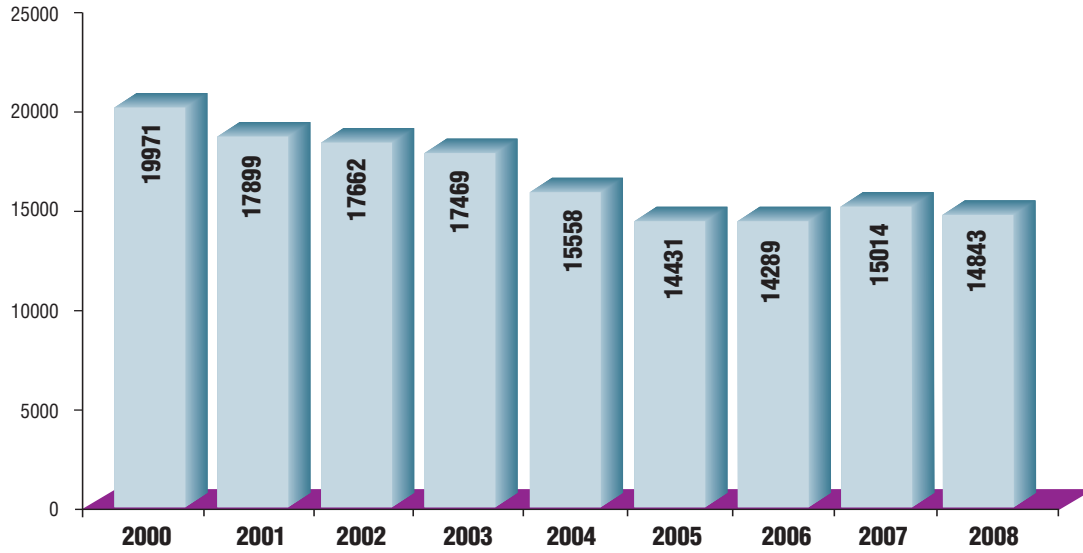
Tablo 1: Orman Genel Müdürlüğünde 2008 Yılında Memurların Ünvanlarına Göre Durumu

ÜN VANI	ÖZEL BÜTÇE		DÖNER SERM.		TOPLAM		
	MERK.	TAŞRA	MERK.	TAŞRA	MERK.	TAŞRA	TOPLAM
Genel Müdür	1				1		1
Genel Müdür Yrd.	5				5		5
Daire Başkanı	10				10		10
Teftiş Kurulu Başkanı	1				1		1
1.Hukuk Müşaviri	1				1		1
İç Denetçi	10				10		10
Müfettiş - Başmüfettiş	88				88		88
Hukuk Müşaviri	3				3		3
Bölge Müdürü		25				25	25
Savunma Uzmanı	1				1		1
Bölge Müdür Yardımcısı		53				53	53
Şube Müdürü	47	216			47	216	263
İşletme Müdürü		197				197	197
İşletme Müdür Yard.		159				159	159
Fotogrametri Müdürü		1				1	1
Fotogrametri Müd.Yard.		1				1	1
Yed.Parça Dep.Müdürü		1				1	1
Yed.Parça Dep.Müd.Yar.		1				1	1
Başmühendis		107				107	107
Mühendis	116	2275	12	531	128	2806	2934
Avukat	6	72	11	49	17	121	138
Araştırmacı	7	30			7	30	37
Mali Hizmetler Uzmanı	3				3		3
APK Uzmanı	20				20		20
İstatistikçi	2	2			2	2	4
Mimar	1	3			1	3	4
Tabip	4	13	1	1	5	14	19
Diş Hekimi	1	1	1		2	1	3
Biyolog		4				4	4
Ekonomist	3	8			3	8	11
Uzman	3	11			3	11	14
Müşavir	1				1		1
İşletmeler Saymanı				3		3	3
Sayman		17	4	230	4	247	251
Sivil Savunma Uzmanı	3	19			3	19	22
Tekniker	11	283	1	2	12	285	297
Teknisyen	51	413	15	49	66	462	528
Orman Muh. Memuru		4408		1270		5678	5678
Diğer Memurlar	111	3159	131	543	242	3702	3944
TOPLAM	510	11479	176	2678	686	14157	14843

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere; yatırım ve teknik ağırlıklı bir kurum olan Orman Genel Müdürlüğünde teknik elemanlar (mühendisler) tüm memurların % 27'sini ve ormanların korunmasında ve üretim işlerinde yoğun olarak görevlendirilen orman muhafaza memurları ise % 39'unu oluşturmakta olup, bu iki grup toplam memurların % 66'sı kadardır.

Son yıllarda Genel Müdürlüğün personel sayılarında hızlı düşüşler görülmektedir. Bunun sonucunda oluşan açığın kapatılabilmesi için 2003-2007 yılları arasında toplam 1.643 kişi açıktan atama ile istihdam edilmiştir. Açıktan atamalarla teknik personel sayısının kısmen yeterli hale getirilmesine karşın, diğer meslek gruplarında personel açığı ile teknik ve diğer kadro ve ünvanlarda uzman personel açığı devam etmektedir.

Grafik 1: Orman Genel Müdürlüğü Memur Sayısı

Tablo 2: Orman Genel Müdürlüğü 2008 Yılı İşçi Sayısı

DAİMİ İŞÇİ		GEÇİCİ İŞÇİ		TOPLAM		GENEL TOPLAM
Özel Bütçe	Döner Sermaye	Özel Bütçe	Döner Sermaye	Daimi	Geçici	
7974	5850	2486	989	13824	3475	17299

2.2.2 Mali Kaynaklar

Orman Genel Müdürlüğü'nün bütçesi; Genel Bütçeden sağlanan kaynak tahsisleri, izin irtifak haklarından elde edilen öz gelirleri ve döner sermaye gelirlerinden oluşmaktadır. Döner Sermaye gelirlerinin yaklaşık % 70'i odun satışından elde edilen gelirlerdir. Odun ve odun dışı orman ürünleri tarife bedeli gelirleri ile orman alanlarından sağlanan izin irtifak hakları gelirleri OGM Özel Bütçesinde toplanmakta ve Genel Müdürlüğün kamu hizmeti nitelikli faaliyetlerinin finansmanında kullanılmaktadır. Tohum ve fidan satışları, orman içi mesire yerleri ve avcılık gelirleri Çevre ve Orman Bakanlığı Döner Sermaye Bütçesinde toplanmakta ve aynı amaçlarla kullanılmaktadır.

Devlet bütçesinden kaynak tahsisi, OGM Özel Bütçesine yapılmaktadır. Orman kaynaklarının yarattığı çok yönlü fayda ve hizmetlerin karşılığı yeterince alınamamakta, orman ve orman kaynaklarının yönetimi amacıyla yeterince kullanılamamaktadır.

Ormanların sağladığı gerçek kaynak değerinin hesaplanabilmesi için, ormanların ürettiği ve odun hammaddesi üretimi dışında kalan; başta su üretimi, karbon ticareti, erozyon, sel ve taşkınları önleme işlevleri olmak üzere, görünür ve ticari nitelikli olmayan ormancılık fayda veya değerlerinin belirlenmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Bu alanda dünyada halen yapılan uygulamalar bilinmektedir. Su bedellerinden, elektrik ücretlerinden, akaryakıt tüketim vergilerinden pay almak çok bilinen uygulamalardır. Ülkemizde de elektrik üreten barajların korunmasında görev alan ve amenajman planlarında yönetim amacı su üretimi olarak belirtilen orman alanını temel alan bir düzenleme yapılmalıdır. Ancak bu durum sadece su için geçerli değildir. Kullanım dışı değerleri üreten ormancılık birimlerinin tedariklerini yapabilmeleri için gerekli kaynakları kendilerinin sağlayabilmesine olanak veren sunum-pazarlama araçları oluşturulmalı, mevzuatta yapılacak değişikliklerle vergi, harç, bağış, gönüllü katılım olanakları, muafiyetler ormancılık kurumlarına sağlanmalıdır. Aslında Orman Genel Müdürlüğünün gelirleri olması gereken fakat diğer kurumlara kaynak oluşturan her türlü kesintiler kaldırılmalıdır.

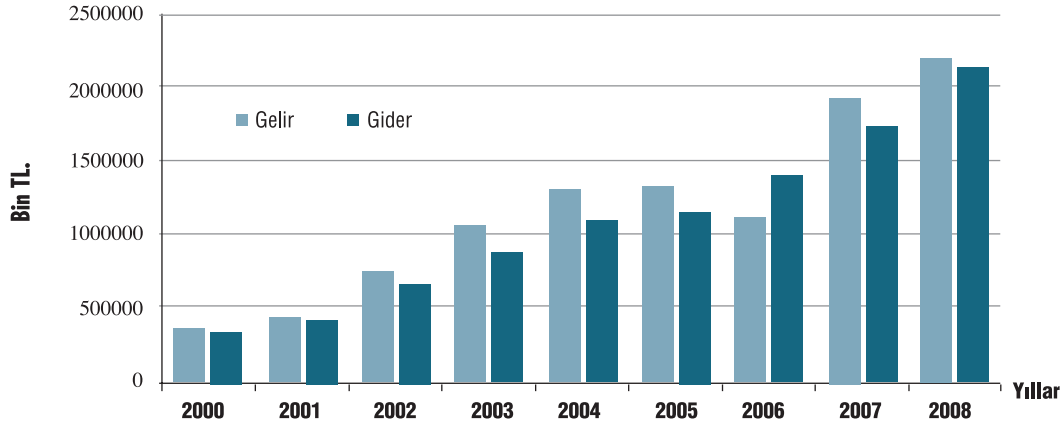
Tablo 3: Orman Genel Müdürlüğü 2000-2008 Gelir-Gider Durumu

(Cari Fiyatlarla.000 TL.)

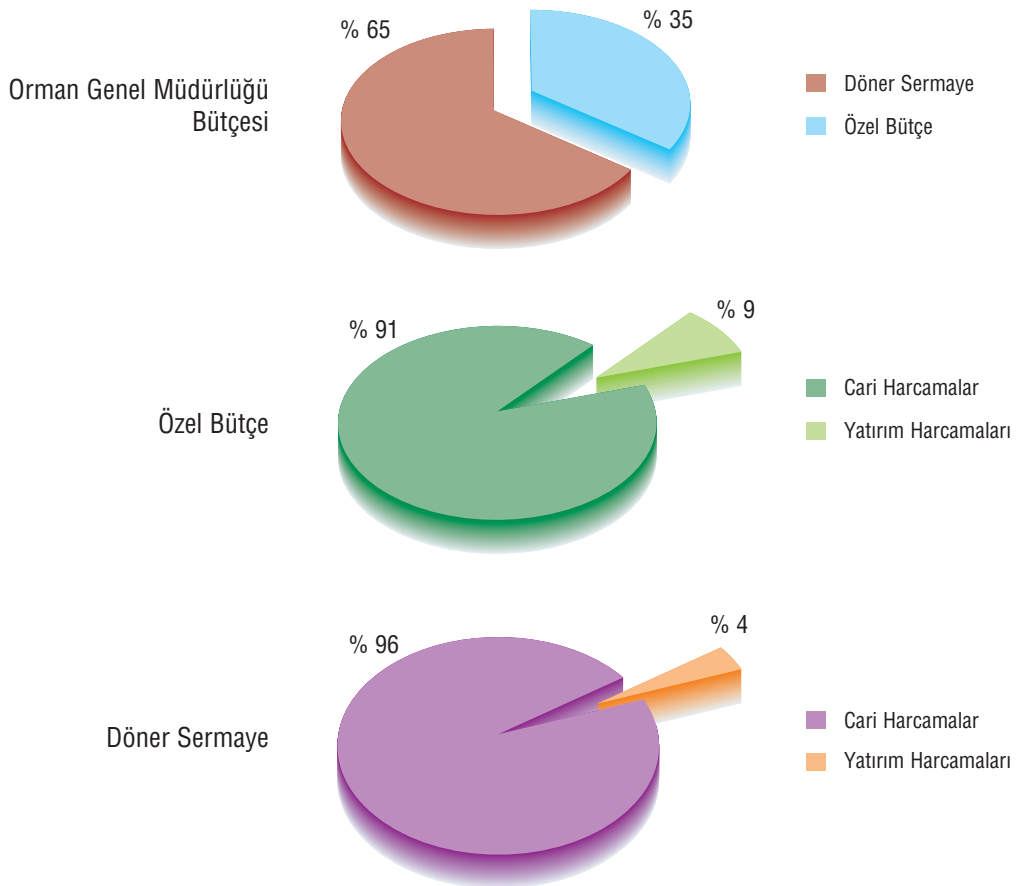
YILLAR	GELİRLER						GİDERLER			Öz Gelirlerin Giderleri Karşılığı
	Döner Sermaye	BÜTÇE				Gelirler Toplamı	Döner Sermaye	BÜTÇE	Giderler Toplamı	
		Öz Gelir	Hazine Yardımı	Net Finansman	TOPLAM					
2000	273.552	8.022	105.210		113.232	386.784	273.223	110.804	384.027	73%
2001	283.624	16.121	143.374		159.495	443.119	283.019	154.157	437.176	68%
2002	493.950	62.439	199.570		262.009	745.959	442.131	229.198	671.329	83%
2003	666.459	124.925	259.576		384.501	1.050.960	548.591	321.703	870.294	91%
2004	916.323	171.102	217.050		388.152	1.304.475	738.683	342.521	1.081.204	101%
2005	930.246	116.370	272.773		389.143	1.319.389	789.559	359.641	1.149.200	91%
2006	1.118.729				0	1.118.729	974.994	410.123	1.385.117	81%
2007	1.300.647	215.649	431.808		647.457	1.948.104	1.145.082	577.456	1.722.538	88%
2008	1.399.809	283.665	450.407	56.408	790.480	2.190.289	1.368.389	743.499	2.111.888	82%

Not: 2006 yılında Genel Bütçe uygulaması yapıldığından gelirler Maliye Bakanlığınca tahsil edilmiştir.

Grafik 2: Orman Genel Müdürlüğü Gelir-Gider Durumu

Şekil 1: Orman Genel Müdürlüğü Ortalama Yatırım/Cari Oranları

Tablo 4: Orman Genel Müdürlüğü 2004-2008 Yılları Bütçe Gider Gerçekleşmeleri

.000 TL.

BÜTÇE/ FAALİYET	2004		2005		2006		2007		2008	
	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%	TUTAR	%
Özel Bütçe	342.521	100	359.641	100	410.123	100	577.456	100	743.499	100
Yatırım	7.348	2,1	5.495	1,5	12.186	3,0	68.247	11,8	65.453	8,8
Cari	335.173	97,9	354.146	98,5	397.937	97,0	509.209	88,2	678.046	91,2
Döner Sermaye	738.683	100	789.559	100	974.994	100	1.145.082	100	1.368.389	100
Yatırım	33.993	4,6	43.784	5,5	45.391	4,7	52.399	4,6	56.035	4,1
Cari	704.690	95,4	745.775	94,5	929.603	95,3	1.092.683	95,4	1.312.354	95,9
Genel Toplam	1.081.204	100	1.149.200	100	1.385.117	100	1.722.538	100	2.111.888	100
Yatırım	41.341	3,8	49.279	4,3	57.577	4,2	120.646	7,0	121.488	5,8
Cari	1.039.863	96,2	1.099.921	95,7	1.327.540	95,8	1.601.892	93,0	1.990.400	94,2

Orman Genel Müdürlüğü, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Ek-II sayılı cetvelinin B bölümünde yer alan Özel Bütçeli Kamu Kuruluşları arasında yer almaktadır.

2.2.3 Fiziksel Yapı

2.2.3.1 Merkez Teşkilatı

Orman Genel Müdürlüğü'nün idari merkezi Ankara'dır. Bütün merkez birimleri Ankara'nın Beştepeler semtinde bulunan Gazi tesislerinde yer almakta olup, dördü hizmet binası üçü sosyal tesis olmak üzere toplam 7 adet binada hizmet verilmektedir. Ayrıca, aynı yerleşke içinde Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve bağlı birimlerinin bulunduğu 3 adet hizmet binası yer almaktadır.

Söz konusu tesislerde 1 bina Çevre ve Orman Bakanlığı İç Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğüne, 1 bina Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına tahsis edilmiş olup, 1 bina ise depreme karşı güvenilir olmadığı için şu an kullanılmamaktadır.

Ayrıca, Gazi Tesislerinde ve Çankaya semtinde toplam 365 adet lojman mevcut olup bu lojmanlar Orman Genel Müdürlüğü, Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve Çevre ve Orman Bakanlığı personeline tahsis edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğüne ait binalardaki birimler aşağıdaki gibidir:

Gazi Tesisleri 1 Nolu Bina: Genel Müdürlük Makamı, Genel Müdür Yardımcıları, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Orman Koruma ve Yangınla Mücadele Dairesi Başkanlığı, İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı, Satın Alma Komisyonu, Nazım Batur Toplantı Salonu.

Gazi Tesisleri 2 Nolu Bina: Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı, İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı, Silvikültür Dairesi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Özel Bütçe Muhasebe Birimi, Yangın Harekât Merkezi.

Gazi Tesisleri 5 Nolu Bina: Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü, Elektronik Haberleşme Şube Müdürlüğü.

Gazi Tesisleri 7 Nolu Bina: Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı, Harita ve Fotogrametri Müdürlüğü.

Gazi Tesislerinde yer alan 6 nolu binada Ankara Orman İşletme Müdürlüğü, 9 nolu binada Ankara Orman Bölge Müdürlüğü ve 1 binada da Yedek Parça Depo Müdürlüğü hizmet vermektedir. Sosyal Tesisler 4 ve 8 nolu binalarda bulunmaktadır. Ayrıca 3 nolu bina Çevre ve Orman Bakanlığına bağlı İç Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğüne, 10 nolu bina Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına, Kızılay'da bulunan eski Bakanlık Taş Binası TBMM'ye ve Söğütözü Fidanlık mevkiindeki idare binaları da Çevre ve Orman Bakanlığına kira karşılığı tahsis edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün Gazi Tesislerinde bulunan bina ve tesisler Devlet Orman İşletmesi Döner Sermayesi sabit kıymetlerinde kayıtlı olup, Özel Bütçeye kayıtlı bina ve tesis bulunmamaktadır.

2.2.3.2 Taşra Teşkilatı

Genel Müdürlük; yurt sathına dağılmış geniş bir teşkilat yapısına sahiptir. Özel Bütçeye kayıtlı 48.108 m² alanda 69 adet idare binası olup, bu binalar genel olarak bölge müdürlüğü, işletme müdürlüğü ve şeflik idare binaları, yangın gözetleme kulesi ve yangın ilk müdahale ekip binalarından oluşmaktadır. Özel Bütçeye kayıtlı lojman sayısı ise 1.078 adettir. Ayrıca, Özel Bütçeye kayıtlı 56 adet bina ve 37 adet lojman diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilmiş veya kiralanmıştır.

Teşkilatın ormancılık hizmetlerini yürüttüğü binalar genellikle döner sermaye bütçesine kayıtlı olup, toplam idare binası sayısı 2.861.545 m² alanda 3.793 adettir. Kullanımda olan lojman sayısı ise 8.609 dur. Ayrıca Döner Sermaye Bütçesine kayıtlı 59.139 m² alanda 209 adet bina ve 372 adet lojman diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilmiş veya kiraya verilmiştir.

2.2.4 Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Orman Genel Müdürlüğü bilgisayar teknolojisi hizmetleri İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde bulunan Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. e-devlet projesi kapsamında bilişim entegrasyonunun sağlanması için önümüzdeki süreçte çalışmalara başlanacaktır.

Bilgisayar teknolojisi hizmetlerine ilişkin olarak;

1- Bilgisayar Ağ Hizmetleri

- Windows 2003 Server, Active Directory Ağı yönetimi, yapılandırması,
- Ağ güvenliği sağlama,
- Terminal bilgisayar yapılandırma ve yetkilendirme,
- Veri güvenliğini sağlama ve yedekleme işlemleri,

2- İnternet Hizmetleri

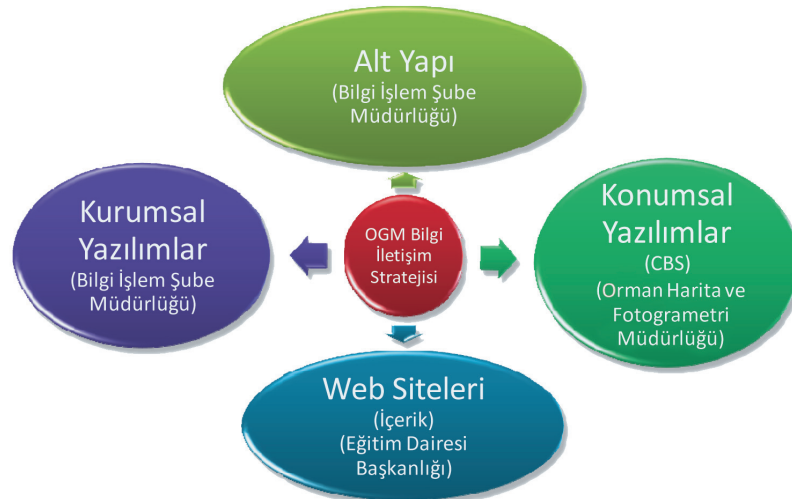
- Web sitesi bakım güncelleme,
- Kurumsal e-posta hizmeti sağlama,
- e-posta yoluyla gelen talepleri değerlendirme,

3- Donanım-Yazılım Hizmetleri

- Donanım-Yazılım temini ve güncellemesi,
- Donanım yapılandırması,
- Donanım arızalarının takibi ve giderilmesi,
- Yazılım yapılandırması, kurulum, bakım ve güncellemesi, hizmetleri verilmektedir.

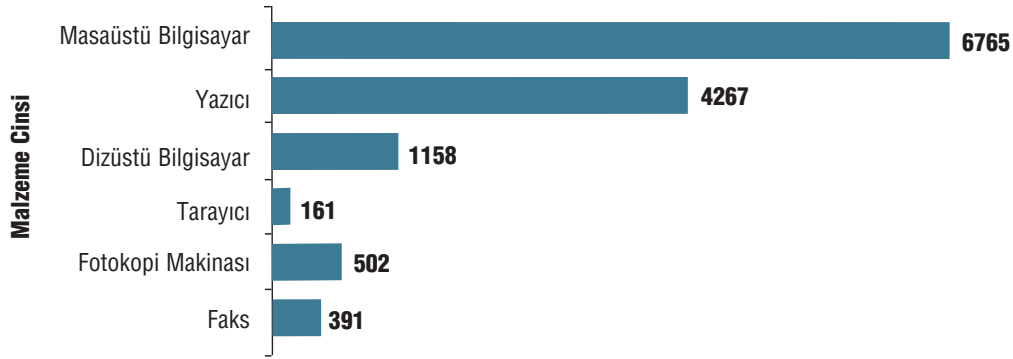
2.2.4.1 Bilgisayar Ağ Hizmetleri

Şema 4: Bilgisayar Ağ Sistemleri

Gelişen bilişim teknolojilerinin Orman Genel Müdürlüğünde kullanılması amacıyla; bilgi güvenliği sistemi, e-posta sunucusu, sistem ve veri tabanı sunucularında yazılım ve donanım yenilemeleri; yeni sunucular ilave edilmesi, yedekleme yazılımı ve veri iletişim cihazlarında yenilemeler yapılmıştır.

Grafik 3: Teknolojik Malzeme Dağılımı (Adet)

(a) Ağ Güvenliği

(i) İç Ağ (LAN) Güvenliği

İç ağ güvenliği, aktif yönetim yapısı ile gelen kullanıcıların veri erişimini yetkilendirmesi-sınırlandırması ve tüm işlemleri yapmasına izin veren, bunun yanında yetkisiz işlemleri yapmasını engelleyen “kısıtlı kullanıcı” mantığı ve anti-virüs yazılımı ile sağlanmaktadır.

(ii) Dış Ağ (WAN) İnternet Güvenliği

Kurum internet erişimi Orman Genel Müdürlüğü'nün metro-ethernet fiber-optik hattı üzerinden, sistemin internete bağlantısı ise “Donanımsal Güvenlik Duvarı” ile sağlanmaktadır.

2.2.4.2 İnternet Hizmetleri

(a) Kurum resmi web sitesi; www.ogm.gov.tr Hizmeti

OGM'nin web sitesi 1997 yılından beri hizmet vermektedir. Web sitesinde “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” gereğince yer alması gereken kurum bilgileri, faaliyet raporları, bölgelere ait bilgiler-videolar-fotoğraflar vs. yer almaktadır.

(b) Kurumsal Elektronik Posta (@ogm.gov.tr) Hizmeti

Kurum personelinin resmi işlemlerinde ve kurumlar arası veri alışverişinde kullanılmak üzere tüm Kurum personeline @ogm.gov.tr uzantılı elektronik posta adresi sağlanmıştır. Ayrıca, Kurum resmi iletişim adresi olarak ogm@ogm.gov.tr adresi oluşturulmuş ve Kurum adına yapılan bilgi alışverişlerinde, Bilgi Edinme Kanunu kapsamındaki e-postalara ve diğer e-posta'lar bu adres kullanılarak elektronik ortamda cevaplandırılmaktadır.

2.3 Kuruluşun Faaliyet Alanları, Sunulan Ürün ve Hizmetler

Orman Genel Müdürlüğünün altı temel faaliyet ve hizmet alanı bulunmaktadır. Bunlar;

- Ormanların korunması,
- Ormanların geliştirilmesi,
- Ormanlardan faydalanma,
- Orman sayılan alanlarda verilen izinler,
- Orman amenajmanı-harita ve fotogrametri hizmetleri,
- Orman yolları ve fiziki alt yapının geliştirilmesi hizmetleridir.

2.3.1 Ormanların Korunması

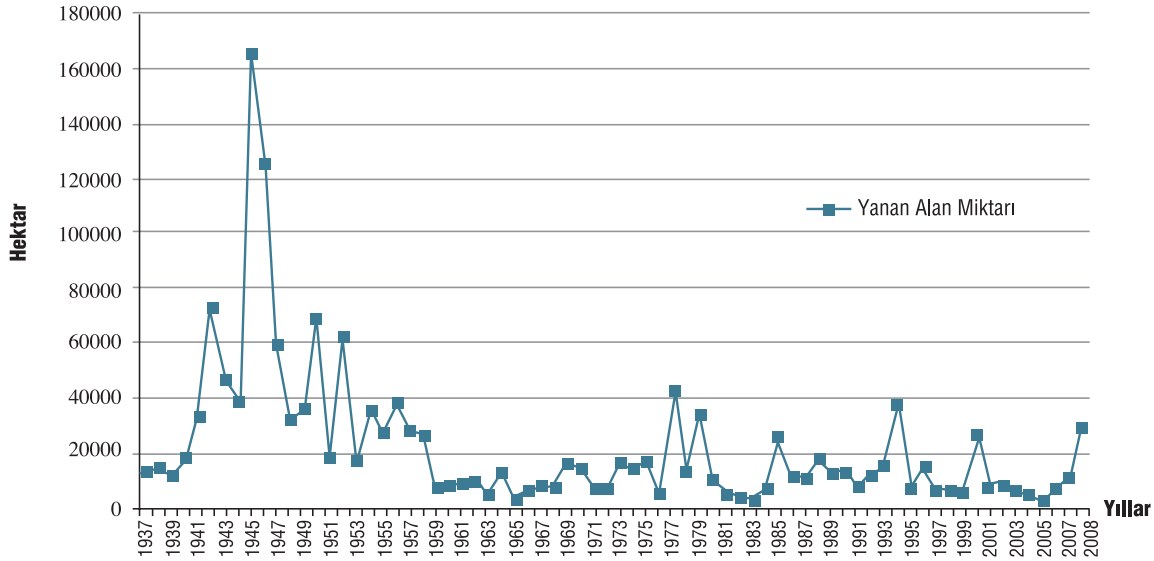
Ormanların korunması temel olarak ormanları; yangınlara, orman zararlılarına ve fiili müdahalelere karşı koruma faaliyetlerini içerir. Gerek Anayasanın ilgili maddesi, gerek 6831 sayılı Orman Kanunu, gerekse 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğünün Kuruluş Kanunu incelendiğinde, Orman Genel Müdürlüğünün en öncelikli faaliyet alanının ormanların korunması olduğu açıkça görülecektir. Bu temel amaç doğrultusunda ormanların korunması geleneksel olarak üç eksene oturmuş, koruma teşkilatı ve organizasyonu da buna göre yapılandırılmıştır. Ancak, değişen korumacılık anlayışı ile beraber ormanların içinde barındırdıkları biyolojik çeşitliliğin muhafaza edilmesi son derece önemli hale gelmiştir. Diğer yandan koruma amacına ulaşılabilmesi için orman kadastrounun tamamlanması ve orman sınırlarının güvence altına alınması şarttır.

2.3.1.1 Ormanların Yangınlara Karşı Korunması

Akdeniz coğrafyası ve iklim kuşağında yer alan ülkemiz ormanları, özellikle yaz aylarında yoğun bir yangın tehdidi altında bulunmakta ve her yıl çıkan çeşitli sayıda orman yangını sonucu önemli miktarda orman alanı zarar görmektedir. Ülkemiz orman alanlarının % 60'ına tekabül eden 12 milyon hektarlık kısmı yangına çok hassas bölgelerde yer almaktadır.

Ülkemizde yılda ortalama 2.000-2.500 adet orman yangını meydana gelmekte ve bu yangınlarda yılda ortalama 10.000-15.000 ha. civarında orman alanı zarar görmektedir. Yangınların çıkış sebepleri incelendiğinde; % 50' sinin ihmal ve dikkatsizlik, % 26' sının bilinmeyen nedenler, % 14' ünün kasıt, % 6' sının kaza olaylarından ve % 4' ünün de yıldırımlardan meydana geldiği görülmektedir.

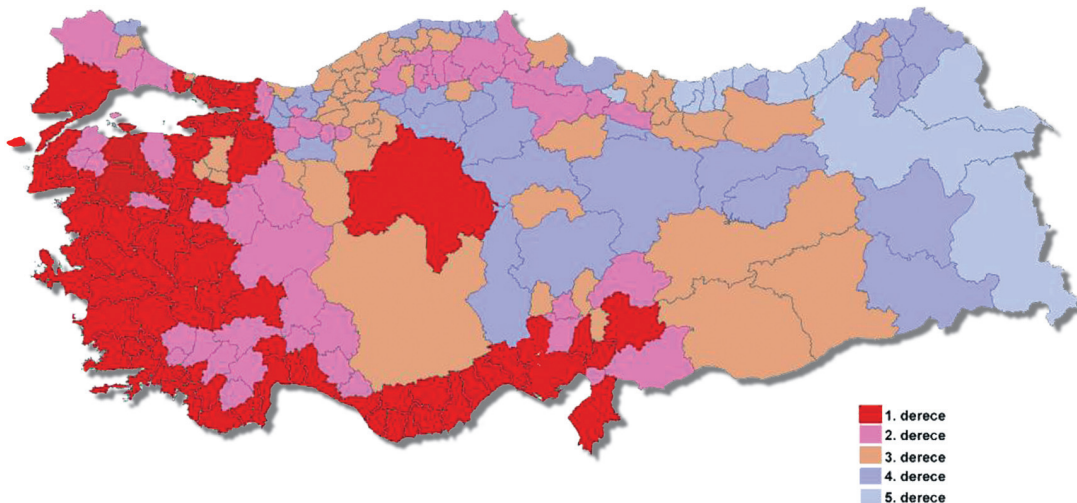
Grafik 4: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde Meydana Gelen Orman Yangınlarında Yanan Orman Alanı Miktarı

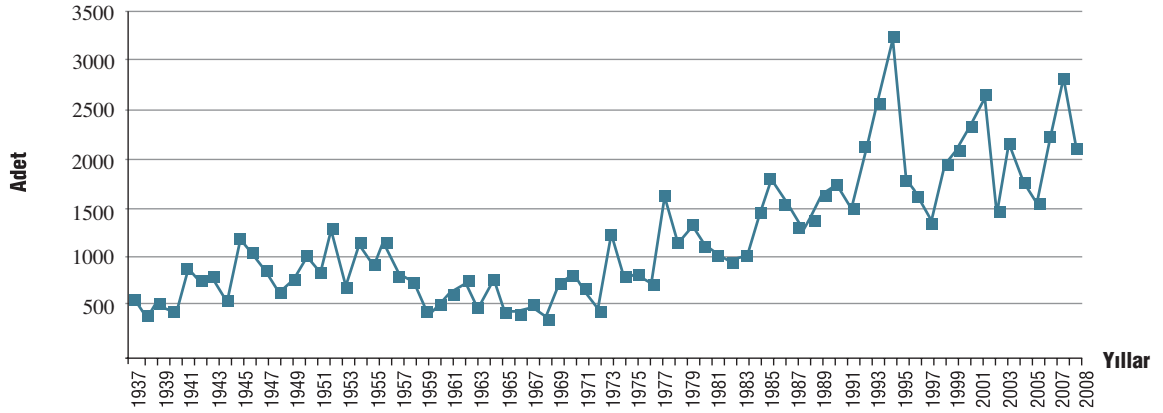
Nedeni bilinmeyen yangınların da insanlar tarafından çıkarıldığı dikkate alındığında yangınların % 96' sına insanların sebep olduğu ortadadır. Bu nedenle alınan tedbirler de doğal olarak insana yönelik olmaktadır.

Son zamanlarda çeşitli nedenlerle orman yangınları sayısında artışlar görülmekte ise de; yangın konusunda gösterilen hassasiyet ve alınan tedbirler sonucu yanan saha miktarlarında olumlu neticeler alınmaktadır. Orman yangınları konusunda toplum bilinci ve ilgisinde özellikle son yıllarda önemli bir artış görülmektedir. Yerel köylülerin yangın söndürme çalışmalarına katılmaları yasal sorumluluklarıdır. Bunun yanında yerel idareler ve silahlı kuvvetler de bu çalışmalarda önemli katkılar sağlamaktadır. Son 5 yıllık (2004-2008) yangın sayısı başına ortalama yanan orman alanı miktarı 5.4 hektar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye; yangınla mücadelede, orman yangınları adedi ve yanan alan itibarıyla Akdeniz bölgesinde en başarılı ülke durumundadır.

Harita 3: Orman İşletme Müdürlüklerinin Yangına Hassaslık Derecelerine Göre Dağılımı

Grafik 5: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde Meydana Gelen Orman Yangınlarının Sayısı

2.3.1.2 Zararlı Böcek ve Hastalıklarla Mücadele

Zararlı böcek ve hastalıklar en az orman yangınları kadar ormanlarımıza zarar vermektedir. Ülkemizde her yıl 50 dolayında zararlı (böcek, mantar v.b) yaklaşık 2 milyon hektar ormanlık alanda etkili olmakta ve her yıl yaklaşık 1 milyon m³ dolayında odun ürünü kaybına neden olmaktadır. Bu zararlılar ile yılda ortalama 600 bin hektar alanda mücadele yapılmaktadır. Halen 61 adet laboratuarda yıllık 685.000 adet böcek üretimi ile zararlılara karşı biyolojik mücadele sürdürülmektedir.

Böcek, mantar ve diğer hastalık zararlıları bazı yörelerdeki orman alanlarında ve özellikle egzotik tür ağaçlandırma sahalarının bir bölümünde ciddi zararlar oluşturmaktadır. Bu zararlılarla mücadelede, mekanik, kimyasal ve biyolojik mücadele yanında özellikle son yıllarda entegre mücadele yöntemleri uygulanmaktadır. Son dönemlerde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de zararlılarla mücadelenin ana stratejisinin, ormanların doğal yapı ve dirençlerinin korunması esasına dayanılarak yapılan mücadele yol ve yöntemleri olması gerektiği görüşü ağırlık kazanmaktadır. Bu çerçevede; zararlılarla mücadelede son 5 yılda ortalama 108.500 hektar ormanlık alanda biyolojik mücadele yapılmıştır.

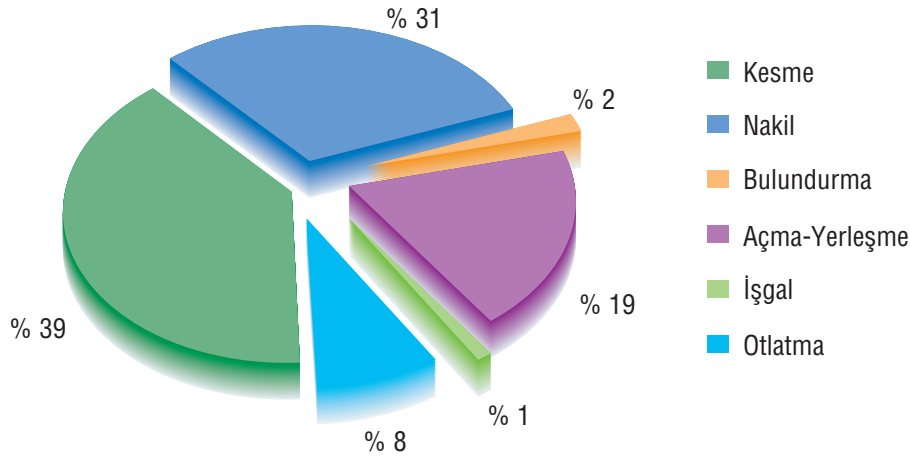

2.3.1.3 Usulsüz İnsan Müdahaleleri ve Otlatma

Ülkemiz ormanlarında her yıl kaçak kesim, açma, yerleşme, işgal ve otlatma gibi çok sayıda yasa dışı müdahale olmaktadır. Ancak, köyden kente göç, alternatif enerji kaynaklarının yaygınlaşması, koruma tedbirlerinin daha etkin bir şekilde alınması ve halkın bilinç seviyesinin yükselmesi sonucunda bu suçlarda büyük ölçüde azalma görülmekle beraber hala devam etmektedir. Son 5 yıllık veriler incelendiğinde ortalama her yıl işlenen orman suçlarında belirli bir azalma olduğu görülmektedir. Bu duruma alınan tedbirlerin katkısı büyük olmuştur şöyle ki: Orman Genel Müdürlüğüne; orman suçlarının yoğun olduğu alanlar belirlenerek hassas alanlara 30 adet koruma ekipleri kurulmuş ve bu ekiplere araç ve orman muhafaza memuru takviye etmek suretiyle koruma önlemleri etkinleştirilmiştir. Ayrıca, 1.213 adet orman suçuna infaz işlemi yapılarak, 2.615 dekar alan geri alınmış bu alanların 1.315 dekarı ağaçlandırılarak orman suçlarına karşılık kararlı bir duruş gösterilmiştir. Bunların dışında her yıl ortalama 25.000 orman köylüsüne bilgilendirme amaçlı eğitimler verilmiştir. Geçmiş yıllarda kayıt dışı odun faydalanmasının 10 milyon m³ civarında olduğu tahmin edilmekte iken bu miktarın kesin bilgiler olmamakla beraber 4-4.5 milyon m³ civarına kadar gerilediği tahmin edilmektedir. Orman köylülerinin yapacak ve yakacak odun ihtiyaçları yasal hak olarak indirimli fiyatlarla orman idaresince karşılanmakla beraber, birçok yörede bu şekilde sağlanan odun miktarları köy hanelerinin gerçek ihtiyaçlarının altında kalmakta ve aradaki farkın önemli bölümünün kaçak kesimlerle karşılandığı değerlendirilmektedir.

Ormanlarda açma sorunu, göç nedeniyle kırsal alanda azalma eğilimi gösterirken, kentler çevresinde ve sahil yörelerinde çok ciddi bir sorun ve tehdit durumuna gelmektedir.

Şekil 2: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde İşlenen Orman Suçları Türünün Tüm Orman Suçları İçerisindeki Payı

Ülkemizin kırsal bölgelerinde mevcut keçi, koyun ve sığır gibi hayvanların önemli bir bölümü yılın belli bölümlerinde orman içi ve civarındaki otlak alanlarında ve orman alanlarında otlatılmaktadır. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde geniş meşe ormanlarında yerel halk tarafından tetar uygulamaları ile ağaçların yapraklar ve sürgünleri hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Orman köylülerinin kontrollü otlatma, mera ve otlak alanları ıslahı, yem üretimi ve ahır hayvancılığı gelenekleri ve uygulamaları yetersizdir. Orman köylerinden devam eden göç sonucu orman alanlarında otlatma baskısı ve zararlarında son yıllarda önemli azalmalar görülmekle beraber, birçok orman alanında ve özellikle gençleştirme sahalarında otlatma zararları hala önemli boyutlardadır.

2.3.1.4 Diğer Biyotik ve Abiyotik Zararlar

Hava kirliliği, kuraklık, asit yağmurları, aşırı ısı değişimleri ve benzeri atmosferik oluşumlar ile özellikle son çeyrek yüzyılda Dünya gündemine oturan küresel ısınmanın ormanlar üzerindeki muhtemel etkileri hususu, ülkemiz ormanları için de önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Küresel ısınma ve hava kirliliğinin ormanlar üzerindeki etkileri konusunda henüz yeterli bilgiye sahip olunmamakla beraber ileriki dönemlerde özellikle küresel ısınmanın olumsuz etkilerinin artacağı beklenmekte ve bu alanda gerekli Ar-Ge çalışmaları, uygun strateji ve tedbirlerin geliştirilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Türkiye ormanlarında rüzgar devirmesi, kar kırması zararları önemli boyutlardadır.

Tablo 5: 1937-2008 Arası Suç Zaptı Tanzim Edilen Orman Suçları

YILLAR	1937- 2008 YILLARI ARASI İŞLENEN ORMAN SUÇLARI													
	KESME		NAKİL		BULUNDURMA		AÇMA-YERLEŞME			İŞGAL		OTLATMA		ORMAN SUÇLARI TOPLAMI
	SUÇ ADEDİ	M ³	SUÇ ADEDİ	M ³	SUÇ ADEDİ	M ³	SUÇ ADEDİ	DEKAR	M ³	SUÇ ADEDİ	DEKAR	SUÇ ADEDİ	HAYVAN ADEDİ	
1937-1999	1.274.795	4.092.328	1.035.945	1.024.972	29.512	32.822	631.167	2.257.669	864.022	7.753	40.582	255.111	28.589.340	
2000	11.357	43.928	3.666	1.926	3.164	3.185	4.529	12.179	7.161	3.773	35.972	5.250	343.115	31.789
2001	10.963	42.275	3.529	1.763	3.476	3.041	5.258	12.987	4.858	5.080	16.340	3.281	293.917	31.587
2002	10.222	34.434	4.378	2.241	3.157	2.179	5.008	14.956	5.942	3.987	15.564	3.051	261.852	29.803
2003	10.771	45.779	4.436	2.204	2.725	3.674	3.886	10.513	6.063	3.248	16.467	2.726	274.281	27.792
2004	8.472	35.950	3.246	1.439	2.306	1.240	3.573	10.169	3.970	2.830	9.967	3.720	216.620	24.147
2005	7.332	31.365	2.767	2.222	1.939	2.292	3.981	11.988	3.597	3.484	14.115	3.758	204.285	23.261
2006	5.956	23.271	2.052	960	1.436	870	2.837	9.836	3.123	2.446	11.736	3.035	177.258	17.762
2007	6.028	24.665	1.900	976	1.328	752	2.836	9.880	3.989	2.292	10.057	3.356	180.107	17.740
2008	5.020	19.134	1.651	793	1.498	1.473	2.393	10.744	3.450	2.185	28.378	2.733	174.694	15.480
TOPLAM	1.350.916	4.393.129	1.063.570	1.039.496	50.541	51.528	665.468	2.360.921	906.175	37.078	199.178	286.021	30.715.469	3.453.594

2.3.1.5 Orman Alan ve Sınırlarının Korunması

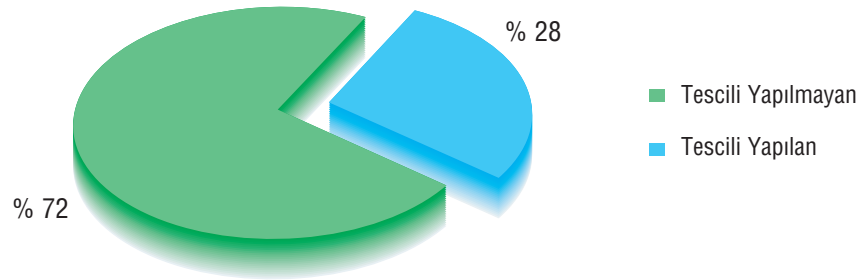
1937 yılından beri orman kadastro çalışmaları devam etmekte olup, orman alanlarının % 95 inde orman kadastro çalışmaları tamamlanmıştır. Kadastro çalışmalarının tamamlandığı alanların büyük kısmı tapuya tescil ettirilememiştir. Bu durum yerel halk ile orman idaresi arasında mevcut ciddi sınır ve mülkiyet ihtilaflarının önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

2007 yılı sonuna kadar toplam 18.127.828 ha. alanda orman sınırlaması, 7.983.299 ha. alanda aplikasyon, 473.419 hektar alanda 2/B uygulaması yapılmıştır.

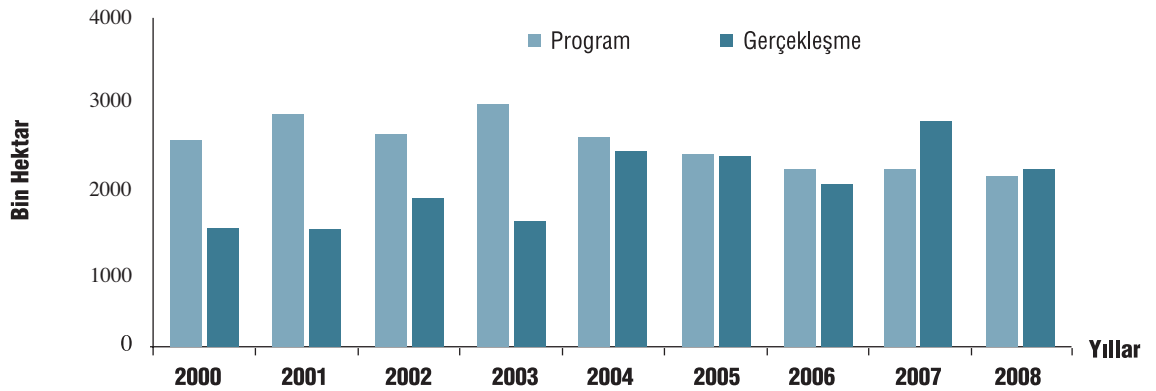
Ormanların % 99'unun mülkiyeti Devlete aittir. Özel Şahıslara ve Hükmi Şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine ait orman alanı yaklaşık 22.000 hektardır. Devlet ormanları dışındaki özel ormanların gözetim ve denetimi de Orman Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır. Ormanların sınırlarının belirlenmesi (kadastro) ve mülkiyetinin tespiti için yapılan aplikasyon işleri ile sınırları kesinleşen yerlerin tapuya tescil işlemleri orman kadastro sunun konusudur. Anayasaya göre; orman niteliğini kaybettiği gerekçesiyle orman sınırları dışına çıkarılacak yerler Orman Kanununun 2/B maddesi ile düzenlenmiştir.

Üzerinde önemli tartışma ve anlaşmazlık olan diğer önemli bir konu da orman alanlarının kamu yararı adına ormancılık dışı faydalanmalar için tahsisi uygulamalarıdır. Bu uygulamalarda kamu yararı/üstün kamu yararının ve zaruretin tespiti konusunda görüş ayrılıkları olup, sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları, bilim kuruluşları ile politikacılar ve bu çeşit faydalanmaları talep eden kişi ve kuruluşlar arasında anlaşmazlıklar sürmektedir.

Şekil 3: Türkiye Geneline Ormanların Tescil Durumu

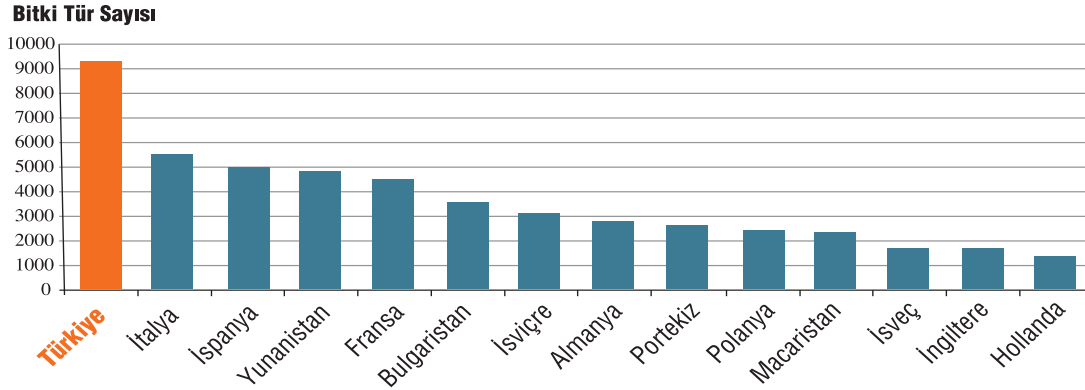
Grafik 6: Kadastro Çalışmaları

2.3.1.6 Ormanlarda Biyolojik Çeşitliliğin Korunması

Ülkemizin çok zengin ve küresel öneme sahip biyolojik çeşitliliğinin önemli bir bölümü ülke alanının 1/4'ünden fazlasını kaplayan orman alanları ve kaynakları içinde yer almaktadır. Ormanların biyolojik çeşitliliğinin muhafazası ve imarı, ormanların sürdürülebilir yönetiminin temel koşullarından birini oluşturmaktadır.

Grafik 7: Bazı Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye'de Bitki Türü Sayısı

Ormanlarımızdaki biyolojik çeşitliliğin korunmasında genel strateji; özel biyolojik çeşitlilik değeri ve zenginliğine sahip orman alanlarının korunan alanlar statüsüne alınması ve amacına uygun planlama, uygulama ve değerlendirme çalışmalarıyla yönetimi olmuştur.

Tablo 6: Korunan Alanlar Durumu

Korunan Alan Statüsü	Sorumlu Birim	Sayısı	Toplam Alanı (Ha.)	Orman Alanı (Ha.)	Orman Alanı/ Korunan Alan Oranı (%)	Toplam Orman Alanı İçindeki Oranı (%)
Milli Park	DKMPGM	41	862.935	449.539	52,09	2,1
Tabiat Parkı	DKMPGM	30	80.756	40.543	50,20	0,19
Tabiatı Koruma Alanı	DKMPGM	31	64.676	34.941	54,02	0,16
Tabiat Anıtı	DKMPGM	105	5.285	200	3,78	-
Yaban Hayatı Geliştirme Alanı	DKMPGM	80	1.192.958	869.873	72,91	4,10
Alt-toplam		287	2.206.610	1.395.096	63,22	6,58
Muhafaza ormanı 1	OGM	54	378.780	192.656	50,86	0,91
Koruma işletme sınıfına ayrılmış orman 2	OGM	-	3.185.684	3.185.684	100,00	15,03
Alt-toplam		54	3.564.464	3.378.340	94,78	15,94
Tohum meşçeresi	OATIAM	346	46.770	46.770	100,00	0,22
Gen koruma ormanı	OATIAM	225	33.789	33.789	100,00	0,12
Alt-toplam		571	80.559	80.559	100,00	0,38
GENEL TOPLAM	ÇOB	912	5.851.633	4.853.995	82,95	22,91

Not: Milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı geliştirme alanları içerisinde yer alan ormanlık alanlara ait veriler orman rejimine tabi orman içi açıklık alanlarını da içermektedir.

Tabloda yer alan muhafaza ormanları (1) ve koruma işletme sınıfına ayrılan orman alanları (2) biyolojik çeşitliliğin korunması amacına yönelik olmayıp, esas olarak toprak ve su kaynaklarının muhafazası amacını taşımakta veya sosyal ihtilafların bulunduğu sahalardır.

2.3.2 Ormanların Geliştirilmesi

Ormanların geliştirilmesi normal ve bozuk yapıdaki bütün ormanların bakım, gençleştirme ve rehabilitasyon gibi silvikültür faaliyetleri ile orman içi açıklıklar ve uygun arazilerde yapılan yeni ağaçlandırmalarla orman alanlarının genişletilmesi faaliyetlerini içermektedir.

Ormanların geliştirilmesi faaliyetleri, 2 ana başlık altında ele alınmaktadır.

2.3.2.1 Mevcut Ormanların İyileştirilmesi ve Geliştirilmesi

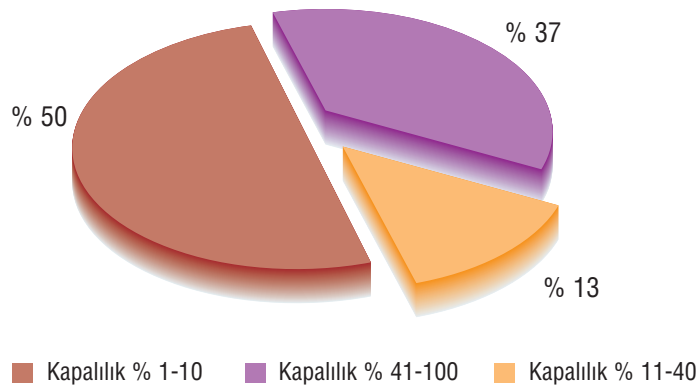
Biyolojik ve ekolojik prensipler dikkate alınarak ormanları, kendisinden beklenen fonksiyonları devamlı ve en iyi şekilde yerine getirecek duruma ulaştırmak ve bunu devam ettirmek orman geliştirmenin temel prensibini oluşturmaktadır. Orman geliştirme çalışmaları, ormanı oluşturan ağaçların yetiştirilmeleri, büyütülmeleri, ormanların teknik bakım müdahaleleriyle sağlıklı ve stabil bir yapıya kavuşturulmaları, tür karışımlarının düzenlenmesi, odun kalitesinin artırılması, olgunluk çağına ulaşmış yaşlı meşcerelerin gençleştirilmesi, çok yönlü fonksiyonlar gören ormanların kurulması ve yanan alanların yeniden ormanlaştırılması faaliyetlerini kapsar.

Ormanların aktüel durumdan optimum duruma ulaştırılması; gençleştirme, rehabilitasyon, koruya tahvil, imar ve bakım faaliyetleri yoluyla yapılmaktadır. Bu amaçla uygun silvikültürel teknikler kullanılarak ormanların kapalılığının, servet, artım ve kalitesinin artırılması, yaş ve çap sınıflarına dengeli dağılımının sağlanması ve dolayısı ile verimsiz orman alanlarının verimli hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmada ekolojik olanı yapma zorunluluğu ile ekonomik olanı bulma ve uygulama zorunluluğu vardır.

2004 yılı envanter rakamlarına göre ülkemizde 21.188.747 hektar orman alanı mevcut olup, orman alanlarının 10.621.221 hektarı verimli, 10.567.526 hektarı bozuk yapıda ormanlardan oluşmaktadır.

Halen ormanların verimli veya bozuk olarak tanımlanması esas olarak meşçere örtüsünün kapallılık durumuna göre yapılmakta ve % 11 kapallılığın üzerindeki ormanlar verimli, bunun altında kapallılığa sahip ormanlar bozuk olarak tanımlanmaktadır. Bozuk orman alanlarının ıslahı sorumluluğu esas olarak Çevre ve Orman Bakanlığınca yüklenilmiş olmakla birlikte, ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve mera-otlak alanları ıslah çalışmaları AGM, bozuk ve baltalık ormanların imarı ve rehabilitasyonu çalışmaları OGM tarafından yürütülmektedir.

Şekil 4: Türkiye Ormanlarının Kapallılık Durumu

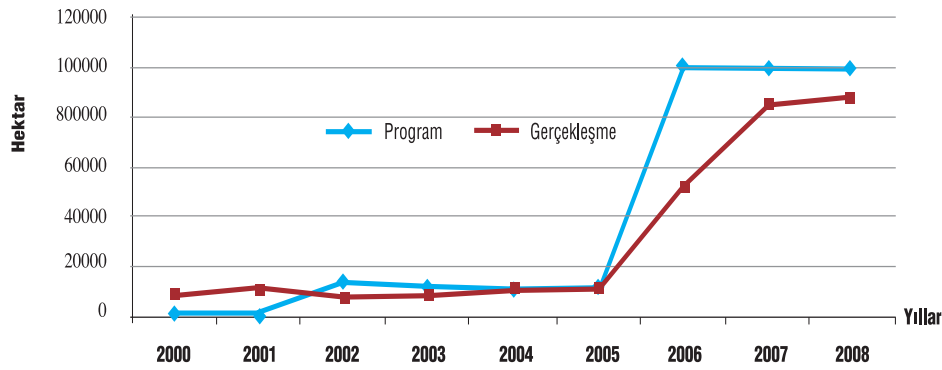

Mevcut ormanların sürekliliğinin sağlanması, kendisinden beklenen fonksiyonları yapabilecek biçimde düzenlenmesi ve işletilmesi silvikültürel müdahalelerle gerçekleştirilir. Silvikültür faaliyetleri genel olarak bakım ve gençleştirme faaliyetlerini kapsar.

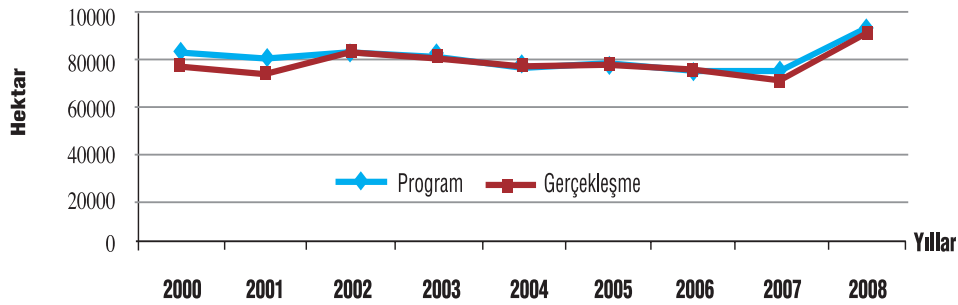
(a) Bakım Faaliyetleri

Gençlik bakımı, kültür bakımı, sıklık bakımı, aralama, rehabilitasyon, koruya tahvil vb. uygun silvikültürel müdahalelerle orman ağaçlarının kapallılığının, servet, artım ve kalitesinin artırılması ve meşcere dayanıklılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

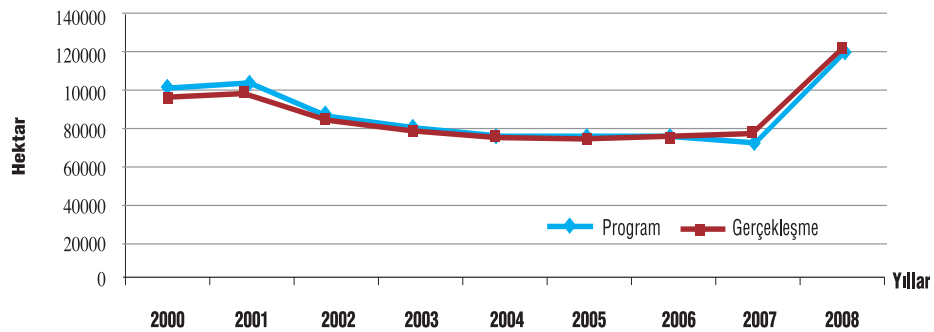
Grafik 8: Koruya Tahvil Program ve Gerçekleşmeler

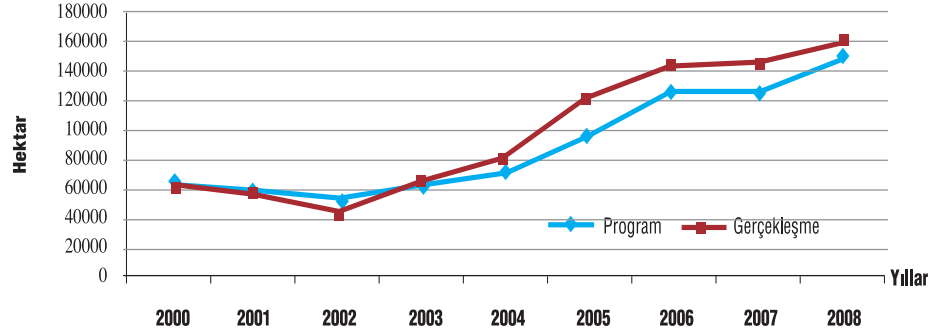
Grafik 9: Gençlik Bakımı Program ve Gerçekleşmeler

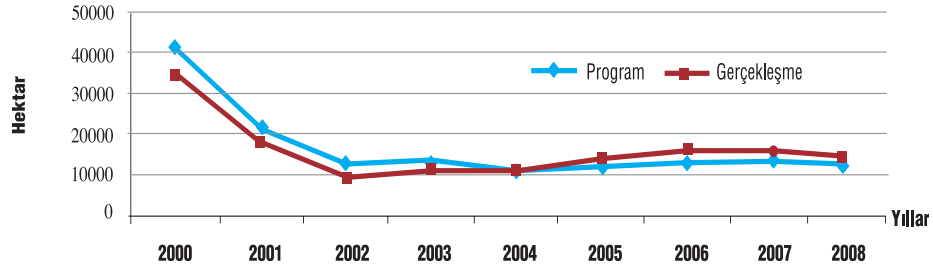
Grafik 10: Kültür Bakımı Program ve Gerçekleşmeler

Grafik 11: Sıklık Bakımı Program ve Gerçekleşmeler

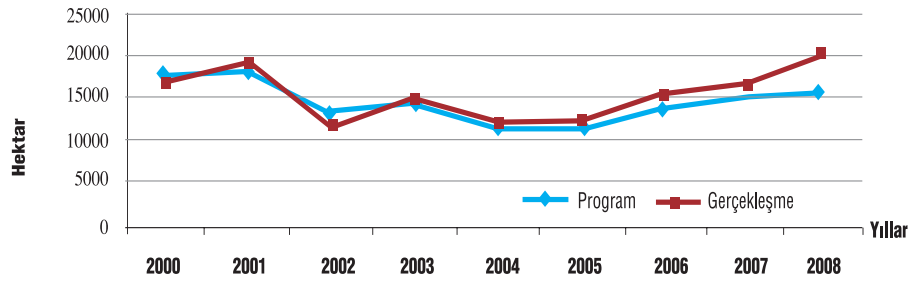
Grafik 12: İlk Aralama Bakımı Program ve Gerçekleşmeler

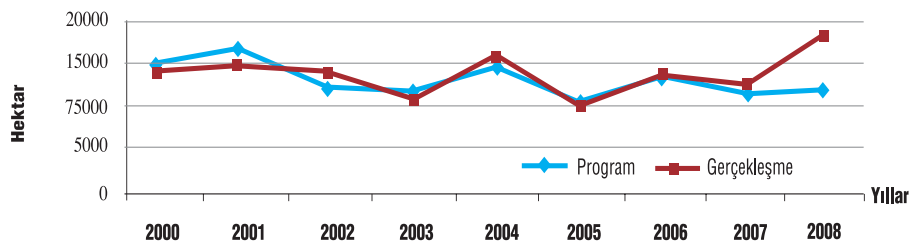
(b) Gençleştirme Faaliyetleri

Gençleştirme çalışmaları doğal veya suni yolla yapılmakta olup, ormanların sürekliliğinin sağlanması için; yaşlanmış, idare süresini tamamlamış veya herhangi bir şekilde (yangın, afet vb) üzerindeki orman örtüsünü kaybetmiş alanlar ve orman içi açıklıklarda doğal yolla (tohum) ve dikim yoluyla (suni) gerçekleştirilen orman kurma çalışmalarıdır.

Grafik 13: Doğal Gençleştirme Program ve Gerçekleşmeleri

Grafik 14: Yapay Gençleştirme Program ve Gerçekleşmeler

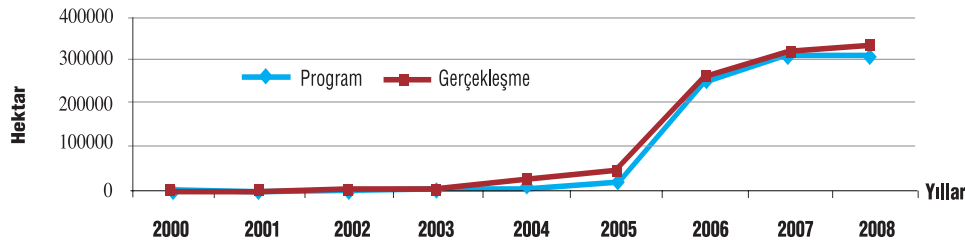

Bugün ormancılığımızın karşı karşıya olduğu en büyük sorun, 10 milyon hektarı aşan bozuk ve yarı bozuk karakterdeki verimsiz orman alanımızın ıslah edilememiş olmasıdır. Son yıllarda Orman Genel Müdürlüğü, verimsiz orman alanlarının hızla rehabilite edilmesi yönünde bir dizi çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalardan amaçlanan; bozuk ve 1 kapalı orman alanlarını mevcut ağaçların ormanın gelişme dinamiği ve büyüme enerjisinden faydalanmak, ekosistemi bozmadan yetiştirme muhiti ırklarını yerinde korumak suretiyle en az emek ve masrafla verimli koru ormanlarına dönüştürmektir.

Bu kapsamda

- Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Eylem Planı (2008-2012, AGM ile koordineli olarak),
 - Ardıc Ormanlarının Rehabilitasyonu Eylem Planı (2006-2015),
 - Baltalık Ormanların Koruya Dönüştürülmesi Eylem Planı (2006-2015),
 - Bozuk Meşe Alanlarının Rehabilitasyonu Eylem Planı (2005-2014),
 - Meşe Ormanlarının Rehabilitasyonu Eylem Planı (2006-2015),
 - Her Köye Bir Orman Eylem Planı (2007-2011),
 - Sedir Ormanları Rehabilitasyonu Eylem Planı (2005-2014),
 - Keçiboynuzu Eylem Planı (2006-2015),
 - Fıstıkçamı Eylem Planı (2006-2010),
- hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Grafik 15: Rehabilitasyon Program ve Gerçekleşmeler

2.3.2.2 Orman Alanlarının Genişletilmesi

Ülkemizin orman varlığı ve ekolojik koşulları dikkate alındığında, orman rejimi dışındaki uygun alanlar üzerinde gerçekleştirilecek çok amaçlı ağaçlandırma/ormanlaştırma çalışmaları ile orman alanlarının artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Orman alanlarının genişletilmesi; ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve yeşil kuşak ağaçlandırması faaliyetlerini kapsar.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahalarda ve hazineye kayıtlı arazilerde orman alanlarının genişletilmesine yönelik faaliyetler AGM tarafından yapılmaktadır. Ormanlaştırılan bu alanlar daha sonra tapu ve tescil işlemleri yapılarak orman rejimi içerisine alınmakta ve OGM'nin sorumluluğuna devredilmektedir. Özel şahıs arazilerinde yapılan ağaçlandırmalara ise özel orman statüsü verilmektedir. Orman rejimi içinde kalan orman içi açıklıklarda ve orman örtüsünün kaybolmaya yüz tuttuğu alanlarda ormanlaştırma çalışmaları ise Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

Şehirlerin etrafında rekreasyon amaçlı tesis edilen yeşil kuşak ağaçlandırmaları özellikle son yıllarda önem kazanmıştır. Bu ağaçlandırmaların bir bölümü kent ormancılığının en önemli bileşenini oluşturmaktadır. Yeşil kuşak ağaçlandırmalarının önümüzdeki yıllarda hızlanarak devam edeceği öngörülmekte ve bu çalışmaların planlamasına, projelendirilmesine ve tesisine orman teşkilatının yanında yerel halkın ve yerel yönetimlerin katkılarının daha fazla olacağı beklenmektedir.

Köylü ve çiftçinin; özel arazilerde, tarla kenarında ve akarsu boylarında kavak, söğüt, akasya ve okaliptüs gibi türlerle yapmış oldukları ağaçlandırma ve tarımsal ormancılık (agroforestry) faaliyetleri önemli boyuttadır (150.000 ha. civarında). Genel olarak bu ağaçlandırmalar orman rejimi dışında olup, bu çeşit ağaçlandırmaların yıllık odun üretiminin yaklaşık 3.5 milyon m³ olduğu tahmin edilmektedir. Bu üretim odun ihtiyacının bir bölümünü karşılamakta ve doğal ormanlar üzerindeki baskıyı da azaltmaktadır.

Son yıllarda, kırsal alandan kentlere olan göç hızlanmıştır. Buna bağlı olarak özellikle eğimli arazilerin tarım amaçlı kullanımından vazgeçilerek terk edilmesi söz konusu olabilmektedir. Bu tür terk edilen arazilerin yakınında orman alanlarının bulunması durumunda söz konusu marjinal tarım alanları kendiliğinden süratle ormana dönüşebilmektedir.

Ormanların genişletilmesi amacı içerisinde hızlı büyüyen orman ağacı türleri ile endüstriyel ağaçlandırmalar da önemli bir yer tutmaktadır.

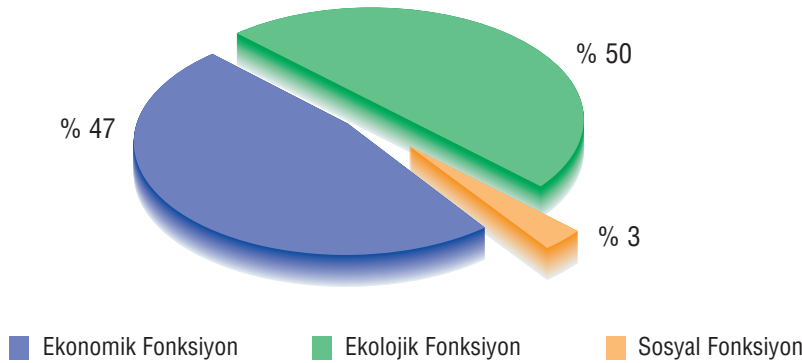
Son yıllarda Orman Genel Müdürlüğü ile AGM arasında işbirliği yapılarak verimsiz orman alanlarının hızla ıslah edilmesi yönünde bir dizi çalışma başlatılmıştır. 2008-2012 yıllarını kapsayan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Söz konusu eylem planında 2.3 milyon ha. alanda ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı ve rehabilitasyon çalışmaları yapılması öngörülmektedir. Bu miktarın 1.5 milyon hektarının Orman Genel Müdürlüğüne yapılması planlanmıştır.

2.3.3 Ormanlardan Faydalanma

Ormanlardan faydalanma, başta odun ve odun dışı ürünler olmak üzere ormanlar tarafından üretilen her türlü ürün ve hizmetlerden azami derecede ve sürdürülebilir şekilde yararlanma faaliyetlerini kapsamaktadır. Bilindiği gibi ormanlar bir yandan değişik sektörlerde kullanılmak üzere yakacak ve endüstriyel odun hammaddesi arz ederken diğer yandan da ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerin dal, sürgün, çiçek, meyve, tohum, kök ve yumru gibi odun dışı orman ürünleri için kaynak teşkil etmektedir.

Ormanların yukarıda belirtilen odun ve odun dışı ürünler dışında pek çok ekolojik, ekonomik ve sosyal işlevi vardır. Ormanların bir karbon yutağı olması, iklim değişikliği üzerindeki olumlu etkisi, biyolojik çeşitliliği muhafaza etmesi, güvenilir ve temiz su kaynaklarını koruması, erozyonu önlemesi, tarım topraklarını koruması, arazi verimliliğini iyileştirmesi, ucuz ve yenilenebilir enerji kaynağı oluşu, kent alanlarını iyileştirmesi ve güzelleştirmesi sunmuş olduğu en önemli hizmetlerden bazıları arasında yer almaktadır. Hayatın üç temel bileşeni olan su, hava ve toprağın muhafazasında ve kalitesinin yükselmesinde önemli bir rol oynayan ormanlar ayrıca, toplumun ruhsal, sportif ve rekreatif ihtiyaçlarını da karşılamaktadır.

Şekil 5: Ormanların Ana Fonksiyon Sınıflarına Dağılımı

Orman Genel Müdürlüğü, ormanların sosyal ve kültürel hizmetlerinden faydalanmayı artırmak ve ormanların koruyucu ve çevresel fonksiyonlarını sürdürmek için bir dizi faaliyet sürdürmektedir. Kent ormanlarının kurulması, baltalıkların koruya dönüştürülmesi, rehabilitasyon eylem planları temel olarak bu işlevlerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi için yapılmaktadır.

Ayrıca, orman alanlarından kamu yararı şartına bağlı olarak verilen maden işletme, maden tesisi, su ürünü, taş ocağı, petrol tesisi ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesine göre verilen bedelli ve bedelsiz izinler ile turistik tesisler, üniversiteler, özel ağaçlandırmalar ve turizm yatırımları için verilen izinler de yararlanma kapsamı içerisinde değerlendirilebilir.

2.3.3.1 Orman Ürünlerinden Faydalanma

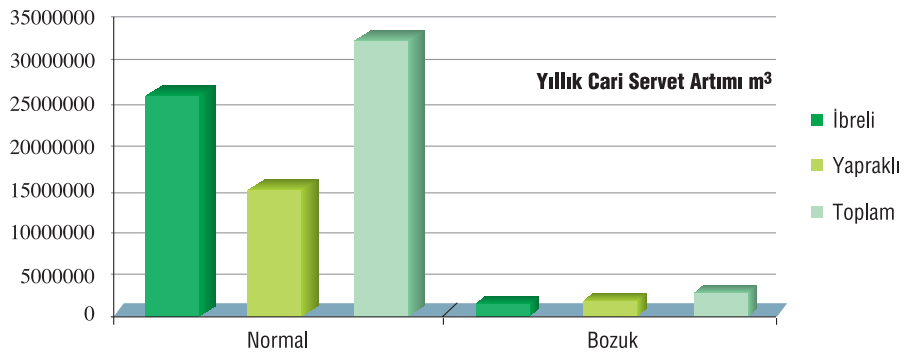
(a) Endüstriyel ve Yakacak Odun Faydalanması

Tarihsel süreç içerisinde ormanlar öncelikli olarak hep odun üretimi amacıyla işletilmiştir. Günümüzde de ormanlar ağırlıklı olarak odun üretim amaçlı işletilmektedir. Önümüzdeki yıllarda ormanların işlevsel ve katılımcı yönetiminin kurumsallaşması ve yaygınlaşması ile odun faydalanması dışındaki işlevlere ayrılan alanlarda önemli artışlar olacağı beklenmektedir.

Ormanlardan odun ve odun dışı olmak üzere iki ana sınıfta ürün elde edilmektedir. Ormanlardan üretilen odun ürünleri de endüstriyel ve yakacak odun olarak iki ana sınıfa ayrılmaktadır. Endüstriyel odunu; tomruk, tel direği, maden direği, sanayi odunu, kağıtlık odun, lif-yonga ve sırik oluşturmaktadır. Odun dışı orman ürünleri ise; ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerin dal, sürgün, çiçek, meyve, tohum, kök, yumru, rizom ve bunlardan elde edilen balzami yağları, ur ve mazı ile mantarları kapsamaktadır.

Türkiye ormanlarının yıllık cari artımı 36.2 milyon m³, amenajman planlarında belirlenen eta (yıllık üretilebilir odun hacmi) miktarı 16.2 milyon m³'tür. Buna karşılık yıllık odun üretimi halen yaklaşık 15 milyon m³ civarındadır. Bu miktarın % 55-60'ı endüstriyel odun geri kalanı yakacak odundur. Endüstriyel odun üretiminin büyük bölümü ince çaplı ve düşük değerdeki ürünlerden (lif-yonga, kağıtlık odun ve sanayi odunu) oluşmaktadır. Yapacak odun tüketiminde 1970'li yıllardan itibaren % 25-30'luk bir artış meydana gelmiş olmakla beraber son 7 yılda sabit kaldığı görülmektedir. Yakacak odun tüketiminde ise büyük bir düşüş meydana gelmiştir. Fert başına ortalama odun tüketiminde son yıllarda bir miktar azalma görülmektedir.

Grafik 16: Türkiye Ormanlarından Cari Servet Artımı Miktarı

Devlet ormanlarından yapılan üretim özellikle kalite olarak talebi karşılamaktan uzak olup tomruk arz açığı ithalat yoluyla giderilmektedir.

1.5-2 milyon m³'e ulaşan yıllık yuvarlak odun ithalat miktarının yaklaşık 1/3'ü kaliteli odun olmaktadır. Diğer önemli bir arz kaynağı da özel sektör olup kavak ve diğer hızlı gelişen tür ağaçlandırmaları ile tapulu kesimlerden sağlanan toplam üretim 3.5 milyon m³ civarındadır. Ormanlardan yapılan kayıt dışı odun üretimi (mahalli köylülerin yakıt ihtiyacı) artan göç ve ikame maddeleri kullanımının artması ile azalma eğiliminde ise de halen önemli miktardadır (tahminen 4-4.5 milyon m³).

Odun üretimi çalışmalarında orman köylüleri için yaratılan istihdam miktarı önemli miktarlara (2000 yılında 13 milyon işçi/gün) ulaşmaktadır. Orman işçilerine bu amaçla yapılan ödeme OGM toplam bütçe harcamalarının yaklaşık % 25'ini oluşturmaktadır.

Odun üretiminin ekonomiye katkı değerinin halen 900 milyon Amerikan Doları civarında olduğu tahmin edilmektedir.

(b) Odun Dışı Orman Ürünleri

Türkiye ormanlarının çok zengin biyolojik çeşitliliğe sahip olması, ormanlar içinde zengin odun dışı orman ürünlerinin yer almasına imkan sağlamaktadır. Ormanlardan sağlanan odun dışı orman ürünleri halkın çok çeşitli ihtiyaçlarını karşılamakta, ayrıca ihraç yoluyla önemli sayılabilecek gelirler elde edilmektedir.

(i) Bitkisel Kökenli Ürünler

Kabuk, reçine, palamut, çam fıstığı, mazı, sığla yağı, buhur ve katran, meyve tohumları, yaprak ve iğne yaprak, hayvan yemi, kökler, otsu bitkiler (mantar, salep vs.)'den oluşmaktadır. Bu ürünlerden yıllık 100 milyon Amerikan Dolarının üzerinde ihracat yapıldığı tahmin edilmektedir. İhracatının disipline edilmesi ve hammadde yerine işlenmiş olarak ihracat yapılması durumunda bu değerde önemli artışlar sağlanabilecektir.

(ii) Hayvansal Kökenli Ürünler

Memeliler, kuşlar ve balıklardan oluşmaktadır. Örnek olarak, orman içi sularda yaşayan balık ve diğer su ürünleri ile yaban hayvanları ürünlerinden faydalanma (et, post, deri, vb.), yerel halkın gıda güvenliğine ve geçimine katkı sağlama bakımından ciddi bir potansiyele sahiptir. Yaban hayvanları popülasyonlarının normal düzeylere getirilmesi halinde, bu kaynaktan yılda 47 bin ton civarında et faydalanması yapılabileceği tahmin edilmekte olup, bu miktar 2.5 milyon adet besi koyununun sağlayabileceği et değerine eşdeğer olmaktadır.

(iii) Mineral Kökenli Ürünler

Sular, kum, çakıl, taş ve madenlerden oluşmaktadır. Sadece suya baktığımızda suyu arz eden doğal kaynakların temel öğeleri orman ekosistemleri ve otlaklar olup, ormansızlaşma ve otlak alanlarının tahribatı su kaynakları düzeninin bozulmasına, miktar ve kalitesinin azalmasına neden olmaktadır. Ülkemizde 104.5 milyar m³ olarak tahmin edilen yıllık ekonomik olarak kullanılabilecek su miktarının 48.1 milyar m³'ü orman alanlarında yer almaktadır.

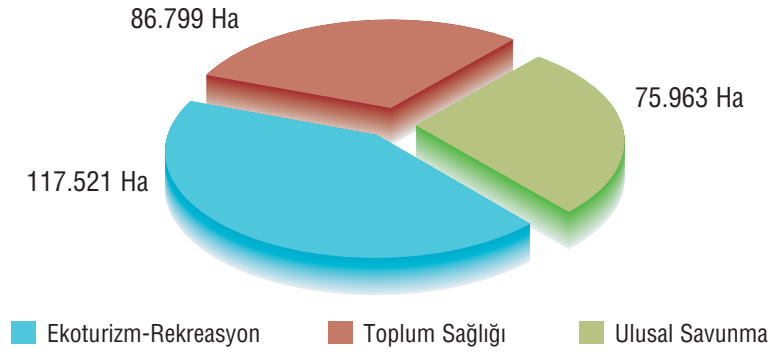
Odun dışı orman ürünleri (ODOÜ)'nin büyük bölümünün üretim ve yararlanması sembolik tarife bedelleri karşılığında, orman köylülerince gerçekleştirilmektedir. Bir çok Avrupa ülkesinde tıbbi ve aromatik bitkilerinin üretildiği görülmekte iken ülkemizde bu çeşit uygulamalar yaygınlaştırılamamış ve kurumsal kapasite geliştirilememiştir.

2.3.3.2 Ormanların Sosyal ve Kültürel Hizmetlerinden Faydalanma

Hızlı kentleşme, eğitim, bilinç ve gelir düzeyinin artması paralelinde, son yıllarda toplumun ormanların rekreasyon, turizm, piknik, avcılık, balıkçılık, eğitim, araştırma gibi sosyal ve kültürel hizmetleri ile ilgili talep ve beklentilerinde ve orman kaynaklarından faydalanmada bu işlevlerin nispi önem ve önceliklerinde düzenli ve önemli bir artış görülmektedir. Rekreasyon faaliyetlerine imkan sağlamak amacıyla halen orman alanlarında orman içi dinlenme yerleri tesis edilmekte olup, milli park, tabiat anıtı ve tabiat parklarından da rekreasyon ağırlıklı yararlanılmaktadır. Bu alanlar yılda 10 milyonun üzerinde kişi tarafından ziyaret edilmekte olup, bu miktarın önümüzdeki yıllarda daha da artacağı beklenmektedir. Orman içi dinlenme yerlerine ek olarak tüm illerde ve büyük ilçelerde kent ormanları kurulmasına ilişkin projeler uygulamaya konulmaktadır. Ayrıca, son yıllarda gerek özel sektör firmaları, gerekse çeşitli sivil toplum örgütlerince orman alanlarında rekreasyon ve eğitim amaçlı günlük/birkaç günlük doğa gezisi uygulamaları da hızlı bir gelişme içindedir.

Şekil 6: Sosyal ve Kültürel Hizmetler İçin Öngörülen Orman Alanları

Ormanlar, av ve yaban hayatı için en güvenli habitat alanlarını sağlamaktadır. Avcılık ülkemizde önemi gittikçe artan bir etkinlik durumundadır. 4915 sayılı Kanunla, av yapmak isteyen avcıların av ruhsatlarını Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden alması gerektiği hükmü getirilmiştir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce tesis edilmiş bulunan 109 adet yaban hayatı geliştirme alanı ile yaban hayatı üretim istasyonları yaklaşık 1.8 milyon ha. saha kaplamakta olup bu alanların yaklaşık % 40'ı ormanlık sahalar üzerinde yer almaktadır.

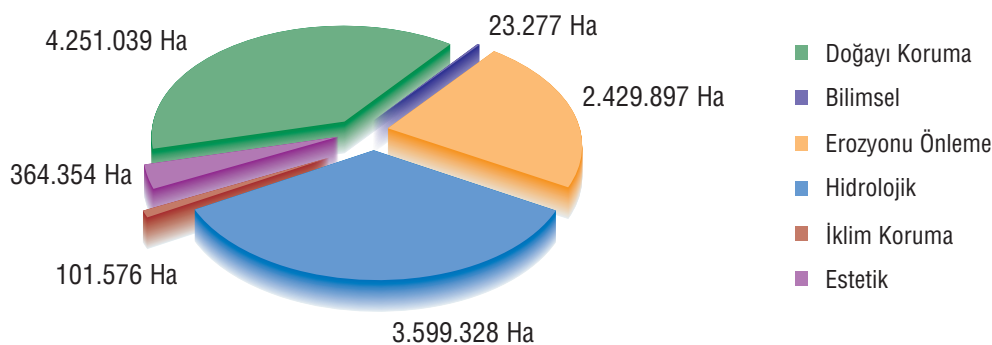
Orman içinde mevcut akarsular üzerinde son yıllarda yerel halk ve özel sektör tarafından çok sayıda alabalık üretim çiftliğinin tesis edildiği görülmektedir. Buna karşılık, orman içi akarsular, göl ve göletlerin sahip olduğu önemli olta balıkçılığı potansiyelinden yararlanma halen son derece yetersiz durumdadır.

2.3.3.3 Ormanların Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlarından Faydalanma

Ormanların koruyucu ve çevresel fonksiyonları (toprak kaynaklarının korunması, su kaynaklarının düzenlenmesi, sel zararlarının önlenmesi, karbon birikimi, hava kirliliğinin önlenmesi, havanın temizlenmesi, vb.) ile ilgili olarak toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler son yıllarda önemli bir artış göstermektedir. Dağlık ve engebeli topografyaya ve hassas toprak-su dengelerine sahip olan ülkemiz topraklarının yaklaşık % 80'i değişik şiddetlerde erozyon sorununa maruzdur. Erozyonla her yıl taşınan toprak miktarı 500 milyon ton olarak tahmin edilmekte olup, bu miktarın 350 milyon tonu nehirler ve akarsular vasıtasıyla barajlara taşınmakta ve enerji, sulama ve tarım sektörlerine çok önemli katkılar sağlayan barajların verimlilik ve devamlılığını tehdit etmektedir.

Ormanların; toprak muhafaza, erozyonu önlemek, su rejimini düzenlemek, çölleşme ve kuraklık etkisini azaltmak ve selleri önlemek suretiyle alt havzalardaki tarım alanlarındaki ürün ve verimlilik kayıplarını azaltmak ve gıda güvenliğini sağlamak, altyapı ve yerleşim yerleri üzerindeki zararları önlemek, barajlarda sedimantasyonu azaltmak suretiyle sulama, enerji üretimi, kullanma ve içme suyu temini vasıtasıyla sağlamakta olduğu doğrudan veya dolaylı katkıların ekonomik değerinin çok yüksek ve odun üretim değerinin çok üzerinde olduğunu söylemek hatalı olmayacaktır.

Şekil 7: Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar İçin Ayrılan Orman Alanları

Ormanların, karbon birikimi ve hava kirliliğinin azaltılması fonksiyonlarının sadece ulusal açıdan değil, küresel açıdan da önemli olduğu bilinmektedir. Dünyada tropik ormanların iklim düzenleme bakımından sağladığı ekolojik üretimin parasal değeri yıllık 3.7 trilyon Amerikan Doları olarak tahmin edilmektedir. Tropik ormanların tahribi sonucu atmosfere karışan karbon miktarındaki artış 1.6 milyar ton olarak tahmin edilmektedir.

Ülkemizde ormanların tuttuğu yıllık tahmini karbon miktarı ve karbondioksit eşdeğerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Türkiye Ormanlarından 1990-2007 Dönemindeki Net Karbon Tutunumu ve CO2 Eşdeğerleri

YILLAR	KARBON ARTIMI		KARBON KAYIPLARI			NET KARBON TUTUNUMU Ton/yıl *(1000)	CO2 EŞDEĞERİ Gg/yıl
	Canlı Biyokütlede Ton/yıl *(1000)	Ölü Organik Maddede Ton/yıl *(1000)	Ticari Kesim Ton/yıl *(1000)	Yakacak Odun Toplam Ton/yıl *(1000)	Diğer *(Orman Yangınları) Ton/yıl *(1000)		
1990	17017,048	966,586	4291,567	1468,152	200,063	12023,852	44087,456
1991	17139,718	934,880	4141,355	1468,152	117,647	12347,444	45273,960
1992	17263,340	930,375	4120,013	1468,152	178,080	12427,470	45567,390
1993	17387,921	935,399	4143,817	1468,152	224,099	12487,252	45786,589
1994	17513,470	811,289	3555,830	1468,152	555,088	12745,689	46734,195
1995	17639,993	945,449	4191,431	1468,152	111,751	12814,108	46985,062
1996	17767,500	946,141	4194,709	1468,152	217,242	12833,538	47056,305
1997	17895,997	868,868	3828,619	1468,152	91,952	13376,142	49045,855
1998	18025,494	837,278	3678,955	1468,152	98,474	13617,191	49929,701
1999	18155,998	822,955	3611,100	1468,152	84,498	13815,203	50655,745
2000	18287,518	824,514	3618,487	1468,152	369,102	13656,291	50073,066
2001	18420,061	780,334	3409,176	1468,152	107,646	14215,421	52123,211
2002	18553,637	851,658	3747,083	1468,152	123,951	14066,109	51575,732
2003	18688,253	828,904	3639,287	1468,152	96,727	14312,991	52480,968
2004	18823,919	888,387	3921,089	1468,152	70,987	14252,078	52257,618
2005	18538,821	870,987	3897,604	1518,506	23,064	13970,634	51225,658
2006	19211,940	913,950	4108,510	1312,10	79,500	14688,610	53858,220
2007	19284,700	1029,380	4262,960	1380,58	129,060	14541,490	53318,810

*Böcek ve mantar arızlarından kaynaklanan kayıplar dahil değildir. 1Gg=1000 Ton dur.

AKAKDO Çalışma Grubu Raporu 2007 yılı verilerine göre; ülkemiz ormanlarında tutulan yıllık net karbon miktarının 14 milyon 541 bin ton olduğu bu miktarın ise 53 milyon 318 bin ton karbondioksit miktarına eşdeğer olduğu tahmin edilmektedir. Orman alanlarındaki toplam karbon tutunumu hesaplamaları, orman ekosistemine ait alanlardaki; toprak üstü ve altında bulunan ölü ve diri halde bulunan ağaç, ağaççık, çalı ve otların toplam biokütlesi ile orman toprağında bulunan karbon miktarının toplamı şeklinde yapılmaktadır. Ancak ülkemizde yeterli araştırmalar bulunmaması nedeniyle tabloda yer alan ölü organik madde sadece 20 yaşından büyük ormanlardaki dikili kuruları ve kesim artıklarını kapsamaktadır. Orman alanlarında mevcut döküntü miktarları ile orman toprağındaki karbon miktarı hesaplarda dahil edilmemiştir. Dolayısıyla ülkemiz ormanlarında tutulan karbon miktarlarının tabloda yer alan miktarların üzerinde olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 8: Orman Ekosistemlerindeki Karbon Havuzları ve Temel Bileşenleri

ANA HAVUZLAR	ALT KATEGORİ HAVUZLARI	TEMEL BİLEŞENLER
Canlı Biokütle	Toprak Üstü	Canlı tüm kütle; toprak üstündeki gövde, kütük, dallar, kabuk, tohum ve yapraklar.
	Toprak Altı (Kökler)	2 mm çaptan daha küçük olan kökler hariç, canlı biokütlenin yaşayan tüm kökleri.
Ölü Organik Madde	Ölü Odun (Dikili Kuru)	Döküntü ya da canlı gövdeler dışında dikili kuru haldeki veya tabanda ya da toprakta bulunan tüm odunsu biokütle. Ölü odun; yüzeyde yatan odunu, dikili kuruları, ölü kökleri ve 10 cm çaptan daha kalın (ülkelere göre değişir) kütükleri içermektedir.
	Döküntü (Ölü Örtü)	Mineral veya organik toprağın üstünde; en azından 10 cm çapta bir tabaka (ülkelere göre değişebilir) oluşturabilen tüm ölü odunsu biokütle, döküntü, humus ve fümik tabakadan oluşmaktadır. Canlı çok küçük (kıvrıntılar halinde) köklerde bu bölümde sayılmaktadır.
Topraklar	Toprak Organik Maddesi	Minerallerdeki organik karbonu ve organik toprakları içermektedir. Canlı çok küçük kökler toprak organik maddesinden sayılır.

Ülkemiz karbon stoklarını artırarak iklim değişikliği üzerinde olumlu katkıda bulunma fırsatına sahiptir. Özellikle ülke ormanlarının yarısına yakın kısmını oluşturan bozuk ormanların rehabilitasyonu, mevcut ormanların silvikültürel faaliyetlerle verimliliğinin artırılması, endüstriyel plantasyonlar kurularak veya orman içi ve orman dışı alanlarda yeni ormanların kurulması suretiyle mevcut orman alanlarının genişletilmesi ile mevcut ormanların biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, ormanların ekosistem tabanlı çok amaçlı fonksiyonel planlarının yapılması ve sürdürülebilir orman yönetimi anlayışının orman işletmeleri düzeyinde uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalar, ormanların iklim değişikliği üzerine olan olumlu etkilerini artırma çabaları olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, son yıllarda hazırlanan orman amenajman planlarında koruyucu fonksiyonlara verilen önemin arttığı ve bu amaçla koruma işletme sınıfına ayrılan orman sahalarında da önemli bir artış sağlandığı görülmektedir.

2.3.4 Orman Sayılan Alanlarda Verilen İzinler

Kamu yararı ve zaruret bulunması halinde orman sayılan alanlarda ormancılık faaliyetleri dışındaki izin talepleri, 6831 sayılı Orman Kanununun 16, 17 ve 18 inci maddeleri ve bu maddeler uyarınca hazırlanan “Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik” hükümleri uyarınca değerlendirilmekte, uygun görülenlere Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilmektedir.

Ayrıca, Orman Kanununun 57 nci maddesi gereğince özel ağaçlandırma izinleri ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci maddesi gereğince kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ve turizm merkezlerindeki orman sayılan alanlar Kültür ve Turizm Bakanlığı adına tahsis edilmektedir.

(a) Orman Kanununun 16 ncı Maddesine Göre Verilen İzinler

Orman sayılan alanlarda maden aranması, işletmesi ve tesis kurulması için izin alınması zorunlu olup, bu faaliyetleri yapacak olanların uyması gereken hususları belirleyen Yönetmelik mevcut olup, bu Yönetmelik esaslarına göre izinler verilmektedir.

Tablo 9: Orman Kanununun 16 ve 18 nci Maddelerine Göre Verilen İzinler

İzin Türü	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)	İzin Adedi	İzin Alanı (Ha)
Maden İşletme	1080	3420	873	3343	1367	3748	1554	4036	2089	6953	1980	6866
Maden Tesis	374	360	238	215	698	509	796	653	2211	2146	2282	3827
Petrol	8	89			10	9	18	19	3	0,1		
Kereste Fabrikası					6		11		9		4	
Su Ürünleri	43	24	21	9								
Taş Ocağı	27	27	15	19	14	16						
TOPLAM	1532	3920	1147	3586	2095	4282	2379	4708	4312	9099,1	4266	10693

(b) Orman Kanununun 17 nci Maddesine Göre Verilen İzinler

Kamu yararı ve zaruret olması halinde; savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı ve katı atık bertaraf tesislerinin; sanatoryum, baraj, gölet ve mezarlıkların; Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin yapımına izin verilebilmektedir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idarelere ve Orman Kanununun Ek 9 uncu maddesi gereğince Gençlik Spor Genel Müdürlüğüne spor amaçlı verilen izinlerden bedel alınmamaktadır.

Bu izinler için talep halinde Orman Kanununun 115 nci maddesi gereğince irtifak hakkı tesis edilebilmektedir.

Tablo 10: Orman Kanununun 17 nci Maddesine Göre Verilen İzinler

İzin Türü	2004 Yılına Kadar Toplam		2004		2005		2006		2007		2008		GENEL TOPLAM	
	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)	İzin Adedi	(Ha)
Bedelli	6014	36785	472	1536	722	3562	432	1626	148	13227	173	21075	7961	77811
Bedelsiz	9261	194401	32	2246	23	299	1	1			2	14	9319	196961
Turistik Tesis	94	1331											94	1331
Üniversite	36	5519											36	5519
Özel Ağaçlandırma	553	24977	115	3379	187	5291	248	6791	245	5911	278	5577	1626	51926
Tahsis (Kültür ve Turizm Bakanlığına)	21	9634			25	17659	13	8893	2	3			61	36189
TOPLAM	15979	272647	619	7161	957	26811	694	17311	395	19141	453	26666	19097	369737

(c) Orman Kanununun 18 inci Maddesine Göre Verilen İzinler

Devlet ormanları sınırlarına 4 kilometreye kadar olan yerlerde; hızar ve şerit kurulmasına, orman sınırları içinde ise; kireç, kömür, terebantin, katran, sakız ve benzeri gibi ürünlerin işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılmasına ve balık üretmek üzere tesis kurulmasına izin verilebilmektedir.

2.3.5 Orman Amenajmanı-Harita ve Fotogrametri Hizmetleri

Orman amenajmanı günümüz orman işletmeciliğinde teknik ve idari usulleri, zaman ve mekan düzeni içerisinde bünyesinde toplayan önemli bir ormancılık faaliyetidir. Amenajman planlarının yapımında fotogrametri, biyometri ve yersel metotlardan faydalanılmaktadır.

Türkiye ormancılığında amenajman çalışmaları çok uzun bir geçmişe sahiptir. Ülkemiz ormanlarında ilk planlı ormancılık faaliyeti 1907 yılında “Ormanların Usulü İdare-i Fenniyeleri” Kanunu ile başlamıştır. Ülkemizde ilk amenajman planı 1917 yılında Türk ve Avusturyalı mühendislerden oluşan heyet tarafından yapılmıştır. Ülke ormanlarının tamamını kapsayan ilk amenajman planları ise 1963-1972 dönemini kapsayan planlardır. 1973 yılından itibaren amenajman planları periyodik olarak yenilenmeye başlanmış ve bu planlardan elde edilen bilgiler ışığında ormanlardaki değişimler izlenmeye çalışılmıştır.

6831 Sayılı Orman Kanununa göre bütün ormanlar, amenajman planlarına göre yönetilir ve işletilirler. Amenajman planlarının yapılması, yaptırılması, yenilenmesi, bu planların uygulamalarının kontrol edilmesi, amenajmandaki gelişmelerin takip edilmesi, ormancılık hizmetlerinin gerektirdiği envanter verilerinin hazırlanması Orman Genel Müdürlüğü'nün önemli faaliyetlerindendir.

Bu bağlamda sunulan hizmetler

- Orman fonksiyonlarının belirlenmesi,
- İşletme amaçlarının tespit edilmesi,
- Fonksiyonel planlama envanter tablolarının hazırlanması,
- Fonksiyonel faydalanmanın düzenlenmesi,
- Uygulama ve denetim hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Ulusal orman envanterinin hazırlanması ve güncellenmesi,
- Orman ekosistemlerinin izlenmesi çalışmalarıdır.

Orman amenajman planları en küçük yönetim birimi olan Orman İşletme Şefliği düzeyinde 10-20 yıl süreli olarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Yılda ortalama 1.5-2 milyon hektar orman alanının amenajman planları yenilenmektedir.

Son yıllarda amenajman planlarında ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama anlayışı benimsenmiş olup, bu çalışmalarda ormanların çevresel, ekonomik ve sosyal fonksiyonları da dikkate alınmaktadır. Kısaca “Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY)” olarak tanımlanan bu yaklaşım, ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını dengede tutacak, geliştirecek ve ormanları gelecek nesillere daha iyi şartlarda devredecek, uluslararası kabul görmüş bir yönetim sistemidir.

Ormancılık faaliyetleri; geniş arazi parçaları üzerinde ve açık doğa şartlarında, yenilenebilir doğal kaynaklardan olan ve dinamik bir yapı arz eden ormanlar üzerinde yapılmaktadır. Farklı ekosistemlerin birleşiminden oluşan ormanlarda bu çalışmalara ilişkin hava fotoğrafı, uydu görüntüsü, harita ve fotogrametrik altlıklara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla hava ve yer fotoğraflarının temin edilmesi, yorumlanması, üretilmesi, dağıtımı ve bunlara ilişkin işlerin ormancılığın çeşitli faaliyet alanlarına yayılarak hizmetlerin daha süratli, ekonomik, etkin ve verimli bir şekilde yapılması Genel Müdürlüğün önemli bir faaliyet alanını oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, ormancılık faaliyetlerinde veri temini ve güncelleme işlemleri için özellikle yersel çalışmaların uzun zaman alması ve maliyetinin yüksek olması, uzaktan algılama (UA) ve coğrafi bilgi sistemlerine (CBS) ihtiyacı gündeme getirmiştir. Dinamik yapıya sahip olan ormanlarda sürdürülebilir planlamalar yapabilmek için bilgi teknolojilerini kullanmak gerekmektedir. Çünkü hızla gelişen bilgisayar teknolojileri, bilginin önemi ve kullanımı konusunda yeni boyutların ortaya çıkmasına imkan sağlamıştır. Bilgilerin toplanması, depolanması, analiz edilmesi ve kullanıma sunulması, bilginin ileriye dönük sağlayacağı avantajlar nedeniyle önemli olmaktadır. Bilginin elde edilmesi yanında doğru bilginin, doğru yere, zamanında, hızlı, güncel, tam ve bir bütün içinde sunulması gerekmektedir.

Bu doğrultuda; etkin bir şekilde kamu hizmeti üretmenin ve sağlıklı bir planlama gerçekleştirmenin ön şartı olan bilgiye sahip olma, bilgiyi yönetebilme ve bilgiyi paylaşırma gereğinden yola çıkılarak, sadece kurumsal bir otomasyon kurmanın ötesinde, sözel ve konumsal verileri birlikte işleyen, yöneten, geniş sorgulama, analiz ve haritalama yeteneklerine sahip olan coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknolojisine sahip olmanın kuruma çok önemli yetenekler kazandıracağına bilincinde olan Genel Müdürlük ulusal ve uluslararası kriterleri dikkate alarak, bütün ormancılık faaliyetlerini içeren bir orman bilgi sistem'inin oluşturulması çalışmalarına hız vermiştir. Orman bilgi sistemi ile; Genel Müdürlük envanterinde bulunan çok farklı nitelikteki coğrafi verileri, gelişmiş CBS teknolojileri ile yapılandırmak, depolamak, uygun yönetmek, paylaşımli kullanıma sunmak ve hızlı karar verilmesini sağlamak, hedeflenmektedir.

Yeni model geliştirmek ve bu modelin Türkiye şartlarında uygulanıp uygulanamayacağını tespit etmek, değişik amenajman planları ve ulusal orman envanteri gibi çalışmalar yapmak önemli faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Bu çerçevede orman kaynakları bilgi sistemine altlık ve bir CBS modeli oluşturulmuş olup bu model geliştirilmektedir.

Ormanların ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının entegre bir yaklaşımla ele alınması; orman fonksiyonlarının belirlenmesi, işletme amaçlarının tespit edilmesi, fonksiyonel envanter tablolarının hazırlanması, faydalanmanın düzenlenmesi, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi için ulusal orman envanteri çalışmalarının yapılması ve orman ekosistemlerinin sağlıklarının izlenmesi konuları sürekli geliştirilmekte, bu çalışmalarda konum belirleme sistemi (GPS), uzaktan algılama (UA) ve coğrafi bilgi sistemlerinin (CBS) kullanımı yaygınlaştırılmakta, orman bilgi sisteminin geliştirilmesiyle birlikte ormancılığa ait veri ve bilgilerinin daha sağlıklı değerlendirilmesi ve güncel bilgiye erişimin kolaylaştırılmasına çalışılmaktadır.

2.3.6 Orman Yolları ve Fiziki Altyapının Geliştirilmesi Hizmetleri

Orman Genel Müdürlüğünce hazırlanan ve 2008 yılında yayımlanan “Orman Yolları Planlaması, Yapımı ve Bakımına ait 292 sayılı Tebliğ’de” orman yolları ile ilgili tüm teknik detaylar, uygulama yöntem ve ilkeleri açıklanmıştır.

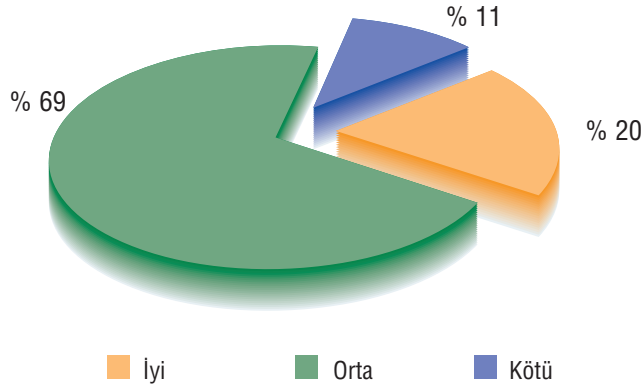
Fonksiyonel planlama amaçları doğrultusunda her türlü ormancılık faaliyetlerinin gerçekleşmesi için “fonksiyonel planlama yol ihtiyacının 210.000 km. olduğu” tespit edilmiştir.

2007 yılı sonu itibarıyla; mevcut üretim amaçlı orman yolu miktarı 138.689 km. olup % 96 sı gerçekleşmiştir. Kule kulübe yolu 811 km., depo ve dâhili yolu 1.478 km., yangın emniyet yol ve şeridi 16.306 km., il ve köy yollarının standart olanları yaklaşık 40.000 km. olmak üzere toplam mevcut orman içi yol ve şeritlerin miktarı 197.295 km. dir. Bu yolların dışında 2007 yılı sonuna kadar inşa edilen 6.277 km. traktör yolu ve yaklaşık 20.000 km. yayla, mezra, tarım, maden yolu gibi standart dışı yollar mevcuttur.

Orman içi ve bitişiği alanlar genelde çevrelerine göre yüksek rakım ve daha çok yağış alan, engebeli, fazla meyilli alanlar olduğundan yol yapımı ve bakımı yüksek maliyetli ve süreklilik isteyen çalışmalardır.

Bugüne kadar düz veya az eğimli orman alanlarındaki yolları yapılmış, orman üst sınırına yakın kuşaklarda veya çok engebeli ve kayalık alanlardaki yolların yapımı ise henüz gerçekleştirilememiştir.

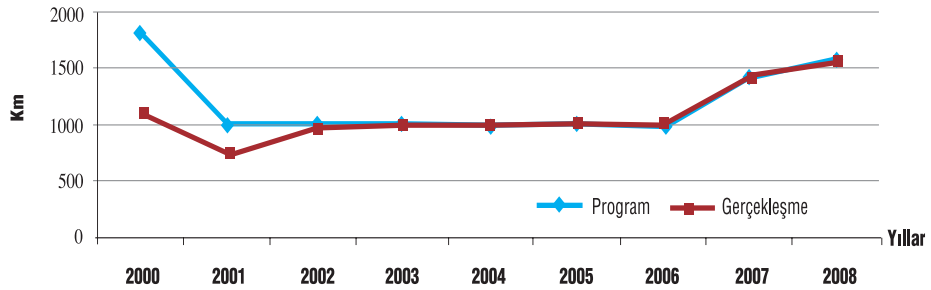
Şekil 8: Mevcut Orman Yollarının Standartlara Uygunluk Durumu

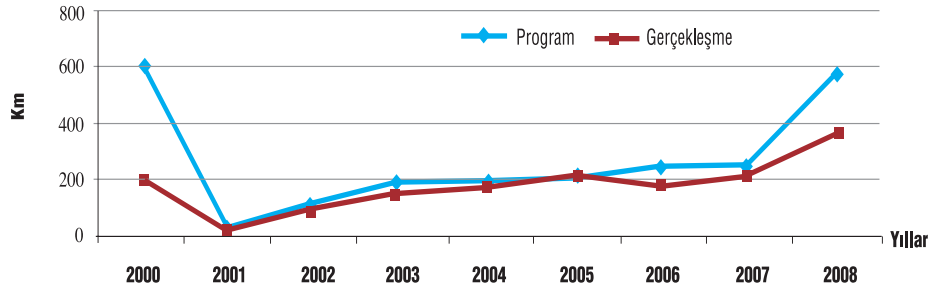
Orman yolları; farklı iklim koşulları ve topoğrafik yapının bulunduğu alanlarda yer aldığından yüzey ve yüzey altı drenaj sistemlerinin isabetli tespit edilip uygulanması gereklidir. Aksi halde mevcut bir yol, bölgelere göre 2-5 yıl içerisinde kazı ve dolgu şevlerinin akması, hendeklerin dolması ve yüzeysel sularının yol platformunu bozması sonucu patikaya, hatta kök ve kütük sürgünleri ve tohum çimlenmesi sonucu 5-10 yıl içerisinde yok olup, ormana dönüşebilmektedir.

Orman yol ağı planları 2004 yılından itibaren sayısal arazi modeliyle coğrafi bilgi sistemine göre düzenlenmektedir. Ülke bazında tüm orman yol ağı planları sayısal arazi modeliyle coğrafi bilgi sistemine göre birleştirilip, ulusal ulaşım ağı ve diğer yollarla bağlantıları ve sınır uyumları sağlanarak "Orman Bilgi Sistemi ve Veri Tabanı" ile uyumlu hale getirilmektedir. Çalışmalar 24 orman bölge müdürlüğünde tamamlanmış diğer orman bölge müdürlüklerinde ise sürdürülmektedir.

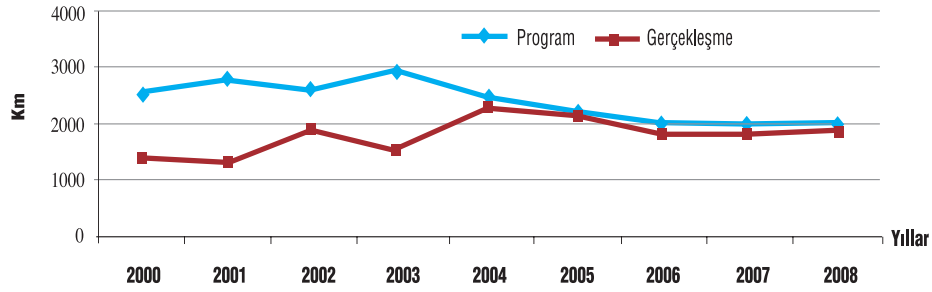
Grafik 17: Yeni Yol Program ve Gerçekleşmeleri

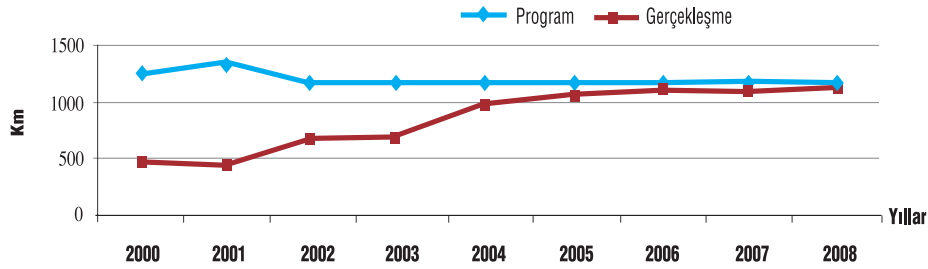
Grafik 18: Yangın Emniyet Yolu Program ve Gerçekleşmeleri

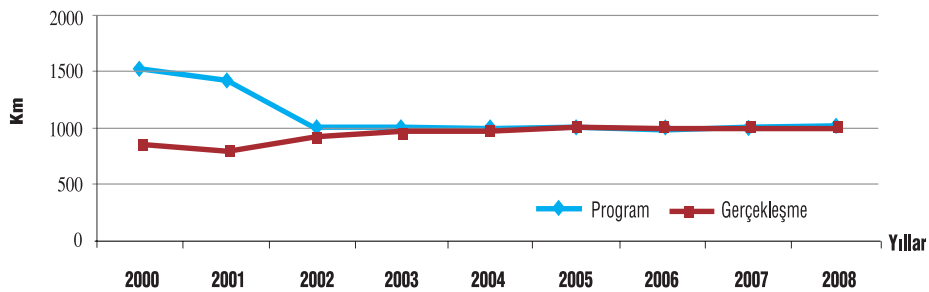
Grafik 19: Orman Yolları Sanat Yapısı Program ve Gerçekleşmeleri

Grafik 20: Üst Yapı Program ve Gerçekleşmeleri

Grafik 21: Büyük Onarım Program ve Gerçekleşmeleri

2.4 Kuruluşun Faaliyet Alanlarındaki Durum ve Gelişmeler

2.4.1 Ormancılık Sektörünün Yapısı ve Özellikleri

6831 sayılı Orman Kanununda “orman; tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin hızlı olduğu günümüzde orman; ağaç topluluklarının bulunduğu yer olma yanında, başta odun hammaddesi olmak üzere çok değişik ürün ve hizmetler üreterek topluma fayda sağlayan; canlı, dinamik ve karmaşık yapıda; karasal ekosistemler içinde en büyük paya sahip çok boyutlu bir sistem; ve yenilenebilir özellikte bir doğal kaynak olarak bilinmektedir. Süreklilik bu sistemin temel özelliğidir.

Orman ekosistemi; yeryüzündeki sistemlerin en karışık ve ilgi çekici olanıdır. Orman ekosistemlerinin bir noktasına yapılacak olası bir müdahale tüm sistemde etkisini göstermektedir. Müdahalelerle ortaya çıkan olaylar zincirinin olumlu ve olumsuz etkileri, başta orman ekosistemi olmak üzere havzadaki veya planlama ünitesindeki tüm kaynakları etkileyebilmektedir. Bu nedenle ekosistemi oluşturan elemanlar arasındaki doğal dengenin korunması, orman kaynaklarının varlığının ve dolayısıyla faydalanmanın sürekliliği açısından zorunludur. Orman ekosisteminin bu özelliğini dikkate almayan politikalara göre yapılan ormancılık yönetimi kaynağın tahribine yol açacaktır.

Orman ekosistemi; sürdürülebilir kalkınma sürecinin odak noktasında bulunmaktadır. Bu sürecin temel ögesi orman olup, başta odun hammaddesi olmak üzere diğer bütün üretimler ve faydalar buna bağlıdır. Sistemde; toprak, meralar, orman içi sular, rekreasyon alanları, yaban hayvanları, bitkiler, yer altı mineralleri vb. gibi diğer öğeler de yer almaktadır. İşte sistemi bir bütün olarak planlarken sayılan bu öğelerin tümünü birden orman kaynakları kavramı ile ifade etmek uygun olacaktır.

Günümüzde genel olarak ormancılık; toplumun orman ürünlerine ve hizmetlerine olan gereksinimlerini sürekli ve optimal olarak karşılamak amacıyla biyolojik, teknik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel çalışmaların tümünü kapsayan çok yönlü ve sürdürülebilir bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyimle ormancılık, biyolojik ve teknik özelliğinin yanında ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutu ön planda olan bir orman kaynakları yönetim mesleği olarak algılanmaktadır. Ormancılık; orman kaynaklarına toplumun refahı doğrultusunda bilinçli müdahale etmektir. Bunu yaparken, toplum taleplerini, ormancılık sektörünün diğer sektörlerle, bölgeyle ve makro ekonomik yapıyla olan ilişkilerini, ülke ve sektör kısıtlarını dikkate almak, parasal faydaları diğer faydalarla dengelemek, ekonomik, sosyal ve biyofizik sonuçları farklı olan alternatifler üretmek ve çok ölçütlü karar verme tekniklerini kullanarak aralarından seçim yapmak çağdaş ormancılık anlayışının gerekleridir.

Ormancılığı diğer sektörlerden ayıran, kapsamının ve boyutlarının açıklanmasına yardımcı olan en önemli özellikleri şunlardır

- Ormancılık doğal şartlara açık bir arazi işletmesidir. Her şeyden önce toprağa bağlı, yenilenebilir biyolojik bir varlık söz konusu olduğu için her türlü risk faktörü önem arz etmektedir.
- Ormancılık sektöründe üretim süresi (idare süresi) diğer sektörlerle göre daha uzundur. Genellikle 20 yıldan az olmayan üretim süresi, bazı ağaç türleri için 200 yıla kadar çıkmaktadır. Keza toprak faktörünü de en çok kullanan bir sektördür. Dolayısıyla zamanı ve mekanı yoğun olarak kullanan sektörlerin başında gelmektedir.

- Ormancılıkta çok yönlü yararlanma esastır. Yani sadece maddesel ürünler değil, zamana ve mekana bağlı olarak ondan daha önemli olan ve çoğu kez değeri para ile ölçülemeyen hizmetler ve faydalar da söz konusudur. Toplumsal faydalar yaratma, iktisadilik, verimlilik, sürdürülebilirlik, çok yönlü yararlanma vb. ilkeler kârlılıktan daha önemli olduğundan sermayenin % 3 gibi düşük bir faizle çalıştığı kabul görmektedir. Bu özellik çok boyutlu karar vermeyi bir zorunluluk haline getirmekte, uzun dönemli, tutarlı ve çok boyutlu planlamanın gereğini ve önemini ortaya koymaktadır.
- Ormancılıkta sadece bugünkü nesillerin ihtiyaçlarını karşılamak yeterli değildir. Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da bugünden gözetmek gerekir. Bu anlayış devamlılık ilkesini doğurmuştur. Sürdürülebilir kalkınmanın temelinde ekonomi ve ekolojinin birbirini dengeleyecek şekilde uyumlaştırılması yer alır. Ormanlar, kara ekosistemleri içinde büyük bir paya sahip olup, sürdürülebilir kalkınmanın yolu sürdürülebilir ormancılıktan geçmektedir. Bu nedenle ormancılıkta kısa vadeli yaklaşımlar yerine sürdürülebilirlik yaklaşımının esas alınması zorunludur.
- Ormancılık, sermaye yoğun bir sektördür. Özellikle odun hammaddesi üretiminde bu kapitalin % 90'ını arazi ve ağaç serveti oluşturmaktadır. Tamamı öz sermaye olup, ürün ile sermaye değerlerinin sağlıklı bir şekilde tayin edilmesinde birtakım güçlükler vardır. Keza, ürün ile kapital canlı bir varlık olan ağaç servetinde özdeşleşmiştir.
- Ormancılık sektörü ürettiği pek çok mal ve hizmetlerle kendisi dışındaki pek çok sektöre girdi vermektedir. Yani pek çok sektöre alt yapı oluşturmakta, hazır arz yaratarak etkin faaliyet göstermelerini sağlamakta, dolayısıyla makro amaçlara ulaşmada ve sosyo-ekonomik yapıyı geliştirmede (istihdam, katma değer yaratma vb.) önemli bir sektör görünümündedir. Bu özelliği nedeniyle ileri bağlantıları yüksek bir sektördür. Buna karşılık diğer sektörlerden pek az girdi aldığı için geri bağlantıları düşük bir sektördür.
- Ormancılık sektörü girdi-çıktı ilişkileri ya da teknoloji ve ölçek yönünden esnek olan, dolayısıyla stratejik ve taktik nitelikli bir sektördür.
- Ülkemizde kişi başına düşen orman alanı 0.34 ha. olup, gelişmiş ülkelere göre düşük bir düzeydedir. Yaklaşık % 25'i ağaçlandırma ile verimli hale getirilmesi mümkün görülen ormanların 3.5 milyon hektarı aynı zamanda orman üstü ve orman içi mera niteliğindedir. Bozuk ve verimsiz karakteri ağır basan ormanların biyolojik çeşitlilik ve miktar olarak da ülke yüzeyine dengeli dağılım göstermemektedir.
- Türkiye'de ormancılık; ulusal kalkınma planlarına göre Tarım Sektörü içinde bir alt sektör olarak yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun birincil ve ikincil orman ürünlerinin ve hizmetlerinin bilançolara yansıyan parasal değerlerine göre yaptığı hesaplamalar sonucunda ormancılık sektörünün Gayri Safi Milli Hasıla'ya (GSMH) katkısı % 0.8 bulunmuştur. Ancak, diğer sektörlerle bedelsiz veya düşük bedelle verilen girdilerden doğan sübvansiyonlar da dikkate alındığında bu payın daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Buna bilançolara yansımayan ot, yaprak, su, bal, reçine vb. odun dışı ürünler eklendiğinde gerçek katkı payı bulunmuş olacaktır.
- Türkiye ekonomisini oluşturan 64 sektörün ileri bağlantısı ortalama 0.387 iken, ormancılık sektöründe bu rakam 0.786 dır. Yani ormancılıktaki birim çıktının öteki sektörleri uyarma veya geliştirme etkisi pek çok sektörden büyüktür. Ormancılık sektörünün geri bağlantısı ise, ülke ortalamasından küçüktür (0.127). Diğer yandan, sektörün istihdam çarpanı 0.291 olup, 64 sektör içerisinde 17 nci sırada yer almaktadır. Yani birim çıktı başına en çok istihdam sağlayan sektörler arasındadır.

- Ormancılık sektörü yılda yaklaşık 3.5 milyon ton fuel-oil'e eşdeğer bir enerji katkısı sağlamaktadır.
- Türkiye'de ormancılık, genel kabulün aksine emek-yoğun bir sektör olup, yıllık ortalama 15 milyon adam-gün işlendirme imkanı sağlamaktadır. Orman köylerine ve diğer sektörlerle yaptığı kaynak aktarımı da yüksektir.
- Ormancılık sektörü doğal yaşamın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında önemli bir işleve sahiptir. Keza ülkemizde önemli olan erozyonun önlenmesi, su rejiminin düzenlenmesi, toplum sağlığı, iklimi düzenleme, çevresel, rekreasyonel, turizm vb. kolektif faydaları nedeniyle önemli ve vazgeçilmez bir sektördür.
- Kadastro ve mülkiyet problemleri halledilmemiş, kırsal yoksulluğu had safhada olan yaklaşık 8 milyon orman köylüsünü içinde barındıran ve dolayısıyla sosyo-ekonomik baskılardan fazla etkilenmekte olan bir sektördür.

2.4.2 Ülkemizdeki Durum ve Gelişmeler

Uluslararası ormancılık süreçlerinde cereyan eden gelişmelere paralel olarak ulusal düzeyde de bir dizi gelişme cereyan etmiştir. Bu gelişmelerden en önemlisi uygulanmakta olan reform paketidir. Her ne kadar reform paketi ormancılığı doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içermiyorsa da, ekonomik, politik ve sosyal alanlarda yapılan reformların dolaylı olarak ormancılık kurumlarını ve işleyişlerini etkilediği açıktır. Kamu İhale Kanunu, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasalar pek çok uygulamayı yürürlükten kaldırmış ve ağırlıklı olarak AB'ye uyumu amaçlayan yeni düzenlemeler getirmiştir. Ayrıca, genel personel politikaları, yatırım öncelikleri, işçilere daimi kadro verilmesi gibi sosyal alanda yapılan bir dizi düzenleme Genel Müdürlük çalışmalarını yönlendirmiştir.

Son dönemde orman ürünleri sanayindeki kapasite artışı, Genel Müdürlüğün odun ürünleri satışını olumlu yönde etkileyen bir başka gelişmedir. Özellikle lif yonga odununa olan talep, ormanlarımızdaki bakım çalışmalarının artmasına ve bu çalışmaların ekonomik olarak en azından kendi kendini finanse edecek duruma gelmesine neden olmuştur.

Halkın bilinç ve eğitim düzeyindeki artış, ormanların tahribatını ciddi ölçüde azaltmış, aşağı yukarı her kalemde orman suç miktarları istikrarlı olarak düşmeye başlamıştır. Buna paralel olarak halkın ormanlardan sunulan hizmetlere olan talebi artmaya başlamış, bu da Orman Genel Müdürlüğü politikalarının revize edilmesine yol açmıştır. Bunun sonucunda her ilde kent ormanı kurulması gibi, ormanların sosyal işlevlerini ön plana çıkaran programlar uygulanmaya başlanmıştır.

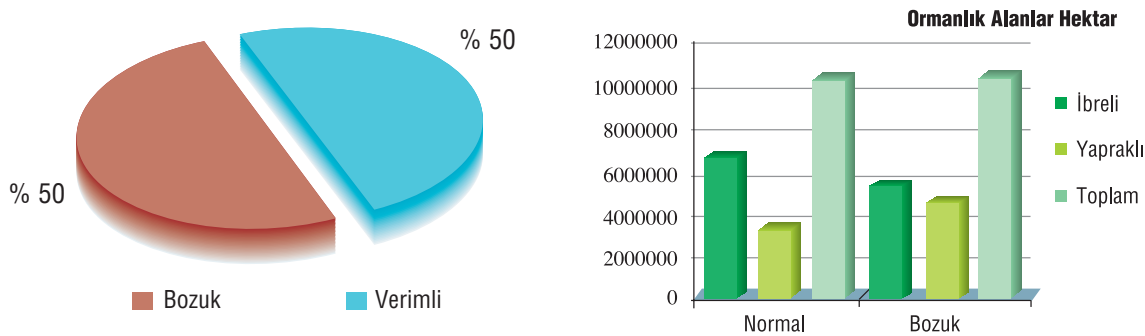
Kırsal kesimden kentlere doğru artan göç oranı ile daha önceleri tarım amacı ile açılmış olan bazı orman alanları terk edilmiş ve bu alanlar doğal yollarla yeniden ormana dönüşmüştür. Alınan diğer tedbirlerle birlikte orman alanlarında yıllık 50.000 hektara ulaşan artışlar kayıt edilmeye başlanmıştır.

Orman alanları ile ilgili ilk envanter 1963-1972 döneminde yapılmıştır. Bu envanter sonuçlarına göre ülkemiz alanının % 26.2 si karşılığı olan 20.199.296 ha. ormanlık alan tespit edilmiş, bu ormanlık alanın 8.856.457 ha. (% 44) verimli orman ve 11.342.839 ha. (% 56) verimsiz orman olarak tespit edilmiştir.

1972-2004 döneminde Ülkemizde görülen sosyo-ekonomik gelişmeler, Genel Müdürlükçe ormanların korunmasında gösterilen gayretler, çevre ve ormanların önemi konusundaki halkın bilinç düzeyinin artması, hazine arazileri ile diğer uygun ekosistemlerde yapılan başarılı ağaçlandırmalar, köylerden kentlere göçlerin artması sonucunda ormanlar üzerindeki sosyal baskıların azalması, envanterlerin daha sağlıklı yapılması gibi nedenlerle ormanlık alanlarda bir artış tespit edilmiştir.

2004 yılı sonunda yapılan envanter sonuçlarına göre ülkemizde, 21.188.747 ha. ormanlık alan bulunduğu, bunun ülke alanına oranının % 27.2 olduğu, bu ormanlık alanın 10.621.221 ha. (% 50) verimli orman ve 10.567.526 ha. (% 50) verimsiz orman olduğu tespit edilmiştir. Bu alanlardaki yıllık cari artımı 36.2 milyon m³ tür. Yıllık eta miktarı ise 16.2 milyon m³ tür.

Şekil 9: Türkiye Ormanlarının Verimlilik Durumu

Yapılan üretimdeki dikili damga miktarı, orta ve uzun dönemde 8 milyon m³ ile 10 milyon m³ arasında gerçekleşmiş, 7.5-8 milyon m³ civarında olan endüstriyel odun üretimi son dönemlerde 10-11 milyon m³ seviyesine ulaşarak önemli bir artış göstermiştir. Yakacak odun üretimi ise 15 milyon m³ seviyelerinden 5-6 milyon m³ seviyelerine kadar düşmüştür. Endüstriyel odun üretimi içinde lif-yonga odunu başta olmak üzere ince ve nispeten düşük kalitedeki emval oranı hızla artmıştır. Lif-yonga odunu üretimi 1980'li yıllarda 100 bin m³ seviyesinde iken son yıllarda 3-3.5 milyon m³ seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde odun hammaddesi talebinin artmasına paralel olarak, yakacak odun üretimi lif-yonga odunu üretimine dönüştürülerek daha verimli bir kullanım alanına yönlendirilmiştir.

Ülkemizde yılda ortalama 15-16 milyon m³ endüstriyel odun ile 10-12 milyon m³ yakacak odun tüketilmektedir. Bu tüketilen endüstriyel ürünlerin ortalama 8-10 milyon m³'ü (% 65-70) Devlet ormanlarından Orman Genel Müdürlüğüne ve 3 milyon m³'ü (% 20-25) ise özel sektöre ve 2 milyon m³ (% 15-5) de ithalat yolu ile karşılanmaktadır. Yakacak odunun ise ortalama 5-8 milyon m³'ü kayıtlı olarak ve 4-4.5 milyon m³'ü ise kayıt dışı yollardan (% 80) Devlet ormanlarından, 2 milyon m³'ü özel sektör tarafından karşılanmaktadır. Orman Genel Müdürlüğüne yapılan yakacak odun üretiminin yarısından fazlası, 6831 sayılı Orman Kanununun 31 inci maddesi gereği orman köylülerine tarife bedeli karşılığı satılan yakacak odun üretiminden oluşmaktadır.

Devlet ormanlarından üretilen endüstriyel odun içinde tomruk oranının düşük olması ve bu tomrukların % 97'sinin de üçüncü sınıftan oluşması ülke talebinin yerli kaynaklardan karşılanmasını zorlaştırmaktadır. Devlet ormanlarından üretilen endüstriyel odun içinde tomruk oranının ve standardının düşük olması ile oluşan arz açığı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Orman işleri; genellikle yerleşim yerlerine uzakta, açık arazi şartlarında her türlü dış etkiye açık, yüksek enerji tüketimi gerektiren ve iş güvenliği açısından yüksek kaza risklerini bünyesinde barındıran iş gruplarından sayılmaktadır. Orman işlerinde çalışan köylüler, orman kalkındırma kooperatifleri ve diğerlerine yönelik olarak orman işçiliğinde iş güvenliği, işçi sağlığı, iş ortamı ve ergonomi konularında bu konulardaki gelişmelere paralel olarak ilave çalışmalar yapılması ve çalışma hayatına uyarlanması büyük önem taşımaktadır.

Ormancılık faaliyetlerinde açık hava şartlarında çalışanların hangi tür risk ve tehlikelerle karşılaşacağından önceden kestirilmesinde güçlükler bulunmakla birlikte toplu iş sözleşmelerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin somut bir takım koruyucu tedbirler ve buna bağlı mükellefiyetler işveren ve işveren vekillerine verilmiştir. Ancak bu tedbirlerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu açıdan risk faktörlerinin belirlenmesi, belirlenen risk faktörleri çerçevesinde çalışanların ve çalışmalarını yürüten sorumluların periyodik olarak eğitilmesi esastır.

Devlet ormanları dışında yapılan endüstriyel odun üretiminin % 90'ından fazlası kavak üretiminden oluşmaktadır. Ancak, kavak, okaliptüs gibi hızlı gelişen tür plantasyonlarına ait üretim kayıt altında olmadığından üretim ve tüketim miktarları konusunda kesin rakamlar bulunmamaktadır. Hızlı gelişen türlerle kurulan plantasyonların azlığı doğal ormanlar üzerindeki üretim baskısını artırmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED-1992) ile hızlanan küresel süreçler ormanların yönetiminde etkili olan önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. UNCED'in temel çıktılarından olan Orman Prensipleri ile Sürdürülebilir Orman Yönetiminin (SOY) ana hatları belirlenmiş, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile de Ekosistem Yaklaşımı tanımlanmıştır. Ülkemizde de alınan kararlar doğrultusunda Genel Müdürlüğün faaliyetleri ile ilgili olarak SOY kriter ve göstergeleri geliştirilmiş, bölgesel veya il bazında uygulamalara geçilmiştir. Dünya Bankası tarafından Türkiye'de Ormancılık Sektörü İncelemesi yapılmış ve karşılaşılan sorunlar ortaya konulmuştur. Yine katılımcı yaklaşımlarla 2004-2023 yıllarını kapsayan Ulusal Ormancılık Programı hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

2.4.2.1 Fonksiyonel Planlama

Hükümetler arası Ormancılık Paneli/ Hükümetler arası Ormancılık Formu (IPF/IFF) Eylem Önerileri, planlama sistemlerine çok önem vermektedir. Sürdürülebilir orman yönetimi tanımında yer alan üç temel fonksiyonun ancak fonksiyonel planlama ile dengelenebileceği vurgulanmaktadır. Genel Müdürlükçe 2000 yılında deneme amaçlı fonksiyonel planlama çalışmalarına başlanmış olup, bugüne kadar önemli oranda mesafe kat edilmiştir. Orman Fonksiyonlarının Belirlenmesinde Kullanılacak Kriterler Tamimi yayımlamıştır. 2006 yılından itibaren bütün orman amenajman planları katılımcı yaklaşımlarla ve fonksiyonel olarak yapılmaktadır.

2.4.2.2 Cumhuriyetimizin 100 üncü Yılında Ormancılığımıza Bakış Çalışması

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), kısaca FOWECA diye bilinen “Batı ve Orta Asya Bölgesinden Geleceğe Bakış” çalışmasını 2003 yılında başlatmıştır. Ülkemizin de içinde yer aldığı Batı ve Orta Asya’daki 23 ülkeyi kapsayan söz konusu çalışma; 2020 yılına kadar bölgede ormancılık sektörünün karşılaştığı durumları ve özellikle diğer sektörlerdeki gelişmelerin ormancılık ve çevre üzerindeki etkilerini önceden görmeyi, küreselleşmenin oluşturacağı tehditleri ve yaratacağı fırsatları ortaya koymayı ve karar sistemlerinin buna uygun kararları almasını sağlamayı amaçlamaktadır.

FOWECA çalışmaları kapsamında ülkemizin bir dizi katılımcı çalışma sonucu hazırlamış olduğu Rapor, “Cumhuriyetimizin 100 üncü Yılında Ormancılığımıza Bakış” adı altında yayımlanmıştır. Rapor; ülkemizin fiziksel, demografik, ekonomik ve sosyal yapısını irdeleyen bir giriş bölümü ile ormancılığın ve ormanların durumunu ve eğilimlerini ortaya koyan, etken güçleri ve anahtar faktörleri, senaryoları, öncelikleri ve stratejileri içeren bölümlerden oluşmuştur.

2.4.2.3 Orman Ekosistemlerinin İzlenmesi Programları

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu-Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi (1979) çerçevesinde 1985 yılında oluşturulan, Ormanlar Üzerinde Hava Kirliliğinin Etkilerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Uluslararası İşbirliği Programı (ICP Forests), Avrupa Birliği ile Atmosferik Kirliliğe Karşı Ormanların Korunması Avrupa Birliği Planı kapsamında yakın işbirliği sürdürülmektedir.

Bu programla; ormanlar üzerindeki periyodik zarar envanterinin yapılması, gözlem sahaları ağının kurulması ve genişletilmesi, orman ekosistemlerinin daimi gözetimi ve daimi gözlem sahaları ağının kurulması ve genişletilmesi faaliyetleri yapılacak, belirlenen zararlara karşı alınacak önlemler tespit edilip, uygulamaya konulacaktır.

2.4.3 Dünyadaki Durum ve Gelişmeler

Dünyanın toplam ormanlık alanı 2000 yılı itibarıyla yaklaşık 3.9 milyar hektar olup, ormanlık alanın toplam kara alanına oranı % 29.6 dır. Mevcut ormanların yaklaşık % 95’i doğal ormanlardan, % 5’i ise plantasyonlardan oluşmaktadır. En fazla orman alanına sahip kıtalar ve toplam dünya orman alanına oranları itibarıyla; Avrupa (% 46), Kuzey ve Orta Amerika (% 25.7) ve Afrika (% 21.8) dır.

Rusya Federasyonu, Brezilya, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin Halk Cumhuriyeti en çok orman varlığına sahip ülkelerdir.

Tablo 11: Dünyada En Çok Orman Kaynağına Sahip Ülkeler

ÜLKE ADI	Ormanlık Alan Miktarı (Ha.)	Hacim ve Biyokütle Miktarı (*)	
	ALANI (.000 Ha.)	HACİM (.000.000 m ³)	BİYOKÜTLE (.000.000 Ton)
Rusya Federasyonu	851.392	89.136	47.423
Brezilya	543.905	71.252	113.376
Kanada	244.571	29.364	20.240
ABD	225.993	30.838	24.428
Çin Halk Cumhuriyeti	163.480	8.437	10.038

*Hacim: Göğüs yüksekliğindeki çapı 10 cm den büyük canlı ağaçların kabuklu gövde hamcı toplamı,

*Biyokütle: Tüm ağaç ve çalıların (canlı ve kuru) toprak seviyesinin üstündeki gövde, dal, yaprak ve kabuklarını içeren toplam kütlesi (Kaynak: FAO,2005)

Yapılan periyodik envanter ve değerlendirmeler, gelişmiş ülkeler başta olmak üzere bazı ülke ve bölgelerde ormansızlaşmanın stabilize edildiğini, hatta orman alanlarının bir miktar artmakta olduğunu (Avrupa’da yıllık ortalama 881 bin ha.), buna karşılık gelişmekte olan ülkelerin ağırlıkta olduğu çoğu ülke ve bölgelerde ormansızlaşmanın halen devam ettiğini göstermektedir. 1980-1990 döneminde yıllık ortalama orman azalması 15.5 milyon hektar iken 1990-2000 döneminde bu miktar 9.4 milyon hektara düşmüştür.

Dünya yuvarlak odun üretimi yıllık 3.4 milyar m³ civarında olup, bunun % 53’ü yakacak odun % 47’si endüstriyel odundur. Yakacak odunun yaklaşık % 90’ını geliştirmekte olan ülkeler tarafından üretilip tüketilmekte iken endüstriyel odun üretiminin % 79’u gelişmiş ülkeler tarafından üretilmektedir. Endüstriyel odun üretiminde belli başlı ülkeler sırasıyla; ABD, Kanada, Rusya Federasyonu, Brezilya ve Çin Halk Cumhuriyetidir. Yakacak odun üretim ve tüketiminde belli başlı ülkeler; Hindistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Brezilya ve Endonezya’dır.

Dünyadaki yıllık uluslararası endüstriyel odun ticareti 123 milyon m³, yakacak odun ticareti ise 2.5 milyon m³ civarında gerçekleşmektedir. Son yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti ithalatçı olarak öne çıkmış, Fransa ve Almanya’da ihracat artışı ile dikkati çeker hale gelmiştir. Endüstriyel odunda belli başlı ihracatçı ülkeler; Rusya Federasyonu, ABD, Y. Zelanda, Malezya, Kanada ve Almanya iken ithalatçı ülkeler arasında; Çin, Japonya, Finlandiya ve İsveç gibi ülkeler başta gelmektedir.

Ormanlar, mülkiyet durumu bakımından karşılaştırıldığında;

Devlete ait orman alanı oranlarının; Türkiye’de % 99, Eski SSCB’de % 94.7, Kanada’da % 94, Yeni Zelanda’da % 79, İrlanda’da % 77.3, Yunanistan’da % 73.5,

Özel sektöre ait orman alanı oranlarının; ABD’de % 71.7, EFTA’ da % 70.5, Avrupa Birliği’nde % 61.1 ve Japonya’da % 56.5 olduğu görülmektedir.

Avrupa’nın ormanlık alanı 1 milyar ha. civarında olup bunun % 83’ü (856 milyon ha.) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)’undadır. Avrupa, orman alanının toplam kara alanına oranı en yüksek coğrafi bölge olup, bu oran % 46 civarındadır. Üretim yapmaya uygun ormanlardaki yıllık artım miktarı 1.5 milyar m³ civarındadır. Bu artıma karşılık yapılan üretim miktarı yaklaşık (kabuk ve dallar dâhil) 577 milyon m³ kadardır.

15 AB ülkesinin sahip olduğu 115 milyon ha. ormanlık alanın % 82'si üretime uygun olup, yıllık 335 milyon m³ üretim yapılmaktadır. AB'nin belli başlı büyük üretici ve tüketici ülkeleri İsveç, Finlandiya, Almanya, Fransa, İtalya'dır. Endüstriyel odun üretim ve tüketiminde Fransa ve Almanya tomrukta, İsveç ve Finlandiya ise kâğıtlık odunda yoğunlaşmış durumdadır. Avrupa dış ticaretinde de kâğıtlık odun payının yüksek olması Finlandiya ve İsveç'in büyük miktarlardaki kâğıtlık odun ithalatından kaynaklanmaktadır.

2.4.3.1 Avrupa Birliği Ormancılığı İle İlişkiler

(a) AB Müktesebatında Ormancılık

Avrupa Birliği Müktesebatında kapsamlı bir genel ormancılık politikası yer almamıştır. Ancak, çalışmalar 1998 yılında ortaya konulan "AB Ormancılık Stratejisi", mevcut anlaşmalar ve mevzuat çerçevesindeki sorumluluklar altındaki faaliyetler, ortak tarım politikası, entegre kırsal kalkınma politikası, çevresel konular ve iç pazar kurallarının uygulanması temellerine dayanmaktadır.

AB Ormancılık Stratejisi'nin ana amacı, orman prensiplerinde belirtildiği ve Bakanlar Konferansı sürecinde tanımlandığı şekliyle "Sürdürülebilir Orman Yönetimi"nin güçlendirilmesidir. Bu amaç, ulusal ormancılık programları veya eşdeğer programlar vasıtasıyla tanımlanmakta ve uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği, orman üretim materyallerinin ticaretine bir düzenleme getirmek üzere, 105/1999 EC nolu Komisyon Kararı ile uyumlu olarak "Orman Yetiştirme Materyallerinin Ticareti Yönetmeliği" hazırlanmıştır. Avrupa Birliğine katılım sürecinde; mevzuat, strateji ve faaliyet programlarının gözden geçirilmesiyle, orman ekosistemine zarar verecek faaliyetlerin önlenmesi, kamu bilinci ve idari sorumluluk, hizmet kalitesi ve etkinliğinin artırılması yönünde alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve uygulaması gerekli görülmektedir. Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Program çerçevesinde, CITES Sözleşmesi ve ilgili AB yönetmeliklerinin (EEC/362/82, EEC/3418/83 ve EC/338/97) uygulanması için gerekli yasal, kurumsal, teknik konularda düzenlemeler yapılmıştır.

Tarımda oluşacak işsizlikle birlikte köylerden kentlere doğru yaşanan göçlerin hızlanmasıyla ormanlar üzerindeki sosyal baskıların büyük oranda azalacağı tahmin edilmektedir. Ancak, göç sonucu büyük kentlerde oluşan yığılmanın daha da artacağı hesaba katıldığında, kentsel alanlardaki orman-halk ilişkileri giderek önem kazanacaktır. Ancak, ormancılık çalışmaları için işgücü temininde güçlüklerin olabileceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan, AB sürecinin diğer önemli bir etkisi de, şeffaflaşma ve yönetim konularında ortaya çıkacaktır. Ormancılık etkinliklerinin ilgi gruplarına ve toplumun tüm kesimlerine zamanında ve doğru olarak iletilmesi için uygun mekanizmaların uygulamaya sokulması gerekecektir.

AB Ormancılık Programları, Birliğin ormancılığa ilişkin mevcut faaliyetleri ve Gündem 2000 çerçevesindeki ormancılık tedbirlerinden oluşmaktadır.

(b) Dünyada Orman Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Gelişmeler ve Ülkemizdeki Uygulamaları

1970'li yıllarda başlayan ve Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED-1992) ile hızlanan küresel süreç ormanların yönetiminde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. UNCED'in temel çıktılarından olan Orman Prensipleri ile Sürdürülebilir Orman Yönetiminin (SOY) ana hatları belirlenmiş, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile de Ekosistem Yaklaşımı tanımlanmıştır.

Sürdürülebilir Orman Yönetimi kavramı; uluslararası düzeyde birçok yeni gelişimi (IPF, IFF, UNFF vb.) yönlendirmiş, ormancılık politika ve uygulamalarında değişikliklere neden olmuştur.

Uluslararası gelişmelere uygun olarak hazırlanan “Ulusal Ormancılık Programı”nda “SOY” yaklaşımı; “Orman alanlarının ve kaynaklarının; bütünlüğünü, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, gençleşme kapasitesini ve sağlığını muhafaza ederek geliştirecek ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel çok yönlü faydalarının bugün ve gelecekte, sürdürülebilir olarak toplum yararını sağlayacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde yönetimi” olarak ifade edilmiştir.

2.4.4 Kalkınma Planları ve Diğer Sektörel Planlarla Uyum

1 Temmuz 2006 tarih ve 26215 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konan Dokuzuncu Kalkınma Planının “Plan Öncesi Dönemde Türkiye’de Ekonomik ve Sosyal Gelişmelerin ele alındığı 5’inci Bölüm paragraf 190’da; Su ve odun üretimi ile biyolojik çeşitliliğin temel kaynağı ormanların sürdürülebilir yönetimi çalışmalarına devam edildiği, endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmalarının 2000 yılında toplam orman alanının % 10’u seviyesinden 2005 yılı sonu itibarıyla % 12’si seviyesine yükseltildiği, 52 ilde bazı orman sahalarının kent ormanı şeklinde hizmet vermesinin sağlandığı, VIII. Plan döneminde ağaçlandırılan alanların yaklaşık yüzde 9’u kadar bir alanın yangınlarla tahrip olduğu, yüzde 17’si kadar bir alanın da orman rejimi dışına çıkartıldığı, kaydedilen gelişmelere rağmen sektörde kadastro çalışmalarının ve yol altyapısının tamamlanamaması, milli park ve benzeri korunan alanların azlığı, odun dışı ürün ve hizmetlere gereken önemin verilmemesi, orman bakım çalışmalarının yetersizliği ile erozyonu önleyici ve uzun dönem odun arz-talep dengesini sağlayıcı yıllık ağaçlandırmaların düşüklüğünün önemli sorunları oluşturduğu, ekosistem ağırlıklı eğitim noksanlığı ve faaliyetlere paralel uzmanlaşmış teknik personel ile işçi açığı olması gibi sorunlar da kaynağın sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı dahilinde değerlendirilmesinde ve odun işleme sanayilerinin rekabet güçlerinin artırılmasında önemli darboğazları oluşturduğu” belirtilmiştir.

Dokuzuncu Kalkınma Planının Temel Amaçlar/ Gelişme Eksenleri başlıklı 7’nci Bölüm, Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi bölümü paragraf 508’de; “Doğal orman ekosistemini; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı etkin şekilde korumak, koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik, gen kaynakları, orman sağlığı, odun dışı ürün ve hizmetler ile ekoturizmin geliştirilmesi gözetilerek, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi amaçlanmaktadır.” Paragraf 509’da; “Öncelikle çölleşme ve toplum sağlığı dikkate alınarak, havza bazında endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmaları, rehabilitasyon çalışmaları, kent ormancılığı ve tarımsal ormancılık yapılmasıyla arazilerin daha iyi değerlendirilmesi, özel ağaçlandırmaların geliştirilmesi ve toplumun bu konularda bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir.” denilmektedir.

Ayrıca; Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması bölümü paragraf 677’de”Kırsal alanda, e-ticaret de kullanılarak, tarım, orman ve gıda ürünlerinin tanıtım ve pazarlanması, turizm ve rekreasyon, el sanatları, tarıma dayalı sanayi ve diğer alternatif üretim faaliyetleri geliştirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır.

Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu (IX) sayfa 95’de; “Orman ürünlerinde sertifikasyon sistemi geliştirmeli, orman teşkilatı, bilim kuruluşları ve diğer ilgili kuruluşlar işbirliği yaparak uluslararası gelişmeleri izlemek suretiyle uygun bir süreç içinde tamamlanmalıdır.” ifadeleri yer almaktadır.

Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporunun (IX) Sonuç ve Değerlendirmeler başlıklı 6'ncı bölümde; "Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı güçlendirilmeli, taşra teşkilatındaki bölge müdürlüklerinin ve işletme müdürlüklerinin yerleri ve sayısı batık maliyet yaratılmayacak şekilde yeniden belirlenmeli, işletme şefliklerinin sorumluluk alanları küçültülerek sayıları artırılmalıdır."

Ayrıca;"Ormanlarda odun dışı orman ürünleri faydalanmasına ilişkin olarak, ayrıntılı yönetim planlarının/projelerinin yerel halkın katılımı ile hazırlanması ve uygulanması konularında mevzuat, teknik ve metodolojiler geliştirilmeli ve kurumsal kapasite güçlendirilmelidir." ifadeleri yer almaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulunun 25.01.2006 tarih ve 2006/1 sayılı Kararı ile kabul edilen "Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi" 04.02.2006 tarih ve 26070 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisinin 5.4.Stratejik Amaç 4: Kırsal Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi bölümünde;

"Kırsal hayatın önemli bölümünü oluşturan tarım ve ormancılık faaliyetlerinin sürdürülebilir kılınması ve kırsal varlıkların korunması yönünde; yerel halkın katılımına dayanarak tarım-çevre ilişkilerinin yeniden tanımlanması, orman kaynaklarının korunarak kullanılması ve korunan alanların yönetiminde etkinliğin sağlanması önem taşımaktadır." İfadeleri yer almaktadır.

Yine, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi Öncelik 4.2: Orman Ekosistemlerinin Korunması ve Orman Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımının Sağlanması bölümünde de;

"Mevcut orman varlığının önemli oranda verimsiz ve bozuk ormanlardan oluşması ve orman köylerinde geçim kaynaklarının ağırlıklı olarak ormancılığa bağımlı olması mevcut orman varlığının koruma-kullanma dengesinin gözetilerek ormanların ekonomik, sosyal ve çevresel işlevlerini bir arada ele alan havza ve bölge bazında sürdürülebilir orman yönetimi uygulamalarının daha da geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

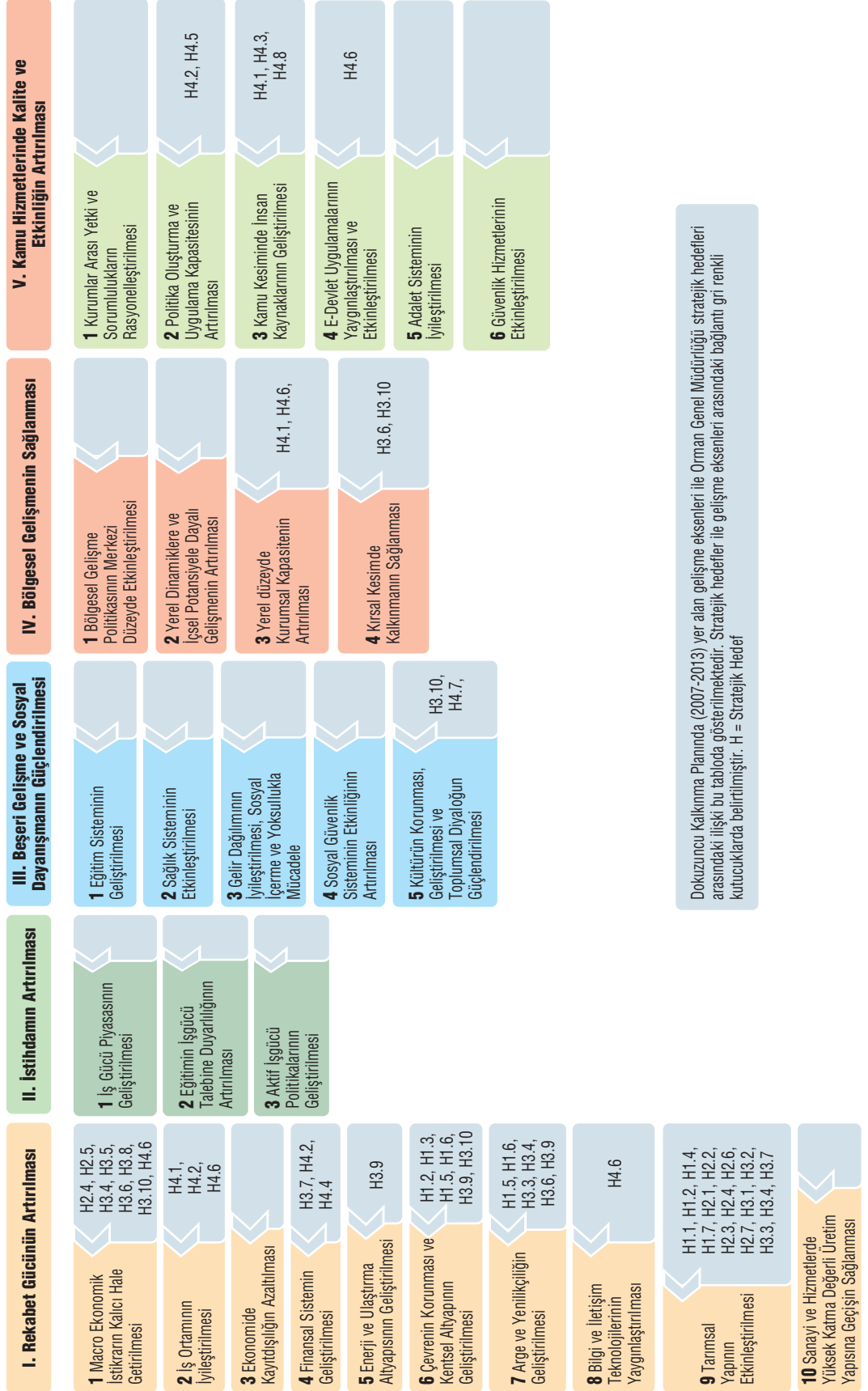
Bu kapsamda orman kaynaklarının korunması ve orman köylüsünün kalkındırılmasına katkıda bulunmak amacıyla; orman kadastro çalışmaları hızlandırılmasına, mera hayvancılığının ormanlar üzerindeki baskısının azaltılmasına, ekosistemlerinin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımına, ağaçlandırma ve toprak muhafaza çalışmalarına, orman yangınlarıyla mücadele kapsamında idari ve teknik alt yapının güçlendirilmesine, enerji ormanı tesisine ve orman kaynakları üzerinde ilave baskı yaratmaksızın odun dışı orman ürünleri üretiminin geliştirilmesine ve sosyal ormancılık faaliyetlerine yönelik tedbirler geliştirilecektir." ifadeleri yer almaktadır.

Ülkemiz ulusal ormancılık amaçlarının Dünyadaki gelişmelere paralel hale getirilmesinde özellikle kalkınma planlarının ve Ulusal Ormancılık Programının önemli bir rol üstlendiği değerlendirilmektedir. Ülkemiz ormancılık sektöründe politika, amaç ve ilkeler açısından gerek ulusal politika ve amaçlara gerekse Ormancılık Prensipleri gibi uluslararası düzeyde mutabık kalınmış politika, amaç ve ilkelere uyumsuzluk söz konusu değildir.

Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan (2010-2014) amaç, hedef ve stratejileri; gerek yukarıda izah edilen 9 uncu Kalkınma Planı (2007-2013), Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ulusal Ormancılık Programı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, Orta Vadeli Program (2010-2012), Orta Vadeli Mali Plan (2010-2012) gerekse diğer ormancılık sektör plan-programları ile uyumlu olarak hazırlanmıştır.

DOKUZUNCU KALKINMA PLANI/ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİK PLANI

EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞME EKSENLERİ

Dokuzuncu Kalkınma Planında (2007-2013) yer alan gelişme eksenleri ile Orman Genel Müdürlüğü stratejik hedefleri arasındaki ilişki bu tabloda gösterilmektedir. Stratejik hedefler ile gelişme eksenleri arasındaki bağlantı gri renkli kutucuklarda belirtilmiştir. H = Stratejik Hedef

2.5 Paydaş Analizi

Geleceğe yönelik sağlıklı kararların alınabilmesi için; kuruluşun sahip olduğu kaynakların; kuruluşu etkileyen dış çevrenin analizi ile kuruluşun güçlü ve zayıf yönlerinin; dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditlerin belirlenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda

- Genel Müdürlüğün Tarihi Gelişimi ile Yasal Yükümlülükler ve Mevzuat Analizi,
- Faaliyet Alanları ile Ürün ve Hizmetlerin Belirlenmesi,
- Paydaşların Belirlenmesi ve Analizi,
- İç Yapı Analizi (kuruluş yapısı, insan kaynakları, kurum kültürü, teknolojik alt yapısı ve mali durum analizi),
- Dış Çevre Analizi (kurum çalışmalarını etkileyen diğer sektörler ve gelişmeler vb.), konularının incelenmesi ve raporlanması için 6 adet alt çalışma grubu oluşturulmuştur.

Bu çalışma gruplarının oluşturulmasında ve raporların hazırlanmasında tüm birimlerden temsilcilerin katkı vermeleri sağlanmıştır.

Paydaş Analizi

- Paydaşların görüş ve beklentilerinin tespit edilmesi,
- Kuruluşun faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine engel oluşturabilecek unsurların saptanması ve bunların giderilmesi için stratejiler oluşturulması,
- Paydaşların birbirleriyle olan ilişkilerinin ve olası çıkar çatışmalarının tespit edilmesi,
- Paydaşların kuruluş hakkındaki görüşlerinin alınmasıyla kuruluşun güçlü ve zayıf yönleri hakkında fikir edinilmesi,
- Paydaşların hangi aşamada katkı sağlayacağını tespit edilmesi, açısından son derece önemlidir.

Stratejik Planlama çalışmasında, Paydaş Analizi 4 aşamada değerlendirilmiştir.

Bunlar;

- Paydaşların tespiti,
- Paydaşların önceliklendirilmesi,
- Paydaşların değerlendirilmesi,
- Paydaş görüş ve önerilerinin değerlendirilmesi,

2.5.1 Paydaşların Tespiti

Paydaş; kurum faaliyetlerinden olumlu veya olumsuz etkilenen veya faydalanan kurum, kuruluş, kişi veya gruplardır. Paydaşların tespiti aşamasında; Kurum ile doğrudan veya dolaylı etkileşim içinde olan iç-dış paydaşlar ile yararlanıcıları tespit etmek amacıyla aşağıda verilmiş olan sorular hazırlanmış ve soruların cevaplarına göre de Orman Genel Müdürlüğü'nün genel anlamda öngördüğü paydaşlar belirlenmiştir.

- Kuruluşun faaliyetleri/hizmetleri ile ilgisi olanlar kimlerdir?
- Kuruluşun faaliyetlerini/hizmetlerini kullananlar kimlerdir?
- Kuruluşun faaliyetlerinden/hizmetlerinden etkilenenler kimlerdir?
- Kuruluşun faaliyetlerini/hizmetlerini etkileyenler kimlerdir?

Stratejik Planlama Ekibi tarafından yapılmış olan çalışmalarla, OGM'nin genel anlamda öngördüğü iç paydaşlar, dış paydaşlar ve yararlanıcılar olarak sınıflandırılan paydaşlar aşağıda verilmektedir.

Tablo 12: Orman Genel Müdürlüğü Paydaş Listesi

PAYDAŞLAR HİZMETLER	Koruma Hizmetleri	Üretim Hizmetleri	Geliştirme Hizmetleri	Sosyal Hizmetler (Piknik, avcılık vb)	Planlama Hizmetleri	Orman Kanununun 16.17.18 Madde izinleri	115 Madde izinleri	116 Madde izinleri	34,40 Madde hakları	31.32.33. Madde hakları	Politika Hizmetleri	PAYDAŞ TÜRÜ
Çevre ve Orman Bakanlığı	X	X	X	X	X	X					X	Dış Paydaş
Kooperatifler	X	X	X	X		X			X			Dış Paydaş
Köylüler	X	X	X	X		X	X			X		Dış Paydaş
Köy Tüzel Kişilikleri	X			X		X				X		Dış Paydaş
Keresteciler		X				X						Dış Paydaş
Yonga ve Lif Levhacılar		X										Dış Paydaş
Oduncular		X										Dış Paydaş
Aktarlar		X										Dış Paydaş
Piknikçiler				X								Dış Paydaş
Avcılar				X								Dış Paydaş
Turizmciler				X								Dış Paydaş
Planlama Şirketleri					X							Dış Paydaş
Madenciler						X						Dış Paydaş
Vatandaşlar				X		X						Dış Paydaş
Kamu Kurum ve Kuruluşları		X		X		X						Dış Paydaş
Sivil Toplum Kuruluşları				X		X						Dış Paydaş
TBMM											X	Dış Paydaş
Üniversite ve Fakülteler				X		X						Dış Paydaş
Kurum Yönetici ve Çalışanları	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	İç Paydaş

Orman Genel Müdürlüğünün ve ormanların üretmiş olduğu ürün ve hizmetler dikkate alınarak paydaşlar;

- Ürün ve hizmetten yararlananlar (müşteriler),
- İlgili taraflar sivil toplum kuruluşları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları,
- Çalışanlar (iç paydaşlar) olarak belirlenmiştir.

Bunlar kurumdan beklentilerine ve kuruma etki derecelerine göre analiz edilmiştir.

2.5.1.1 İç ve Dış Paydaşlar İle Müşteriler

Orman Genel Müdürlüğünün merkez birimleri ile taşra birimi olan orman bölge müdürlükleri, orman işletme müdürlükleri ve orman işletme şefliklerinde çalışanlar iç paydaş olarak alınmıştır. Bu birimlerde yaklaşık 15.000'e yakın personel bulunmakta ve bu personelin çoğunluğu taşra birimlerinde çalışmaktadır.

Kurum personelinin faaliyetleri ve ormanların ürettiği ürün ve hizmetlerle ilgili 145 adet farklı dış paydaşın olduğu belirlenmiştir. Bunlardan 94 adet farklı müşteri grubu (keresteciler, orman köylüleri, orman köyü kooperatifleri, atölyeler, piknikçiler, maden ve turizm izini alanlar, avcılar vs.) ve 51 adet farklı ulaşılabilir paydaş (kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları) olduğu tespit edilmiştir.

Paydaşların çok ve dağınık olması nedeniyle anket yapılarak paydaşların görüş ve önerilerinin alınmasına karar verilmiştir. Paydaşların büyüklüğüne göre örnek büyüklüğü tespit edilmiştir. Üç farklı anket formu hazırlanmıştır.

Bu anketlerde, OGM'nin sunduğu ürün ve hizmetlerle ilgili;

- İç paydaşların,
- OGM'nin hedef kitlesi olan müşterilerin,
- OGM'nin dış paydaşı olan ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının,

OGM'nin verdiği ürün ve hizmetlerini nasıl değerlendirdikleri, görüş ve düşüncelerine dair sorular sorulmuştur.

Geliştirilen anketler ön deneme amaçlı olarak iç paydaşlarda 30 kişi, müşterilerde 28 kişi ve ilgili tafralarda 15 kişiye uygulanmış ve sonuçlar güvenilir bulunmuştur.

Merkez ve taşra teşkilatından 4.447 adet iç paydaş, 875 adet hedef kitle (keresteciler, orman köylüleri, orman köyü kooperatifleri, atölyeler, piknikçiler, maden ve turizm izini alanlar, diğer izin alanlar) ve 62 adet dış paydaş (kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları) olmak üzere toplam 5384 paydaşla anket yapılmıştır. Veriler SPSS paket istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın güvenilirliği test edilmiş, ifadelerin aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, frekans dağılımları ve çapraz tabloları ortaya konulmuştur.

Bu anketlerin değerlendirilmesi sonucunda hazırlanan paydaş analizi raporu ve hazırlanan tüm raporlar kapsamında Çalıştay düzenlenmiş, Orman Genel Müdürlüğünün güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditler belirlenmiştir.

2.5.1.1.1. Anket Sonuçlarına İlişkin Değerlendirmeler

(a) İç Paydaşlar

İç paydaşlara yönelik anket uygulaması yapılmış ve kurum hakkında;

- Kurum çalışanlarına yönelik sunulan destek hizmetleri,
- Kurum içi ilişkiler,
- Kurum dışı ilişkiler,
- Kurum personelinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesi,
- Kurum çalışanlarının memnuniyet düzeyi konularında paydaşların görüşleri alınmıştır.

Yapılan anket sonuçlarına göre;

(i) Kurum çalışanlarının eğitim durumlarına göre kurum hakkında görüşlerinin farklıklar arz ettiği, örneğin; çalışma ortamlarının yeterliliği konusunda eğitim düzeyi arttıkça memnuniyet düzeylerinin arttığı, buna karşın eğitim düzeyi arttıkça personele yönelik verilen hizmetlerin yeterliliğinin algılanmasında düşüş olduğu,

Ayrıca; çalışanların eğitim düzeyi arttıkça, kurumda verilen eğitim hizmetlerinin yeterliliğinin düşük düzeyde algılandığı görülmüştür. Bu durum Kurumun eğitim hizmetlerinin verilmesi aşamasında eğitim konularının belirlenmesinde ve bu eğitimlere kimlerin katılacağına kararının verilmesinde eksikliklerin ve yanlışlıkların olduğu yönünde değerlendirilebilir.

Bunların dışında; iç paydaşların eğitim düzeyi arttıkça;

- Taşra ile merkez birimleri arasındaki iletişim ve koordinasyon yeterliliğinin daha az düzeyde algılandığı,
- Kurumun kendini ve faaliyetlerini tanıtmada yetersiz olduğunu düşündükleri,
- Kurumun ilgili taraflara sunmuş olduğu hizmet ve ilişkilerini daha düşük buldukları,
- Birimler arası koordinasyon düzeyinin yetersiz olduğunu düşündükleri,
- İdare birimleri arasındaki işbirliği eğiliminin yeterliliğini değerlendirme düzeylerinin yükseldiği,
- Teknolojik donanım ve bilgi işlem hizmetlerinin yetersiz olduğunu düşündükleri,
- Kurumun uluslararası gelişmeleri takip ve katılımı konusunda yetersiz olduğunu değerlendirdikleri,
- Kurumda nitelik ve nicelik açısından uzman personeli yetersiz olarak değerlendirdikleri,
- Aldıkları ücretlere ilişkin memnuniyet düzeylerinin azaldığı,
- Kurumun kendileri için sunduğu uzmanlık ve ilerleme imkanlarını daha yetersiz buldukları,
- Özellikle lisans düzeyindeki çalışanların amirleri ile ilişkide sorunlar olduğunu ve iyileştirilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür.

(ii) Kurum çalışanlarının kadro unvanlarına göre kurum hakkındaki görüşlerinde farklılıklar olduğu, buna karşın kadro unvanlarına bakılmaksızın çalışanların; idari ve sosyal hizmetlerin yeterli olmadığını ve geliştirilmesi/ iyileştirilmesi gerektiğini, merkez ve taşra arasındaki iletişim ve koordinasyonun yetersiz olduğunu ve geliştirmesi gerektiğini, Kurumun uluslararası gelişmeleri takip ve katılım konusunda yetersiz olduğunu düşündükleri ve Kurum uzman personelini yetersiz olarak değerlendirdikleri,

Kadro unvanları yükseldikçe;

- Çalışanların kendilerine yönelik hizmetlerin yeterliliği ile ilgili memnuniyet düzeylerinin azaldığı ve birtakım beklentilerinin olduğu,
- Kurum içi iletişim kanallarının ve geribildirim mekanizmasının kullanımının yetersizliğinin daha çok vurgulandığı,
- Kurumun eğitim hizmetlerinin yetersiz olduğu ve daha etkin bir biçimde yapılandırılmasından bahsederken, daha alt kadrolardaki çalışanların eğitim hizmetlerini yeterli buldukları görülmüştür.

(iii) Çalışanların merkez ve taşrada çalışmalarına göre kurumu değerlendirmelerinde de farklılıklar olduğu, örneğin; Merkezden taşraya gidildikçe: çalışma ortamının fiziksel açıdan yeterliliği, personele yönelik verilen hizmetlerin yeterliliğini ve idari ve sosyal hizmetlerin yeterliliğini daha olumsuz algıladıkları,

(iv) Çalışanların hizmet süreleri arttıkça kurum hakkında değerlendirmelerin farklı olduğu genellikle daha olumlu düşüncelerin olduğu,

Kurumda bulunma süreleri arttıkça;

- Çalışma ortamının fiziksel açıdan daha fazla yeterli olduğunu,
- İdari ve sosyal hizmetlerin yeterliliğini daha olumlu algıladıkları,
- Kurumun sağladığı teknolojik donanım ve bilgi işlem hizmetlerini çok daha olumlu algıladıkları,
- Kurum içi iletişim kanallarının ve geribildirim mekanizmasının kullanımının yeterliliğini daha düşük düzeyde algıladıkları,
- Kurumun birimler arası koordinasyon düzeyinin en düşük olarak algılandığı, hizmet süreleri grubunun 5-15 yıl arası olanlar olduğu,
- Kurumun kendini ve faaliyetlerini tanıtma yeterliliğinin daha olumlu değerlendirildiği görülmüştür.

(b) Müşteriler (Hedef Kitle)

Hedef kitleye (Müşterilere) yönelik anket uygulaması yapılmış;

- Müşterilerin Kurum hizmetleri ve görevlerine ilişkin bilgi düzeyleri,
- Kurumun hizmetleri yerine getirmedeki başarı düzeyi,
- Paydaşların Kurumdan ne tür hizmet aldıkları,
- Kurumun ürettiği hizmetlere ilişkin memnuniyet düzeyi,
- Kurumun teşkilat yapısı hakkında paydaşların değerlendirmeleri,
- Kurum çalışanlarının niteliğinin paydaşlarca nasıl değerlendirildiği,
- Kurumun bilinirlik durumunun ortaya konulması hususlarında paydaşların görüşleri alınmıştır.

Ankete katılanlar; orman köylüsü ve muhtarları, kooperatifler, atolyeler (keresteciler, tüccarlar, hızar atolyeleri, kereste fabrikaları vb.) izin irtifak sahipleri (maden izni, Orman Kanunun 16, 17 ve 18 inci maddesi gereği izin verilenler ile piknik izinleri gibi) ve resmi dairelerden oluşmaktadır.

Yapılan anket sonuçlarına göre;

- Kurumun faaliyetleri arasında yer alan orman yangınlarıyla mücadele, biyotik ve abiyotik zararlılarla yapılan mücadele, ormanların usulsüz faaliyetlere karşı korunması, orman kadastro çalışmaları, izin irtifak işlemlerine ilişkin hizmetler, orman yetiştirme ve bakım faaliyetlerine ilişkin hizmetler, orman ürünleri üretimine ilişkin hizmetler, orman amenajman planları yapımı, alt yapı ve inşaat hizmetleri, eğitim tanıtım ve bilinçlendirme çabaları faaliyetlerinin tamamında en çok atolyeler grubu Kurumun faaliyetlerini yetersiz görmüşler veya değerlendirmişlerdir. Kurum faaliyetlerini en başarılı bulan müşteri grubunun başında orman köylüsü ve muhtarları yer almakta bu grubu kooperatifler izlemektedir.
- Kurumun teşkilat yapısını en olumlu algılayan müşteri grubunun başında orman köylüsü ve muhtarları gelmekte bunları kooperatifler izlemektedir. Buna karşın atolyeler teşkilat yapısını en az yeterli görmekteler ve bunları izin irtifak grubu takip etmektedir.
- Kurumun tarafsız ve şeffaf olduğuna en fazla inanan müşteri grubunun başında kooperatifler ikinci olarak da köylü ve muhtarlarının geldiği, buna karşın sırasıyla izin irtifak ve atolyelerin daha olumsuz değerlendirdikleri,
- Kurum çalışanlarının bilgi, tecrübe ve becerilerini sırasıyla orman köylüleri ve muhtarları, izin irtifak ve kooperatiflerin yüksek düzeyde olumlu algıladıkları, atolyelerin ise düşük bir düzeyde algıladıkları görülmüştür.

(c) Dış Paydaşlar

Dış paydaşlara yönelik anket uygulaması yapılmış;

- Dış paydaşların Kurum hizmetleri ve görevlerine ilişkin bilgi düzeyleri,
- Kurumun ürettiği hizmetlere ilişkin memnuniyet düzeyi,
- Kurumun ulusal ekonomiye katkısı,
- Dış paydaşlar ile Kurum arasında yürütülen ortak çalışmaların etkinliği ve verimliliğinin algılanma düzeyi,
- Kurumun dış paydaşların gereksinimlerini yerine getirmedeki başarı düzeyi hakkında paydaşların görüşleri alınmıştır.

Anketlere katılanları; kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları teşkil etmiştir.

Yapılan anket sonuçlarına göre;

- Sivil toplum kuruluşlarının kurumun hizmetleri ve görevleri hakkında bilgi düzeylerinin kamu kurum ve kuruluşlarına oranla daha fazla olduğu,
- Kurum faaliyetlerinden izin irtifak işlemlerinin dış paydaşlarca diğer hizmetlere oranla daha düşük memnuniyet oranıyla algılandıkları,
- Dış paydaşların Kurumun kendileriyle yürütülen ortak çalışmaların etkinliğini ve verimliliğini düşük oranlardaki bir algılama düzeyiyle değerlendirdikleri,
- Kamu kurum ve kuruluşları Kurumun ulusal ekonomiye olan katkısını düşük düzeyde algılarken sivil toplum kuruluşlarının tamamının olumlu yönde algılamakta olduğu,
- Sivil toplum kuruluşlarının Kurumun yayın ve tanıtım faaliyetlerini kamu kurum ve kuruluşlarına oranla daha olumlu algıladıkları görülmüştür.

Anket sonuçları çerçevesinde kurum hakkında olumsuz görüşlerin daha olumlu yöne çevrilebilmesi açısından stratejik planda Kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik bir amaca yer verilmiş ve bu amaç altında stratejiler belirlenmiş ve plan dönemine yönelik stratejik hedefler ortaya konulmuştur. Kurumun mevcut imajının iyileştirilmesine yönelik stratejik hedeflere ve stratejilere de planda yer verilmiştir.

Planda öngörülen stratejik hedeflere ulaşılması durumunda Kurumun ve kurum çalışanlarının mevcut kapasitelerinin geliştirilmesi ve imajının daha olumlu algılanacağı değerlendirilmektedir.

2.5.2 Paydaşların Değerlendirilmesi

Yüz yüze ve yazılı görüşmelerde elde edilen tüm veriler, çalıştay raporları, GZFT analizi ve Kurumun stratejik konularının belirlenmesinde paydaşların görüş ve önerilerinden faydalanılmıştır.

İç paydaş olarak tanımlanan çalışanların görüşlerinin alınması için çalışanlar kadro ve unvanlarına, merkez ve taşra birimlerinde çalışanları temsil edecek şekilde gruplandırılmıştır. Yapılan örnekleme sayısına göre Kurum personelinin yaklaşık % 30'u bu çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır.

Katılımcılardan; Kurum içinde destek hizmetlerinin yeterliliği, Kurum birimleri arasındaki işbirliği ve koordinasyon, Kurumun diğer kurumlarla işbirliği, personelin nicelik ve nitelik olarak yeterliliği, eğitimlerin yeterliliği, personel memnuniyetinin yeterliliği ve Kurumun başarılı olması için neleri yapması gerektiği konularında görüş ve önerileri alınmıştır. Bu bulgular tartışılarak öncelik sıraları belirlenmiştir. Ayrıca, stratejik planlama konusunda çeşitli yerlerde yapılan toplantılarla yaklaşık 1.000 personel doğrudan veya dolaylı olarak bilgilendirilmiş katkı ve katılımları sağlanmıştır.

2.6 Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler (GZFT) Analizi

GZFT Analizi; iç-dış paydaşlar ile yararlanıcıların görüş ve önerileri doğrultusunda ve ülkemiz ormancılığının mevcut durumu ve geleceğe yönelik eğilimleri ve beklentileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda Stratejik Plan çalışmaları esnasında yapılan anketler, çalıştay, yüz yüze görüşmeler ormancılıkla ilgili daha önce yapılan, araştırma, inceleme raporları tek tek incelenerek Kurumun güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditler objektif ölçütlerle belirlenmeye çalışılmıştır.

2.6.1 Güçlü Yönler

- Ormanların % 99'unun Devlete ait olması ve devlet tarafından işletilmesi, dolayısı ile yetki ve sorumlulukların hemen tamamının devlet orman teşkilatına verilmiş olması,
- Başta Anayasa olmak üzere güçlü bir hukuksal altyapının varlığı,
- Bir buçuk asrı aşan Kurum kültürü, bilgi ve deneyimi ve ihtisaslaşmaya sahip olunması,
- Tüm yurt sathına yayılmış birimleri ile geniş ve güçlü bir Devlet Orman Teşkilatının varlığı,
- Ormancılığımızda planlama bilinci ve deneyiminin gelişmiş olması, çok sayıda plan ve projelerin değişik birimlerce hazırlanmakta ve uygulanmakta olması,
- Orman yangınları ile mücadelede güçlü bir organizasyon yapısına sahip olması, yeterli araç gereç, altyapı ve haberleşme sistemlerinin varlığı,
- Uluslararası deneyimler ve dış kaynaklı projelerden sağlanan girdilerin varlığı,
- Uzun bir geçmişe dayanan bir ormancılık öğretiminin varlığı,
- Güçlü bir döner sermayesinin olması,
- Yeterli işgücünün varlığı.
- Yeniliklere uyma kabiliyeti,

2.6.2 Geliştirmeye Açık ve Zayıf Yönler

- Orman kadastrounun ve mülkiyet sorunlarının çözülmemiş olması,
- Ormancılık yönetiminde birimler arasında yeterli entegrasyonun sağlanamamış olması,
- Ormancılık sektöründe üretim süresinin uzun, verimliliğin düşük olması ve çoğu kez değeri para ile ölçülemeyen hizmet ve faydaların söz konusu olması,
- Mevzuatın sık sık değiştirilmesi nedeniyle yasalardaki bütünlüğün kaybolmuş olması,
- Yönetim anlayışının geleneksel olarak merkezi ve talimat odaklı olması,
- Odun dışı ürün ve hizmetlerin yeterince değerlendirilememesi,
- Koruma ve yangınla mücadelenin ekonomik olmaması,
- İdare ve ilgi grupları arasında işbirliğinin yetersizliği,
- GIS, veri tabanı ve orman bilgi sisteminin kurulamamış olması,
- AR-GE çalışmalarının yetersizliği ve yeterince uygulamaya dönük olmaması,
- Tanıtım eksikliği, ortak paradigmanın oluşturulmamış olması,
- Kurumsal yapılanmada stabilitenin sağlanamamış olması,
- Personel politikaları, muhafaza memurları sayısının yetersizliği, uzman personel eksikliği,
- Çalışanların ücret yetersizliği ve diğer kuruluşlara göre ücret dengesizliğinin olması,
- Çoğunlukla mahrumiyet bölgelerinde çalışılmak zorunda olunması,
- Politik ve sosyal baskıların yoğunluğu, liyakat ve kıdeme dayalı atama mekanizmalarının geliştirilememiş olması,
- İlgi grupları arasında orman ve ormancılıkla ilgili ortak bir paradigmanın oluşturulamamış olması.

2.6.3 Fırsatlar

- Dünyada ve ülkemizde doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetimi konusunda bilinçlenmenin artması,
- Ormanların sunduğu ürün ve hizmetlerin zenginliği ve bu zenginliğin son yıllarda daha iyi anlaşılması, dolayısı ile ormanlardan talep ve beklentilerin artması ve çeşitlenmesi,
- Birçok sektöre ürün sunan ormancılığın ileri bağlantı oranının yüksek olması,
- Ülkemizde zengin biyolojik çeşitlilik kaynakları ve yeterli doğal karışık ormanların varlığı,
- Ormanların temiz ve kaliteli suyun kaynağını oluşturması ve bu kaynağa talebin gittikçe artması,
- Orman köyleri, kooperatifler ve diğer ilgi gruplarının ormanların yönetimine katılma isteği,
- AB standartları, uluslararası sözleşme ve kararlara taraf olunması,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve kullanımının yaygınlaşması,
- Ormanlar tarafından üretilen mal ve hizmetlere talebin olması,
- Orman ürünlerinin alternatiflerinin gelişmesi,
- Gittikçe güçlenen sivil toplum kuruluşlarının varlığı ve ormanlara yönelik ilgilerinin olması,
- Ulusal Ormancılık Programının hazırlanmış olması,
- Kamu yönetimi reform çalışmaları ve giderek artan çevre politikalarının Kurum lehine olması,

2.6.4 Tehditler

- Hızlı nüfus artışı ve doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi,
- İklim değişikliği, kuraklık, hava kirliliği ve giderek artan orman yangınları,
- Ormanların her türlü risk faktörüne açık olması,
- Geniş alanlara yayılan erozyon nedeniyle bozuk ormanların rehabilitasyonunda yaşanan güçlükler,
- Kamudaki ücret politikalarının dengesizliği, Kurum çalışanlarının düşük istek ve morale sahip olması,
- Tarımsal, endüstriyel ve turizm gibi ormanlar üzerinde artan sosyal baskılar,
- Kırsal fakirlik, orman köylülerinin gelir ve eğitim düzeyi düşüklüğü,
- Kontrolsüz ve aşırı otlatma, artan usulsüz insan müdahaleleri ve kaçak uygulamalar,
- Kamu yararı adı altında ormanlardan yapılan yasal tahsislerin artması,
- Orman köylerinde gelir ve eğitim düzeyinin düşük olması,
- Arazi kullanımındaki yasal belirsizlikler,
- İş gücü ve üretim maliyetlerinin artması,
- Genetik kirlilik ve yerli türler dışındaki egzotik bitkilerin yaygınlaşması,
- Zaman zaman gündeme gelen ormanların özelleştirilmesi girişimleri,
- Özel ağaçlandırmalar ve endüstriyel ağaçlandırmalara yeterli destek ve teşvikin verilememesi sonucu doğal ormanlar üzerinde oluşan üretim baskısı,

3

GELECEĞE BAKIŞ

MİSYONUMUZ

“Orman ve orman kaynaklarını her türlü tehlikelere karşı korumak, doğaya yakın bir anlayışla geliştirmek, ekosistem bütünlüğü içinde ve topluma çok yönlü sürdürülebilir faydalar sağlayacak şekilde yönetmek.”

VİZYONUMUZ

“İnsana, doğaya ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir orman yönetimini sağlayan şeffaf ve saygın bir kurum olmak.”

TEMEL DEĞERLERİMİZ

- Sürdürülebilirlik,
- Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik,
- Katılımcılık,
- Doğaya, Çevreye ve İnsana Duyarlılık,
- Yerellik,
- Küresel Sorumluluk,
- Doğal Peyzaja Saygı, Doğaya Uyumluluk,
- Biyolojik Çeşitliliği Koruma,
- Kırsal Halkın İstekleri ile Kültür ve Geleneklerine Saygı,
- Ekosistem Tabanlı ve Çok Amaçlı Planlama,
- Koruma-Kullanma Dengesi,
- Stratejik Yönetim, Etkin Denetim,
- Verimlilik ve Maliyet Etkenliği,
- Çalışan ve Müşteri Memnuniyeti,
- Sektör İçi ve Sektörler Arası Eşgüdüm,
- Toplum Yararına Hakça Paylaşım,
- Halkla İlişkiler ve Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi,
- Bilgi Teknolojileri Kullanımı,

3.1 STRATEJİK AMAÇLAR, STRATEJİLER, HEDEFLER VE PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Orman Genel Müdürlüğüne;

- Ormanları korumak,
 - Mevcut ormanları geliştirmek, verimliliğini artırmak ve alanlarını genişletmek,
 - Ormanlardan çok yönlü ve sürdürülebilir şekilde faydalanmak,
 - Kurumsal gelişimi sağlamak,
- olmak üzere 4 stratejik amaç belirlenmiştir.

Bu amaçlar belirlenirken; Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013), Orta Vadeli Program (2010-2012), Orta Vadeli Mali Plan (2010-2012) Ulusal Ormancılık Programı (2004-2023) gibi üst ölçekli plan ve programlar dikkate alınmıştır.

Bazı hedefler birden çok amacın gerçekleşmesine aynı anda katkıda bulunmaktadır.

Örneğin; Stratejik Amaç 2 de yer alan ormanların geliştirilmesine yönelik silvikültürel faaliyetleri içeren hedefler (sıklık bakımı) yangınla mücadelede önleyici tedbirler arasında yer almakta böylece hem ormanların korunması amacına hem de ormanların geliştirilmesi amacına aynı anda hizmet verebilmektedir.

Bir başka örnek ise yeni orman yollarının yapımı faaliyeti, orman alanlarına ulaşımı sağlayarak orman yangınları ile mücadelede etkin bir unsur olurken aynı zamanda yeni orman alanlarının üretime açılmasına hizmet ederek Stratejik Amaç 3 ormanlardan faydalanmak amacına hizmet edebilmektedir.

Stratejik Amaç 1: Ormanların Korunması

“ORMANLARI, ORMAN SAYILAN YERLERİ VE BU YERLERDEKİ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ, HER TÜRLÜ BİYOTİK VE ABİYOTİK ZARARLILARA KARŞI KORUMAK.”

Toplumun ormanlardan beklentilerini sürdürülebilir şekilde ve optimum düzeyde karşılamak ve ormanların gördüğü hizmetleri gelecek nesillerin yararlanmasına sunmak, ancak ormanların iyi bir şekilde korunmasıyla mümkün olabilir. Ülkemiz ormanları uzun yıllardan beri değişik sebeplerden ötürü sürekli baskı altında kalmış ve bunun neticesinde koruma ihtiyaçları ön plana çıkmıştır.

Farklı özellikleri içinde barındırması, biyolojik çeşitliliği koruması, toprak ve su kaynaklarını muhafaza etmesi, hidrolojik döngünün sürekliliği ve iklim dengesi gibi topluma dönük faydalarının fark edilmesi ormanların önemini ve koruma ihtiyacını giderek daha da artırmaktadır.

Diğer yandan ülkemizde arazi yapısının dağlık ve aşırı meyilli olması, toprağın özelliklerinin ve verim gücünün yetersiz olması, iklim şartlarının ise yeniden orman yetiştirmeye çok elverişli olmayışı gibi nedenler niteliği ne olursa olsun mevcut ormanların korunmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde ana tehdit faktörleri dikkate alındığında ormanların korunması amacı temel olarak

- Ormanların biyotik ve abiyotik zararlara karşı korunması,
- Ormanların alan ve sınırlarının korunması,
- Ormanların içinde barındırdıkları biyolojik çeşitliliğin korunması konularını teşkil etmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü, bir yandan ormanların koruma kullanma dengesi içerisinde geliştirilmesini sağlarken diğer yandan da ormanların gördüğü her türlü hizmeti bugün ve gelecek nesillere aktarmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede ormanlara zarar veren tehditlere karşı bir taraftan kararlılıkla ve etkin bir şekilde mücadele ederken, diğer taraftan da ormanların korunması yönünde toplumda ulusal bir bilinç oluşturmaya amaçlamaktadır.

Ormanların Korunması İle İlgili Stratejiler

- Sürdürülebilir kalkınmada orman kaynaklarının önemi, orman alanlarının korunmasının gerekliliği konusunda toplumun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve orman alanları üzerindeki baskı ve tehditlerle mücadelede kamuoyu desteğinin sağlanması.
- Ormanların korunmasında etkinliğin artırılması yönünde; orman köylüleri, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılması.
- Koruma, yangın önleme ve söndürme çalışmalarında gerekli ekipmanların modernizasyonunun sağlanması ve mevcut organizasyonun güçlendirilmesi.
- Ormanların biyotik ve abiyotik zararlardan ve zararlılardan etkilenme durumlarının etkin ve entegre bir izleme sistemiyle izlenmesinin sağlanması.
- Orman yangınları ile mücadelede; uydu araç takip sistemi, gözetleme, gezici meteorolojik istasyon, uzaktan algılama, ulusal yangın tehlike oranları ve erken uyarı sistemleri gibi teknolojik sistemlerden faydalanılması.
- Yangın risklerinin doğru tahmin edilebilmesi için orman yangınları ulusal veri tabanı sisteminin kurulması.
- Ülkemiz şartlarına uygun yangın davranış modelleri ile yangın tehlike oranları sisteminin geliştirilmesi ve yangın karar-destek sisteminin kurulması.
- Yangın riskini azaltmak amacıyla kontrollü yakma ve otlatma tekniklerinin uygulanması.
- Orman zararlılarının tespit, takip ve izlenmesi için uzaktan algılama tekniklerinden yararlanılması.
- Ormanların yangın ve diğer biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunmasında kurumsa kapasitenin yükseltilmesi.
- Orman yangınlarıyla mücadelede çalışan personele işçi sağlığı, iş güvenliği ve ilk yardım konularında eğitim verilmesi.
- Orman yangınlarıyla mücadelede çalışanların sertifikalandırılması.
- Orman zararlılarıyla mücadelede; kimyasal mücadeleden vazgeçilerek yerine biyolojik kökenli mücadele tekniklerinin uygulanmasının yaygınlaştırılması.
- Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesinin gözden geçirilmesi, ihtiyaçların tespit edilmesi.
- Ormanlarda önemli miktarlarda zarar veren böceklerin yırtıcılarının üretimi için ihtiyaç duyulan laboratuvarların kurulması mevcut laboratuvarların kapasitelerinin geliştirilmesi.
- Başta orman köylüleri olmak üzere toplumun ormanlarda zarar yapan biyotik ve abiyotik zararlılar konusunda (nedenler, sonuçlar, ihtiyaçlar, vb.) bilinçlendirilmesi.
- Ormanların korunmasında, orman köylüleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgi gruplarının sorumluluk almalarının sağlanması, bu konuda yapılacak faaliyetlere etkin katılım ve katkıların alınması.

- Biyotik ve abiyotik zararlılarla mücadelede önleyici tedbirlere ağırlık verilmesi, bu amaçla, orman ekosistemlerinin ve doğal yapılarının korunması suretiyle zararlılara karşı dirençlerinin artırılması ve diğer doğaya uygun önleyici tedbirlerin uygulanması.
- Ormanların biyolojik çeşitliliğinin değeri ve korunmasının önemi ve gerekliliği hakkında yeterli bilinç, ilgi ve iradenin oluşturulmasına yönelik kapsamlı bir programın geliştirilmesi ve uygulanması.
- Korunan orman alanlarının, ülke ormanlarının biyolojik çeşitliliğini temsil edecek şekilde ve uluslararası kriterlere uyumlu olarak yaygınlaştırılması. Bu alanlar için uygun ulusal kriter ve göstergelerin geliştirilmesi ve uygulanması.
- Korunan alanlar dışındaki ormanlarda da biyolojik çeşitliliğin korunması için: orman kaynakları envanter, planlama ve değerlendirme sistemine ve uygulamalarına uygun şekilde entegrasyonun sağlanması. Ormanların doğal yolla gençleştirme ve rehabilitasyonuna öncelik verilmesi, ağaçlandırma ve diğer orman imar çalışmaları sırasında biyolojik çeşitliliğin korunmasına gerekli özenin gösterilmesi.
- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik olarak; ormanların doğal yolla rehabilitasyonuna gerekli özen ve önceliğin sağlanması, ekim ve dikim yoluyla yapılan ormanlaştırma çalışmalarında yerli tür, orijin ve ırkların kullanılması ve genetik kirlenmeden kaçınılması, orman ağaçları dışındaki türlerin biyolojik çeşitliliğinin muhafazasına gerekli özenin sağlanması için gerekli bilinçlendirme, eğitim ve kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarının yapılması ve bu yaklaşımla faaliyetlerin sürdürülmesi.
- Ormanların biyolojik çeşitliliği ile ilgili konularda araştırma çalışmalarının artırılması. Bu amaçla üniversiteler ve araştırma kurumları arasındaki diyalog ve işbirliğinin geliştirilmesi.
- Özel öneme sahip korunan alanlarda orman kaynakları üzerindeki baskının azaltılabilmesi için kırsal kalkınma faaliyetlerinin desteklenmesi.
- Orman köylülerinin odun ve odun dışı orman ürünleri ihtiyaçlarının, ormanların kapasitesi dâhilinde karşılanması, orman köylülerinin ormanların odun dışı ürün ve hizmetlerinden faydalanma ve gelir elde etme imkânlarının geliştirilmesi.
- Orman kadastro ve tescil çalışmalarının, belirlenecek önceliklere göre yürütülmesi, çalışmalar sırasında yerel halkın haklarına yeterli özenin gösterilmesi, sınır ve mülkiyet durumu ile ilgili belirsizlik ve ihtilafların giderilmesi.
- Orman Kanununun 2/B maddesi uyarınca orman niteliğini kaybeden ve orman rejimi dışına çıkarılan alanların kamu yararı dikkate alınarak değerlendirilmesi, orman ekosisteminin korunması ve toplum yararı sağlama koşullarının özenle yerine getirilmesi.
- Orman Kanunu gereğince verilen izin ve bedellerinin takip ve kontrolünün etkinleştirilmesi.
- Ormanların fiziki altyapısının geliştirilmesinin ve iyileştirilmesinin sağlanması.
- Bina ve tesislerin yapımında yöresel mimariye ve doğal peyzaja uyumlu olmaya özen gösterilmesi.
- Yol ve diğer tesis inşaatlarında orman ve çevreye zarar verilmemesi.
- Ekskavatörle yol yapımına önem verilmesi ve makine parkının optimum kapasitede çalıştırılması.
- Yol yapımına fayda-maliyet analizleri yapılarak karar verilmesi.
- Orman yolları ile orman içi ve bitişiği köy yollarının yapım ve bakımlarında ilgili kuruluşlarla işbirliğinin geliştirilmesi.

Stratejik Hedefler

Ormanların Yangınlara Karşı Korunması

Hedef 1.1: Orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tedbirler artırılacak, yangınla mücadele organizasyonu güçlendirilecek ve bu kapsamda yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 20 dakikaya indirilecektir.

Orman varlığımızı tehdit eden ve her yıl binlerce hektar orman alanının yok olmasına neden olan orman yangınlarının çıkmasına engel olunması veya çıkan yangınların büyük boyutlara ulaşmadan kısa zamanda söndürülebilmesi, öncelikle bu hususta yeterli alt yapıya ve güçlü bir organizasyona sahip olmayı ve sürekli eğitimi gerekli kılmaktadır.

Orman yangınlarıyla mücadele çalışmaları genel olarak yangın önleme ve kontrol faaliyetlerinden oluşur. Yangın önleme faaliyetleri temel olarak yangının çıkmasına mani olmak veya en asgari düzeyde tutmak için gerekli tedbirlerin önceden alınması esasına dayanır. Bu durum, geçmiş yangınların sebeplerinin (yangını kimlerin çıkardığı, nerede, ne zaman, niçin çıkardıkları) iyi analiz edilmesini ve yangın nedenleri hakkında detaylı bilgilere sahip olmayı gerektirir. İnsan eliyle oluşan yangınları azaltmak için; haberleşme, ulusal basın, yerel radyo ve televizyon gibi araçlarla ve eğitim programlarıyla halkın yangınların tehlikeleri konusunda yeterince bilinçlendirilmesi, yangınla ilgili kanunların etkinleştirilmesi ve kararlılıkla uygulanması önleme faaliyetlerinin önemli bileşenleridir.

Diğer yandan yangınların kolay başlamasına neden olan ve algılayıcı görevini gören ince yanıcı maddelerin bertaraf edilmesi, yangın başlama kaynaklarının değiştirilmesi, ormanlardaki yanıcı materyalin azaltılması, su kaynaklarının planlanması, yangınla mücadelede ihtiyaç duyulan ekip ve ekipmanların modernizasyonu, yangın emniyet yol ve şeritlerinin yapımı ve bakımı, halkın bilinçlendirilmesi ve hassasiyetinin artırılması konuları öncelikli ve önemli hedeflerimiz arasında yer alır.

Ancak açık ve geniş alanlarda yangın çıkmasına mani olmak çoğu kez mümkün olmaz. Bu nedenle güçlü yangın organizasyonlarına ihtiyaç duyulur.

Bu organizasyonlar

- Gözetleme
- Haberleşme
- Müdahale, unsurlarından oluşur.

Yangın kontrol faaliyetleri alınan her türlü tedbirlere rağmen çıkan yangınların en kısa zamanda kontrol altına alınması ve söndürülmesiyle ilgili bütün iş ve işlemleri içerir. Çıkan orman yangınları ile etkili mücadele edebilmek için yangına müdahale süresi oldukça önem taşımaktadır. Erken müdahale yapabilmek için donanımlı bir yersel müdahale ekibi yanı sıra havadan müdahale ekipleri de oldukça önemli olabilmektedir. Özellikle yerden müdahalede yangın çıkan alanlara ulaşımı sağlayan orman yollarının yapımı, bakımı ve onarımı, yangınla mücadele ekiplerinin kalitesi ve eğitimi, yangının ilk çıkış noktasının eksiksiz ve hızlı tespiti için gerekli araç, gereç, tesis ve teçhizatlar oldukça önemlidir.

Yangın çıkma kolaylığını, yayılma oranını, kontrol zorluğunu ve etkisini tespit etmek için; yangın tehlike oranları sisteminin geliştirilmesi, bu bağlamda meteoroloji istasyon ağının yangına hassas alanları temsil edecek şekilde tamamlanması, uzaktan algılama, bilgisayar destekli coğrafi bilgi sistemlerinin ve yangın karar destek sistemlerinin oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu çerçevede 2010-2014 döneminde;

- Yangına hassas bölgelerden başlamak üzere ormanlarda; 2.500 km. yangın emniyet yol ve şeridi ile yangın müdahale cephesi ve koruma bandı, 27 km. kule-kulübe yolu inşa edilmesi ve toplam 111.500 km. yangın emniyet yol ve şeridinin düzenli olarak yıllık bakımlarının yapılması,
- Kritik yerlerde yangını söndürme amaçlı toplam 250 adet gölet, havuz, su toplama çukurunun inşa edilmesi,
- Yangına hassas bölgelerde toplam 250.000 hektar orman alanının yangına dirençli hale getirilmesi (YARDOP),
- 30 adet yangın gözetleme kulesi ile 200 adet yangına ilk müdahale ekip binasının yapılması, Bütün gözetleme kulesi ve ilk müdahale ekip binalarının bakımlarının yapılarak teknik alt yapılarının tamamlanması,
- 120 adet arazöz, 26 adet dozer, 173 adet tanker arazöz, 20 adet treyler, 221 adet ilk müdahale arozözünün alınması ve mevcut araçların periyodik bakımlarının yapılarak göreve hazır halde tutulması,
- Havadan mücadele için her yıl 20 adet helikopter ve 6 adet uçağın kiralanması (Bu kapsamda Savunma Sanayii Müsteşarlığı ile yürütülen 20 adet helikopter alım programının takip edilmesi ve sonlandırılması) ayrıca, Genel Müdürlüğümüze ait ekonomik ömrünü tamamlamış 6 adet helikopterin yenilenmesinin sağlanması,
- Her yıl 5.000 adet yangından kaçış maskesi, 1.000 adet yangın elbisesi, 2.500 adet yarım yüz maskesi, 1.000 adet eldiven ve benzeri teçhizatın alınması, hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- *Alınan yangın önleme tedbir sayısı (adet)*
- *İnsan eliyle çıkan yangın sayısı (adet)*
- *Yanan orman alanı miktarının/çıkan yangın sayısına oranı (ha)*
- *Koruma araç sayısındaki yıllık değişim düzeyi*
- *İstihdam edilen yangın işçisi sayısındaki artış oranı (%)*
- *Eğitim verilen personel ve köylü sayısı (adet/yıl)*
- *Orman yangınlarına birinci derecede hassas bölgelerde yangına ilk müdahale süresi (dakika)*

Orman Zararlıları ve Hastalıklarıyla Mücadele

Hedef 1.2: Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesi artırılabilecek; bu kapsamda mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı % 90'a çıkarılacaktır.

Zararlı böcek ve hastalıklar orman kaynağının yenilenme kabiliyetini, kalitesini ve miktarını azaltır. Bu nedenle mücadele edilmesi zorunluluk gerektiren unsurlardır. Nitekim ormanlarımızda her yıl 50 dolayında değişik türden zararlı böcek 2 milyon hektar alanda etkili olmaktadır. Bu zararlılara karşı yılda ortalama 500-800 bin hektar alanda mekanik, biyolojik, biyoteknik ve kimyasal mücadele yapılmaktadır. Buna rağmen zararlı böceklerin neden olduğu ortalama kayıp yıllık 1 milyon m³ oduna eşittir.

Diğer yandan karmaşık bir ekosistem olan ormanların doğal yapılarının bozulmadan sürekliliğinin sağlanması amacıyla orman zararlılarıyla mücadelede kullanılan kimyasal mücadele yöntemleri azaltılarak (biyolojik kökenli preparatların kullanımını kapsar ki bunlar genellikle doğaya zararlı kimyasal içerikleri olmayan insektisitlerdir.) biyolojik, biyoteknik ve mekanik mücadele yöntemlerinin artırılması, öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Bu çerçevede beş yıllık plan döneminde;

- Böcek zararlarının ekosistem izleme ağına dahil edilmesi ve uydu aracılığıyla izlenmesi,
- Uygulama birimlerinin entomoloji ve fitopatoloji uzmanlarıyla desteklenmesi,
- Biyolojik mücadeleye ağırlık vermek maksadıyla her yıl kuş yuvası, karınca nakli ve faydalı böcek üretiminin artırılması,
- Uygun silvikültür teknikleriyle zararlılara karşı ormanların direncinin artırılması, hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Böcek ve hastalıklardan zarar gören orman alanı (ha)
- Zarar nedeniyle kesilen odun miktarı (m³)
- Biyolojik mücadele yapılan orman alanı miktarı (ha.)
- Zarar gören toplam alanın biyolojik mücadele yapılan alana oranı (%)
- Uydudan izlenen alan miktarı (ha)
- Salgının tekrarlanma sıklığı (salgın/yıl)

Orman Suçlarının Azaltılması

Hedef 1.3: Ormanlara yönelik olumsuz insan müdahalelerine karşı alınacak önleme tedbirleri artırılacak ve bu kapsamda işlenen orman suçlarının sayısı her yıl % 2 oranında azaltılacaktır.

Ülkemizde insanların ormanlara yönelik zararlı müdahalelerin başlıcalarını; aşırı ve usulsüz yararlanma, kaçak orman emvali nakilleri, tarım ve yerleşim alanı kazanmaya yönelik açma yerleşme fiilleri ve aşırı hayvan otlanmacılığı teşkil etmektedir. Bu tehditler son yıllarda kırsal nüfusun azalması, tarımsal girdi maliyetlerinin artması ve halkın çevre bilincinin yükselmesiyle azalma eğilimine girmiştir. Buna rağmen ormanlarımız yılda yaklaşık 20 bin yasadışı müdahaleye maruz kalmaktadır.

Yasadışı eylemlerin yanı sıra bazı yasal uygulamaların da orman tahribine yol açtığı gözlenmektedir. Örneğin, açık maden ve taş ocağı işletmeciliği, yol, baraj, enerji hattı, turistik tesis ve benzeri tesislerle, çevreye zararlı maddeler yayan fabrikalara verilen izinler bunların başlıcalarını oluşturmaktadır.

Diğer yandan orman içi köylerde yaşayan ve ekonomik açıdan son derece yetersiz olan orman köylüleri, ormanlar üzerinde baskı unsuru olmaya devam etmektedir. Bu sebeple 6831 sayılı Orman Kanununun 2/A maddesi gereği bu köylerin daha iyi şartlarda geçimlerini temin edebilecekleri alanlarda iskânının sağlanması mümkün görünmektedir.

Bunların dışında; köy tüzel kişilikleri ile işbirliği ve protokoller yapılarak hem civardaki ormanların korunması, hem de burada yaşayan köylülere kaynak aktarımı yapılarak ormanlara halkın sahip çıkması ve orman halk bütünlüğünün sağlanması, son derece önemlidir.

Plan döneminde;

- Orman köylerinde uygulanan köy kalkınma planlarının desteklenmesi,
- Ormanlar üzerindeki baskının yoğun olduğu bölgelerde orman muhafaza memuru sayılarının artırılması,
- Katılımcılığın sağlanması ve ormanların korunması konusunun yerel yönetimlerin ilgi alanları arasında yer almasının sağlanması,
- Gençleştirme ve rehabilitasyon alanlarının korunmasında her yıl 2.000 köy tüzel kişiliği ile işbirliği yapılması,
- Yapılacak yasal tahsislerde orman tahribine yol açmayacak kriterlerin geliştirilmesi,
- Ormanlarda otlatmayı kontrol altına almak için geniş katılımlı otlatma planlarının hazırlanması, bu kapsamda Akdeniz Bölgesinden başlamak üzere her yıl bir orman bölge müdürlüğünde otlatma planlarının tamamlanması, öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Performans Göstergeleri:

- Yeni istihdam edilen muhafaza memuru sayısı (adet)
- İnfaz edilen tesis sayısı (adet)
- Koruma araç sayısındaki yıllık değişim (adet)
- Koruma için köy tüzel kişilikleri ile yapılan protokol sayısı (adet)
- Orman suç miktarlarının önceki yıllara kıyaslanması (+,-)
- İzinli sahalarda yapılan kontrol sayısı (adet)
- Açılan dava sayısı (adet)
- Kazanılan dava sayısı (adet)
- 2/A uygulaması yapılan orman köyü sayısı (adet)
- Otlatma planı yapılan birim sayısı (adet)
- Yapılan toplu koruma merkezi sayısı (adet)

Orman Alan ve Sınırlarının Korunması

Hedef 1.4: 2014 yılı sonuna kadar bütün ormanların sınırlandırma ve kadaastro işlemleri bitirilecektir. Kadastronu bitirilen ve kesinleşen ormanların tapuya tescil işlemleri tamamlanacaktır.

Ormancılık faaliyetlerinin sınırları belli ormanlık alanlarda yapılması esastır. Uzun yıllardan beri ormancılığımızın en önemli problemi orman kadastronu olarak görülmektedir. Bunun 2014 yılı sonuna kadar tamamen bitirilmesi hedeflenmiştir. Bu konuda gerek yasal gerekse teknik anlamda önemli altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Hedefimiz plan dönemi sonunda ülkemiz ormanları için kadaastro problemini tamamen ortadan kaldırmaktır. Kadastronun bitirilmesi ormancılıkta yaşanan pek çok sorunu da ortadan kaldıracaktır.

Orman kadastronu; ormanların sınırlarını belirlemek, daha önceleri yapılmış olan orman tahdit veya kadaastro işlemlerinin çıkan yeni yasalara göre arz üzerine uygulanmasına yönelik olarak yapılan aplikasyon işleri, Orman Kanununun 2 nci madde uygulamaları ile sınırları kesinleşen yerlerin tapuya tescil ettirilmesi işlerini kapsamaktadır.

Yeni orman kadastro yapılan ve aplikasyonu tamamlanan yerlerin, gerek Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün tescil mevzuatından kaynaklanan ve gerekse orman sınırları içerisindeki tapulu taşınmazlardan kaynaklanan sorunların giderilerek tapuya tescil edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda Plan döneminde;

- Orman kadastro sunun TKGM ile beraber 5 yıllık bir plan dâhilinde tamamlanması,
- Değişik safhalarda bulunan ve ilan edilmeyen kadastro dosyalarının ikmal edilmesi,
- Tescil edilmeyen dosyaların tescil edilmesi,
- Güncel teknolojiler kullanılarak, orman kadastro çalışmaları yapılmış alanlardan her yıl 1.000 köyde tapuya tescil işlemlerinin tamamlanması,
- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce 3402/5304 Sayılı Kanun gereği kadastro yapılan 12.645 köyden her yıl 1.000 köyde 2/B çalışmasının yapılması, hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Her yıl yapılan ilk orman kadastro miktarı (ha.)
- Her yıl yapılan aplikasyon miktarı (ha.)
- Her yıl tapuya tescil edilen orman alanı miktarı (ha.)

Orman Alanlarında Biyoçeşitliliğin Korunması

Hedef 1.5: Orman alanlarındaki biyoçeşitlilik tespitleri yapılacak, biyoçeşitlilik bir fonksiyon olarak amenajman planlarına entegre edilecek ve bu amaçla 450.000 hektar alan planlanacaktır. Bu alanlar düzenli olarak izlenecek ve korunması gerekenler koruma altına alınacaktır.

Biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı, giderek artan nüfusun gıda, sağlık ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasında son derece önemlidir.

Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin bilinmesine ve verilerinin toplanmasına, tespit edilen türlerin in-situ ve ex-situ yöntemlerle korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması öncelikli hedeflerdendir.

Bu kapsamda; biyolojik çeşitliliğin orman amenajman planlarına yansıtılması sağlanacaktır. Ayrıca ormanlık alanlardaki biyolojik çeşitliliğin tespit edilmesi, izlenmesi ve bilimsel veri zemininin oluşturulması için hazırlanan “Biyolojik Çeşitlilik İzleme Sistemi Veri Tabanı” tamamlanacak ve e-Dönüşüm kapsamında bütün kullanıcıların hizmetine sunulacaktır.

Performans Göstergeleri:

- Korumaya ayrılan alan miktarı (ha)
- Korunan ağaç türü sayısı ve alanı (adet-ha)
- Korunan tür sayısı ve alanı (adet-ha)
- Yapılan biyoçeşitlilik envanteri (ha.)

Orman Ekosistemlerinin Sağlığının izlenmesi

Hedef 1.6: Orman ekosistemlerinin sağlığı izlenecek, 2014 yılı sonuna kadar atmosferik kirlilik, iklim değişikliği ve diğer etkenlerin ormanlar üzerindeki etkileri ölçülerek elde edilen bulgular değerlendirilecektir.

Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında bulunan ve bir köprü görevi gören ülkemiz; çok farklı iklim tiplerine, edafik faktörlerin etkisi altında zengin ekolojik bölgelere ve bu bölgelerde çeşitli orman ekosistemleri ve habitatlarına sahip olup, biyolojik çeşitlilik bakımından zengindir.

Gerek Avrupa Birliğine uyum sürecinde gerekse Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu-Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi çerçevesinde oluşturulan süreç, imzalanan sözleşmeler ve alınan kararlar kapsamında; doğal kaynak yönetiminde orman ekosistemlerinin izlenmesi, veri ve bilginin sağlanması, diğer ekosistemlere ilişkin çevresel bilgi ile ilişkilendirilmesi ve stratejik kararların alınması sağlanacaktır. Bu çerçevede 1193 adet Birinci Seviyede (LI) izleme için ve 50 adet İkinci Seviyede (LII) izleme için sabit deneme alanları belirlenerek, ormanların sağlığı ve hayatıyeti hakkında bilgi ve veri sağlanacak, mevcut durum ve gelişmeler izlenecektir.

Bu kapsamda; periyodik zarar envanterinin yapılması, gözlem sahaları ağının kurulması ve genişletilmesi, orman ekosistemlerinin daimi gözetimi ve daimi gözlem sahaları ağının kurulması ve genişletilmesi gerekmektedir.

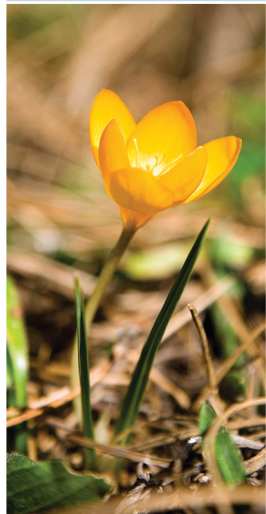
Küresel ısınmanın yenilenebilir bir doğal kaynak olan ormanlar üzerinde olumsuz etkilere neden olduğu değerlendirildiğinden bu etkilerin izlenerek sonuçlarının coğrafi bilgi sistemine aktarılması ve değerlendirilmesinin sağlanması sürdürülebilir orman yönetimi açısından kritik öneme sahiptir. Bu çerçevede elde edilecek bulgular ve anahtar göstergeler düzenli bir şekilde izlenecek, ölçülüp değerlendirilerek takip edilecektir.

Plan döneminde;

Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık çalışma grubunun (LULUCF-AKAKDO) öngördüğü arazi kullanım sınıflarının coğrafi bilgi sistemine aktarılmasının da 2014 yılına kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Seviye I-II gözlem alanlarında yapılan gözlem sayısı (adet),
- İbre-yaprak kaybı miktarı ve renk değişiminin gözlemlenmesi ve izlenmesi,
- Ağaçlar üzerinde görülen zararın durumu ve derecesi,
- Tepe durumundaki gelişmelerin tespiti,
- Coğrafi bilgi sistemine aktarılan arazi miktarı (ha)
- Alınan tedbir sayısı (adet)
- Elde edilen bulgu sayısı (adet)
- Yapılan izleme sayısı (adet/yıl)
- Hazırlanan rapor sayısı (adet)

Ormanlık Altyapısının Güçlendirilmesi

Hedef 1.7: Ormanlık altyapısının güçlendirilmesi amacıyla 2014 yılı sonuna kadar toplam 7.500 km yeni orman yolu yapılacaktır. Bu kapsamda ayrıca, geçmiş yıllarda yapılan mevcut yolların iyileştirilmesini sağlamak için her yıl % 3 oranında orman yolu standart hale getirilecektir.

Ormanların etkin şekilde korunması, geliştirilmesi ve entansif olarak işletilmesi; yeterli altyapıya, ulaşma, araç gereç ve ekipmanın varlığına bağlıdır. Bu nedenle ihtiyaç duyulan yol, bina ve tesislerin yapımları, bakım ve onarımları ile bunların inşaatı sırasında çevreye zararlarının asgari düzeyde tutulması, makine ve araçların temini, ormancılık lojistiğinin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Orman yol ağı planlarının yapımına 1964 yılında başlanmış ve 2007 yılı sonunda revize edilen planlamada ülkemiz ormanlarının yol ihtiyacı 210.000 km olarak tespit edilmiştir.

Her türlü ormancılık hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için yeni orman yollarının yapımı kadar mevcut orman yollarının standartlara uygun hale getirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Orman yolları; koruma, üretim, bakım gibi birçok ormancılık faaliyetinin gerçekleştirilebilmesine birlikte hizmet sağlar. Orman yollarının ulaşma elverişli tutulabilmesi için özellikle üst yapı ve sanat yapılarının tamamlanmış olması gerekir. Standart orman yollarının bakım ve onarım giderleri de standart dışı orman yollarına göre daha az olacağından beş yıllık plan döneminde standart orman yollarının oranlarının artırılması önceliklerimiz arasındadır.

Bu kapsamda Plan döneminde;

Ormancılık hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için; 7.500 km. yeni orman yolu, 5.000 km. büyük onarım, 10.000 km. üst yapı, 500 m. köprü, 12.500 km. sanat yapısı, 22.500 km. yol aplikasyonu, 750.000 km. orman yolu bakımı, 2.500 km. traktör yolu, 300 km. depo dahili yol ile 150 adet orman yol ağı planının yapılması hedeflenmektedir.

Stratejik Amaç 2: Ormanların Geliştirilmesi

“MEVCUT ORMANLARI GELİŞTİRMEK, VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMAK VE ALANLARINI GENİŞLETMEK.”

Mevcut ormanların geliştirilmesi ve verimliliğinin artırılması ile uygun arazilerde yeni ormanlar kurularak orman alanlarının genişletilmesi ormancılığımızın ikinci temel amacını oluşturmaktadır.

Ormanlardan en az masrafla koşulların elverdiği ölçüde en yüksek kalite ve kantitede çok yönlü ürün elde etmek ve ulusal ekonominin çeşitli orman ürünleri taleplerini ve ormanın kendisinden beklenen çok yönlü faydalanmayı (ekonomik, ekolojik ve sosyal) sürekli olarak karşılayabilecek nitelikte dış etkenlere dayanıklı verimli ormanlar meydana getirmek önemli ormancılık faaliyetleri arasında yer alır.

Mevcut ormanların bakımı, yaşlı ormanların gençleştirilmesi, verimsiz ormanların rehabilitasyonu gibi silvikültürel faaliyetler ormanların geliştirilmesi ve verimliliğinin artırılması için son derece önemlidir. Bu tür faaliyetler aynı zamanda; ormanların dış etkenlere karşı direncinin artırılması, uyum kabiliyetinin yükseltilmesi, tabii ve biyolojik dengeyi bozmadan biyotik ve abiyotik tehlikelere karşı dayanıklı ormanların kurulması, mevcutların imar edilmesi, teknik bakım müdahaleleriyle verimliliğinin artırılması ve ormanın sağlıklı bir yapıya kavuşturulması, olgunluk çağına ulaşmış yaşlı meşcerelerin gençleştirilmesi, çok yönlü fonksiyonlar gören ormanların kurulması ve yanan alanların yeniden ormanlaştırılması tekniklerini kapsar.

Ülkemiz ormanlarının yarısı verimsiz ve önemli bir kısmı da baltalıktır. Baltalıkların koruya tahvili çalışmalarının yanı sıra, verimsiz orman alanlarının rehabilite edilerek verimli hale dönüştürülmesi önem taşımaktadır. Bu yüzden plan döneminde; ormanların her türlü bakımı, bozuk ormanların rehabilitasyonu, baltalıkların koruya tahvil edilmesi, idare süresini dolduran ormanların doğal yolla gençleştirilmesi, başarı oranı düşük doğal gençleştirmelerin mutlaka tohum ekimi veya fidan dikimi ile tamamlanması öncelikli hedeflerdir.

Ormanlarımızın geliştirilmesi amacını sağlarken; hem bilim ve teknolojiye hem de ekonomik ve sosyal şartlardaki değişimlere bağlı olarak toplumun değişen taleplerinin dikkate alınması, tabii ve biyolojik dengeyi ön planda tutan, doğayla uyumlu, mevcut ekosistemi bozmadan ekolojik-ekonomi prensipleri gözetilerek çalışmaların sürdürülmesi esastır.

Ayrıca, odun arzı açığının kapatılmasına yönelik piyasa taleplerinin karşılanması amacıyla hızlı yetişen türlerle endüstriyel plantasyonlar kurulması, orman rejimine tabi alanlarda ormansız alanların ormanlaştırılması, orman rejimi dışında kalan uygun arazilerde yeni ormanların kurulması ve bunun için gerekli olan kaliteli tohum ve fidan gibi ağaçlandırma materyallerinin temin edilmesi ormanların geliştirilmesi ve genişletilmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Bu faaliyetlerden orman rejimi dışında kalan arazilerde yapılan ormanlaştırma çalışmaları Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak sürdürülmektedir.

Ormanların Geliştirilmesi ile İlgili Stratejiler

- Ormanlarda yapılacak silvikültürel müdahalelerde çok yönlü işlevlerin göz önünde bulundurulması.
- Yeni silvikültürel uygulamaların araştırılması bu amaçla uygulamacı personele gerekli eğitimlerin verilmesi.
- Ormanların bakım, imar ve ıslah çalışmalarına; yerel halk, özel sektör, sivil toplum örgütleri, ilgili devlet kuruluşları ve diğer ilgi gruplarının katılım ve katkılarının sağlanması, bu amaçla, toplumda ve ilgi gruplarında bilinçlendirme ve ilgi geliştirme çalışmalarının sürdürülmesi.
- Korumanın sağlanması ve baskıların azaltılması suretiyle ormanların doğal yolla geliştirilmesine ve imarına öncelik verilmesi.
- Yerleşim alanları çevrelerinde kent ormanlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, peyzaj, rekreasyon, hava kirliliğini önleme, gürültüyü azaltma ve erozyon önleme amaçlı ormanlaştırma (yeşil kuşak gibi) çalışmalarının yaygınlaştırılması.
- Orman geliştirme çalışmalarında uygulanacak metotların/tekniklerin, havza bazında entegre, yerel halk ve ilgi gruplarının katılımının sağlandığı, orman ekosistemlerinin zarar görmemesi temel koşuluna dayalı olmasına özen gösterilmesi.
- Bozuk orman alanlarının ağaçlandırma ve diğer imar uygulamalarıyla (rehabilitasyon) verimli ormanlara dönüştürülmesi. Ağaçlandırma ve ıslah çalışmalarında öncelikle yörenin doğal ağaç, ağaççık ve bitki türlerinin kullanılması. Bu sahalarda biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve genetik kirlenmeden kaçınılmaya gerekli özenin gösterilmesinin sağlanması.
- Meşçere sağlığıyla beraber kaliteli ürün elde etmeye yönelik budama uygulamalarının yaygınlaştırılması.
- 2008 yılında başlatılan "Ağaçlandırma Seferberliği 2008-2012" kapsamında hazırlanan Eylem Planının takip edilmesi, teknik ve idari destek verilmesi ve kaynak aktarılması.
- Uygun hazine arazileri üzerinde, özel sektör ve diğer ilgi gruplarınca çok amaçlı ağaçlandırmaların tesis edilmesinin desteklenmesi.

- Ağaçlandırılan hazine arazilerinin kadastro ve tapu tescil işlemlerinin yapılması.
- Uygun özel araziler üzerinde yerel halk ve özel sektör tarafından kavak ve hızlı gelişen ağaç türleriyle ağaçlandırma ve agro-silvi-pastoral uygulamalarının; fidan temini, araştırma-geliştirme, teknik yardım, eğitim, gibi hizmetlerle desteklenmesi.
- Doğal ormanlar üzerindeki baskıları azaltmak amacıyla uygun bozuk orman alanlarında, hızlı büyüyen orman ağacı türleri ile endüstriyel ağaçlandırma çalışmalarına özel önem verilmesi. Bu amaçla araştırma çalışmalarının geliştirilmesi.

Stratejik Hedefler

Orman Bakım Tedbirlerinin Arttırılması

Hedef 2.1: 2014 yılı sonuna kadar verimli ormanların iyileştirilmesine ve verimliliğinin artırılmasına yönelik silvikültürel bakım tedbirleri % 10 artırılabacaktır.

Ormanların niteliklerinin iyileştirilmesi ve verim gücünün artırılmasına yönelik gençleştirme, imar ve bakım gibi silvikültürel uygulamalarla orman ağaçlarının kapalılığının, servet, artım ve kalitesinin artırılması, yaş ve çap sınıflarına dengeli dağılımının sağlanması, bu faaliyetlerin doğaya yakın ormancılık çalışmaları kapsamında doğal ekosistemin bozulmadan yerine getirilmesi önemlidir.

Plan döneminde;

- 1.220.000 hektar alanda gençlik-kültür bakımının,
- Toplam 800.000 hektar alanda sıklık bakımının,
- 3.500 ton tohum üretimi ve 100.000.000 adet fidan üretiminin,
- Toplam 500.000 hektar alanda koruya tahvil çalışmasının yapılması, hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Her yıl yapılan silvikültürel bakım miktarı (ha.)
- Yıllık üretilen tohum miktarı (ton)
- Yıllık üretilen fidan sayısı (adet)

Bozuk Ormanların Rehabilitasyonu

Hedef 2.2: Her yıl 300.000 hektar bozuk orman alanında rehabilitasyon çalışması yapılacak, verimli orman alanı 12.000.000 hektara çıkarılacaktır.

Son envanter verilerine göre ülkemizde 10 milyon hektar bozuk ve yarı bozuk karakterde verimsiz orman alanı bulunmaktadır. Bu alanların gerek rehabilitasyon gerekse ağaçlandırmalarla verimli hale getirilmesi ve böylece verimli orman alanının artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca bozuk orman alanlarındaki zengin odun dışı orman ürünleri potansiyelinin ekosistem dengesi içerisinde korunması, değerlendirilmesinde köy tüzel kişiliklerine öncelik verilmesi ve bu hususta ilgili resmi ve sivil kurumların desteklerinin sağlanmasına çalışılacaktır.

2008 yılında verimsiz orman alanlarının hızla ıslah edilmesi yönünde bir dizi çalışma başlatılmış olup, 2008-2012 yıllarını kapsayan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Eylem Planları hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Plan dönemi boyunca bu Planın uygulamaları sıkı bir şekilde takip edilecektir.

Ormanların Gençleştirilmesi

Hedef 2.3: 2014 yılı sonuna kadar 75.000 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması yapılacaktır.

Ülkemizdeki ormanların büyük bir çoğunluğu doğal yollarla gelmiş ormanlardır. Bilindiği gibi orman örtüsünün ana materyalini oluşturan üzerindeki ağaçlardır. Yaşlı ağaçlar boy artımı durmuş, biyotik ve abiyotik zararlılara karşı direnci azalmış ağaçlar olup, belli bir müddet sonra da hayatini kaybedecek olan ağaçlardır. Bu ağaçların alandan uzaklaştırılarak yerine genç ormanların getirilmesi sürdürülebilir orman yönetimi anlayışının temelini teşkil eder. Bu amaçla yaşlı ormanların gençleştirilmesi faaliyeti önem arz etmektedir. Ayrıca, orman rejimine tabi orman içi açıklıklar ve degrade olmuş bozuk alanlarda doğal yolla gençleştirilmesi mümkün olmayan yerlerin yeniden verimli ormanlara dönüştürülmesi suni (yapay) gençleştirme çalışmaları ile yapılmaktadır.

Ormanlarda Kalite ve Verimliliğin Artırılması

Hedef 2.4: Piyasa taleplerine uygun ürün elde etmek üzere; plan döneminde toplam 85.000 hektar alanda kaliteli odun, tohum ve meyve verimliliğine yönelik budama yapılacaktır.

Özellikle fıstıkçamı gibi orman ağaçlarının tohumlarından ve meyvelerinden de faydalanılabilmektedir. Piyasa taleplerine uygun ürün elde edilebilmesi açısından türün biyolojisine uygun budama tedbirleri ile ürün kalitesi ve miktarı artırılabilir.

Performans Göstergeleri:

- Tohum ve meyve gelirlerindeki artış oranı (%)
- Budama yapılan ağaç miktarı (adet)
- Budama yapılan alan (ha)
- Piyasa taleplerinin karşılanma oranı (%)
- Müşteri memnuniyetindeki artış oranı (%)

Endüstriyel Plantasyonların Kurulması

Hedef 2.5: 2014 yılı sonuna kadar 15.000 hektar alanda öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle olmak üzere endüstriyel plantasyonlar kurulacaktır.

Orman ürünlerine olan talep her geçen gün artarken çevre konusunda Dünyadaki gelişmeler ve çevreci grupların doğal ormanlardan üretim yapılmaması yönündeki baskıları da giderek artmaktadır. Toplumun ormandan sağlanan odun ürünlerine olan ihtiyacının karşılanabilmesi için plantasyonlardan üretim yapılması ve plantasyon sahalarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Bu nedenle gerek orman ekosistemi içerisinde gerekse ormanlık alanlar dışındaki yetişme ortamının uygun olduğu yerlerde, öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle ağaçlandırmalar yapılarak, yoğun kültür metotları ve daha kısa idare süreleri ile birim alandan daha fazla ürün alınması hedeflenmektedir.

Silvikültür Planların Arttırılması

Hedef 2.6: Gençleştirmeye ayrılan alanlarda her yıl 100 adet silvikültür planı yapılacaktır.

Orman amenajman planı yenilenen yerlerde, gençleştirmeye ayrılan orman alanlarının gençleştirme çalışmaları, detay silvikültür planlarına göre yapılması gerekmektedir. Bu planlarda gençleştirmeye ayrılan yerin detaylı olarak toprak durumu ve yapısı, ağaç türlerinin tohum verme sıklığı, tohum ağacı durumu ve sayısı gibi faktörlere göre gençleştirme metod veya metodlarının belirlenmesi için arazide bir takım inceleme ve gözlemlerin yapılarak silvikültür planları hazırlanmakta ve uygulamalar bu plan çerçevesinde yapılmaktadır.

Orman Varlığının Arttırılması

Hedef 2.7: Orman varlığımız, ülke toplam alanının % 30'una çıkarılacaktır.

Kırsal alanlardan kentlere olan göçlerin hızlanması ile terk edilen alanlarda fiilen ormanlaşmanın olduğu alanların hazine adına kamulaştırılması bunun neticesinde hazineden tahsis suretiyle orman olarak kayıtlara alınarak bu alanların orman statüsüne kavuşturulması yönünde ilgili birimlerle ortak yürütülecek çalışmaların yapılması bu tür alanların değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Plan döneminde orman kadastro çalışmalarının tamamlanması hedefi paralelinde gerçek anlamda orman niteliğine sahip alanların sınırlarının kesin olarak belirlenmesi sağlanacağından, kadastrosu kesinleşen alanlarda yapılacak ormanlaştırma çalışmaları da ormanların alanlarının geliştirilmesi hedefleri arasında yer almaktadır.

Ayrıca 2008-2012 yıllarını kapsayan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Eylem Planı çerçevesinde toplam 2.3 milyon hektar alanda ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı ve rehabilitasyon çalışmaları öngörülmüş olup, söz konusu faaliyetler Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak yapılmaktadır. Bu çalışmalara Orman Genel Müdürlüğü kaynak aktarımı yanı sıra teknik destek sağlamaya devam edecektir.

Bunların dışında, özellikle kentlerin yakın çevresinde sürdürülmekte olan yeşil kuşak ağaçlandırma çalışmalarına hız verilmek suretiyle orman alanlarının genişletilmesi sağlanarak belirlenen hedefe ulaşılmaya çalışılacaktır.

Stratejik Amaç 3: Orman Kaynaklarından Faydalanma

“ORMANLARIN ÜRETTİĞİ MAL VE HİZMETLERDEN TOPLUMUN GELİŞEN VE DEĞİŞEN BEKLENTİLERİNİ EN ÜST DÜZEYDE KARŞILAMAK, ORMANLARDAN ÇOK YÖNLÜ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE FAYDALANMAK”

Küresel ve ulusal talepler doğrultusunda, ormanların ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması ve ormanların sürdürülebilir orman yönetimi ilkelerine göre yönetilmesi günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

Ormanların ekonomik fonksiyonları kapsamında; ülkemizin orman ürünleri ihtiyacının herhangi bir darboğaz oluşturmada yurtiçi imkânlarla karşılanması esastır. Bunun için verimli orman alanlarının, devamlılık prensibi içerisinde rasyonel bir şekilde işletilmesi, üretimlerinin gerçekleştirilmesi, pazarlaması ve kısa zamanda en yüksek odun hâsılası alacak şekilde yönetilmesi temel ilkedir. Bu temel ilke çerçevesinde; ormanların kapasiteleri dikkate alınarak mümkün olan en yüksek kalite ve kantitede odun üretiminin sürdürülebilir olarak gerçekleştirilmesi, odun ve odun dışı orman ürünlerinde standardizasyon ve sertifikalandırma, üretiminin disipline edilmesi Genel Müdürlüğün önemli hedefleri arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte hızlı kentleşme yanısıra, toplumun eğitim, bilinç ve gelir düzeyindeki gelişmeler; ormanların rekreasyon, turizm, piknik, avcılık, balıkçılık, peyzaj, insan sağlığı, eğitim, araştırma gibi sosyal ve kültürel hizmetlerini daha da önemli kılmaktadır. Günümüzde ormanlar, ürettikleri çok yönlü ürün ve hizmetler nedeniyle, insanlığın refah ve geleceğine doğrudan etki eden “yaşam destek üniteleri” olarak algılanmaya başlanmıştır.

Ayrıca, ormanların ekolojik fonksiyonlarından olan; toprak ve doğa koruma, hava kirliliği ve su kalitesi, iklim değişikliği, karbon birikimi gibi koruyucu ve çevresel işlevleri hakkında toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler artarak sürmektedir. Sanayileşme ile bozulan ekolojik dengenin yeniden tesis edilmesi ile özellikle Kyoto Protokolü kapsamında ormanların karbon emisyonuna ilişkin uluslararası piyasada sertifikalandırma ve ekonomik değer ifade etme dönemine girilmeye başlandığının bilinmesi olumlu gelişmeler olarak değerlendirilmektedir.

Ormanlardan Faydalanma ile İlgili Stratejiler

- Ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyal fonksiyonlarını ve bunlara bağlı işletme amaçlarını en iyi şekilde yerine getirmeye yönelik hizmetlerinden en üst seviyede faydalanılması.
- Öncelikli biyolojik çeşitlilik alanlarının belirlenmesi ve biyoçeşitlilik izleme sisteminin kurulması
- Fonksiyonel Orman Amenajman planlarının hazırlanmasında planlama biriminin personel yönünden desteklenmesi.
- Sürdürülebilir su yönetimi kapsamında kaliteli su üretimi ve su rejimi üzerindeki ormanların etkilerinin ortaya konulmasına yönelik çalışmalar yapılması.
- Orman ürünlerinden elde edilen gelirlerin ulusal ekonomi içerisindeki payının, ormanların verim gücü ve piyasa talepleri dikkate alınarak artırılması.
- Toplumun odun hammadde ihtiyacı ve taleplerini mümkün olan en yüksek kantite ve kalitede uluslararası pazarlarla rekabet edebilir özelliklerde gerçekleştirilmesi.
- Ahşap malzeme kullanımını özendirici bilgilendirme çalışmalarının yapılması.
- Odun arz, talep ve pazar durumunun, güvenilir ve kapsamlı bir envanter-araştırma-değerlendirme çalışması ile belirlenmesi. Bu çalışmanın uygun aralıklarla güncelleştirilmesi, elde edilen bilgilerin üretim ve pazarlama çalışmalarında kullanılması. Bu konuda kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.
- Odun istihsal-depolama-satış faaliyetleri sürecinde meydana gelen hacim, kalite ve değer kayıplarının en aza indirilmesi. Odun üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması ile iç ve dış piyasalarda rekabet imkanlarının artırılması için kurumsal kapasite ve mevzuat geliştirme ihtiyaçlarının ve tedbirlerinin belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi.
- Üretimde görevli çalışanların standardizasyon, piyasa talepleri, kesme, taşıma, istifleme konularında eğitiminin sağlanması.
- Piyasa taleplerine ve standartlarına uygun orman ürünü üretebilmek ve üretim zayıflatlarını en aza indirebilmek için dikili satış uygulamasının yaygınlaştırılması.
- Ormanların odun dışı ürün kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve faydalanması suretiyle toplumun odun dışı orman ürünleri ihtiyaç ve taleplerinin optimum şekilde karşılanması.
- Odun ve odun dışı orman ürünlerinde standardizasyon ve sertifikalandırma sisteminin; ulusal koşullar ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak belli bir süreç içinde geliştirilmesi, uygulamaların yaygınlaştırılması.
- Odun dışı orman ürünlerinin dış ticaretinin disipline edilmesi. Bu ürünlerin hammadde yerine mamul madde olarak ihracatını teşvik etmeye yönelik tedbirlerin alınması.
- Orman köylülerinin odun dışı orman ürünlerinin üretimi, istihsalı, işlenmesi, pazarlanması konularında bilgi ve deneyimlerin artırılması ve kapasitelerinin güçlendirilmesi, yeni bilgi, deneyim ve metodolojilerin geliştirilmesi, orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi, ilgili mevzuatın geliştirilmesi.

- Ormanların sosyal fonksiyonlarından faydalanmanın artırılması.
- Ormanların sosyal ve kültürel hizmetlerinden faydalanma ile ilgili konularda hizmet veren birimlerin kapasitelerinin güçlendirilmesi.
- Orman kaynaklarının işlevsel planlaması çerçevesinde, sosyal ve kültürel hizmetlerden faydalanmaya ayrılacak sahalardan belirlenmesi, bu sahalardan için gelişim ve yönetim planlarının ve uygulama projelerinin katılımcı olarak hazırlanması ve uygulanması ile ilgili esasların ve metodolojilerin geliştirilmesi ve uygulanmalarının yaygınlaştırılması.
- Toplumun artan talebini karşılamak üzere orman içi rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması, uygun şekilde tesisi ve yönetimi. Bu sahalardan kullananlar için eğitim, bilinçlendirme ve denetim hizmetlerinin güçlendirilmesi.
- Toplumda ormanların koruyucu ve çevresel işlevlerinin ve faydalarının önemi konusundaki yeterli bilinçlenme, ilgi ve destek gruplarının oluşturulması.
- Ormanların sağladığı koruyucu ve çevresel hizmetlerin değerlerinin tahmin edilmesine yönelik araştırma ve değerlendirme çalışmalarının yapılması, elde edilen sonuçlar hakkında toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesi.
- Ormanların işlevsel yönetim planlamasının geliştirilmesi çerçevesinde, koruyucu ve çevresel fonksiyonlarından faydalanılması için ayrılan orman alanlarının artırılması. Bu alanlar üzerinde (karbon birikimi için orman biyolojik kütlelerinin artırılması, toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, özellikle su kaynakları çevresinde bitki örtüsünün korunması, çok tabakalı orman yapılarının muhafazası, degrade olmuş, çıplak sahalarda ağaçlandırma ve örtü geliştirme çalışmaları vb.) tedbirlerin orman teşkilatı, yerel halk ve diğer ilgili kuruluşların işbirliği ve katkıları ile gerçekleştirilmesi.
- Orman köylülerinin orman kaynaklarının yönetim planı kararlarına katılımının sağlanması.
- Orman kaynaklarının işlevsel ve katılımcı yönetiminin geliştirilmesi suretiyle orman kaynaklarının çok yönlü potansiyellerinden elde edilen faydaların ve gelir imkanlarının artırılması, bu fayda ve olanaklardan yerel orman köylülerinin adil yararlanmalarının sağlanması. Bu amaçla gerçekleştirilecek uygulamalarda orman ekosistemlerinin korunması temel koşuluna uyulmasına gerekli özenin gösterilmesinin sağlanması.
- Orman köylerinde gelir imkanlarının geliştirilmesine yönelik uygulamaların ve bu amaca tahsis edilen kısıtlı finans kaynaklarının, gerçekten yoksul, orman kaynakları üzerinde olumsuz etkiler yaratan ve katılımcı çalışmalara ilgi gösteren orman köylülerine yönlendirilmesinin sağlanması. Diğer kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin orman köylerinde yoksullukla mücadele çalışmalarına katılım ve katkılarının güçlendirilmesi için bu kurumlarla diyalog ve işbirliğinin güçlendirilmesi.
- Orman köylerinde yoksulluğun azaltılması ve entegre kırsal kalkınma faaliyetlerinin güçlendirilmesi için politik iradenin ve desteğin oluşturulması, uygun ulusal modellerin (entegre havza kalkınma, vb.) geliştirilmesi ve uygulamalarının yaygınlaştırılması.
- Biyoenerji üretimi kapsamında orman biyokütlesinin kullanım imkanlarının araştırılması ve geliştirilmesi yönünde çalışmaların yapılması.

Stratejik Hedefler

Ekosistem Tabanlı ve Çok Amaçlı Planlama

Hedef 3.1: 2014 yılı sonuna kadar; 8.600.000 hektar orman alanının çok amaçlı faydalanmaya uygun olarak envanteri çıkarılacak ve amenajman planları yapılacaktır.

Toplumun orman ürünlerine olan taleplerinin ve ormanların silvikültürel isteklerinin dikkate alınarak ormanların sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için ormanların ve orman kaynaklarının öncelikli fonksiyonlarının katılımcı yaklaşımlarla belirlenmesi ve faydalanmanın devamlılığının sağlanması her şeyden önce orman kaynaklarının devamlılığına bağlı olup, ormanların devamlılığı da planlı bir orman işletmeciliğinden geçmektedir.

Ormanların planlanması; ormancılığın ana prensipleri olan süreklilik, iktisadilik, verimlilik, çok amaçlı faydalanma, koruma, estetik ve doğal peyzajı devam ettirme prensibini esas alır.

Ormanların silvikültürel istekleri doğrultusunda hazırlanan amenajman planlarına göre işletilmesi ve faydalanmanın düzenlenmesi ormanların ve faydalanmanın devamlılığının sağlanması bakımından son derece önemlidir. Bu çerçevede ormanların belirli periyotlarda; ormanlardaki değişimlerin tespit edilmesi, tespit edilen duruma ve toplumun taleplerine göre ormanın fonksiyonlarının belirlenmesi, işletme amaçlarının tespit edilmesi, fonksiyonel envanter tablolarının hazırlanması, biyolojik çeşitliliğin tespit edilmesi ile ormanların ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının entegre bir yaklaşımla belirlenerek faydalanmanın düzenlenmesi, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi, ulusal orman envanteri çalışmaları ve orman ekosistemlerinin sağlıklarının izlenmesi faaliyetleri orman amenajman planlarının yapımı ile mümkün olabilmektedir.

Ülkemizde orman ünitelerinde birden fazla yönetim unsuru vardır, bu nedenle ünitelerde birden fazla plan ortaya çıkmakta ve bu durum orman fonksiyonlarını bütünsel anlamda ele almayı zorlaştırmaktadır. Bu nedenle yönetim unsurlarını birleştirecek ve planlamada bütünlüğü sağlayacak bir “Ana Çerçeve Plana” ihtiyaç vardır. Diğer yandan amenajman altyapısını güçlendirmek için kurumsal bazda bir dizi atılım yapmak gerekliliği vardır. Bu bağlamda Birimin konumu gözden geçirilerek bölgesel yapılanması tamamlanacak, değişik birimlerden uzman takviyesi, ileri teknoloji kullanımı ve diğer güncel ihtiyaçları giderilecektir.

Ayrıca, modelleme ve simülasyonla planlama, uzaktan algılama, coğrafi bilgi sistemi gibi yeni uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. Ormancılık bilgi sistemi geliştirilerek ormancılık veri ve bilgilerinin izlenmesi, değerlendirilmesi sağlanacak ve güncel sayısal bilgiye erişim kolaylaştırılacaktır. Ayrıca ilgili tüm taraflarla işbirliği imkanları araştırılarak stratejik kararların alınmasını sağlayacak raporlamalar yapılacaktır.

Plan döneminde her yıl 1.5-2 milyon hektar ormanlık alanın amenajman planları yapılacak ve tüm mevcut planların uygulamaları takip edilerek yıllık değerlendirmeler yapılacaktır. Ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyal fonksiyonlarını dikkate alan çok amaçlı amenajman planlaması ve işletmeciliği geliştirilecektir.

Ulusal Orman Envanterinin Hazırlanması

Hedef 3.2: 2014 yılı sonuna kadar Türkiye ulusal orman envanteri hazırlanacaktır.

Ulusal Orman Envanteri (UOE); ulusal ormancılık politikasının belirlenmesi ve orman kaynaklarından yararlanmanın ulusal düzeyde planlanabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Her ülke orman kaynaklarındaki değişimleri izlemek ve bu değişimlere uygun ormancılık politikasını yeniden kararlaştırmak için UOE'ne ihtiyaç duymaktadır.

Bu kapsamda; amenajman plan yapımını destekleyen uzaktan algılama verilerinin sağlanması ve amaca uygun haritaların üretilmesi hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- *Ulusal orman envanteri tamamlanan bölge müdürlüğü sayısı (adet)*

SOY K&G Uygulamalarına Geçiş

Hedef 3.3: Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY) Kriter ve Göstergelerinin uygulanmasına 2014 yılı sonuna kadar tüm orman işletme müdürlükleri bazında geçilecektir.

Sürdürülebilirlik ormancılığın dayandığı en temel ilkedir. Günümüzde bu ilkenin uygulamaya aktarıldığını kanıtlayan, ormancılıktaki eğilim ve gelişimleri belirleyen ölçüt ve göstergelere göre ormancılık uygulamaları izlenmektedir.

Rio'da 1992 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansından sonra ormancılık bütün Dünya'da olduğu gibi ülkemizde de hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Bu süreçten sonra ormancılık tek kelime ile "Sürdürülebilir Orman Yönetimi" ekseninde odaklanmıştır. Sürdürülebilir Orman Yönetimi ise: "Ormanların ve orman alanlarının yerel, ulusal ve küresel düzeylerde, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, kendini yenileme kabiliyetini ve yaşama enerjisini, ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yerine getirebilme potansiyelini şimdi ve gelecekte koruyacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek bir şekilde düzenleme ve yararlanma biçimi" olarak tanımlanmıştır.

Ancak bütün Dünyanın mutabık olduğu bir SOY tanımı da henüz yapılamamıştır. Buna karşılık gerek Brundtland Komisyonu çalışmalarında, gerekse Rio sürecinde üretilen belgelerde yapılan atıflardan, bu tanımın ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyal fonksiyonlarını dengeleyen ve bu değerleri gelecek nesillere taşıyan bir ormancılık hedeflendiğini biliyoruz.

Bu süreçte; bütün ülkelerin mutabakatı ile ilan edilen ve müzakerelerin dış sınırlarını belirleyen "Uluslararası Ormancılık Prensipleri" ortaya konmuştur. Sürdürülebilir Orman Yönetimi sonuçta; bu kavramı oluşturan Prensipler, bunları teşkil eden Kriterler, kriterlerin ölçümünü ve takibini sağlayan Göstergeler ve göstergeleri oluşturan Verilerle bütünleşik bir kavram haline gelmektedir.

Kriter ve göstergeler orman durumunu ve sürdürülebilir orman yönetimi için kaydedilen gelişmeyi değerlendiren araçlardır. Her bir kriter sürdürülebilir orman yönetiminin değerlendirebileceği, orman yönetiminin temel elementlerini veya prensiplerini oluşturur. Bir bakıma kriterler sürdürülebilirliğin anahtarlarını teşkil ederler.

Kriterler; Sürdürülebilir Orman Yönetiminin kavramsallaştırılması, gelişimin takip edilmesi ve uygulanması için gerekli araçlardır ve zaman içerisinde farklılaşan şartlara göre değişebilirler. Göstergeler ise her bir kriteri tanımlamak veya ölçmek için kullanılan ölçütlerdir. Kantitatif göstergeler (sayı ile ifade edilen) ve bazı durumlarda kalitatif göstergeler (iyi, normal, zayıf gibi) ve tanımlayıcı göstergeler (durumu bir cümle ile ifade eden) ormanların içinde bulunduğu şartlar ve fonksiyonlar hakkında ve bunlarla ilişkili olarak ormanların sağladığı mal ve hizmetler hakkında bilgi sunar.

Dünya’da 150’nin üzerinde ülke SOY için kriter ve göstergelerin oluşturulması amacıyla bölgesel süreç içerisinde yer almaktadır. Ülkemiz ise bu süreçte Pan-Avrupa bölgesi ve Yakınoğu bölgesi ara kesitinde yer almaktadır. Orman Genel Müdürlüğü ülkemizde ormancılık faaliyetlerinden sorumlu tek birim olmadığından, kendi görev alanındaki göstergeleri belirlemek için daha geniş bir gösterge seti olan Yakın-Doğu K&G’lerini baz almış ve bu kapsamda 2000 yılından itibaren işletme müdürlükleri bazında söz konusu göstergeler izlenmeye başlanmıştır.

Bu çerçevede OGM K&G formu hazırlanmış ve bu formlarda;

- Orman kaynakları
 - Biyolojik çeşitlilik,
 - Ormanların sağlığı ve canlılığı,
 - Ormanların üretim kapasitesi ve fonksiyonları,
 - Ormanların koruyucu ve çevresel fonksiyonları,
 - Ormanların sosyo-ekonomik fonksiyonları,
- olmak üzere 6 kriter benimsenmiştir.

Plan döneminde SOY K&G’lerinin etkin bir şekilde uygulanması, ulusal ve uluslararası veri akışının sağlanması için öncelikle OGM K&G Setinin geliştirilmesi ve periyodik olarak izlenmesinin sağlanması amacıyla da “SOY İzleme ve Değerlendirme Sisteminin” kurulması hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Geliştirilen gösterge sayısı (adet)
- Uygulamaya geçilen orman işletme müdürlüğü sayısı (adet)

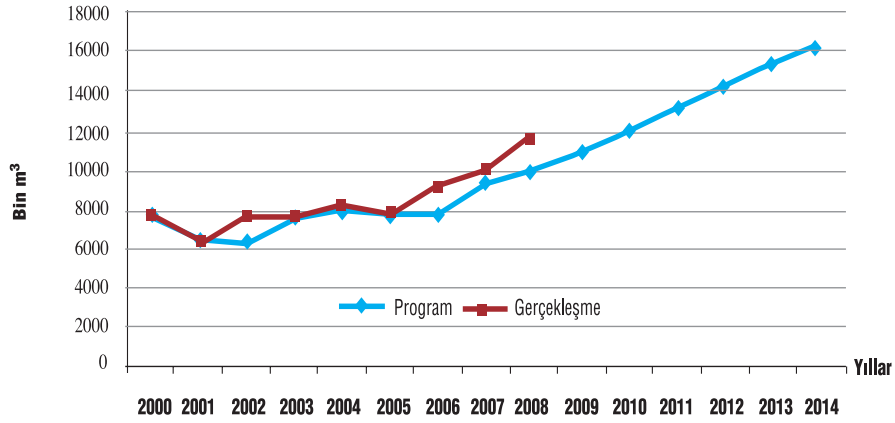
Piyasa Talebine Uygun Üretim

Hedef 3.4: Ormanların üretim gücü dikkate alınarak, piyasanın taleplerinin en yüksek seviyede ve kalitede karşılanması amacıyla 2014 yılı sonuna kadar 90.000.000 m³ endüstriyel ve yakacak odun üretimi yapılacaktır. Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 84’e çıkarılacak, kaliteli tomruk üretimi ise 30.000 m³ artırılabacaktır.

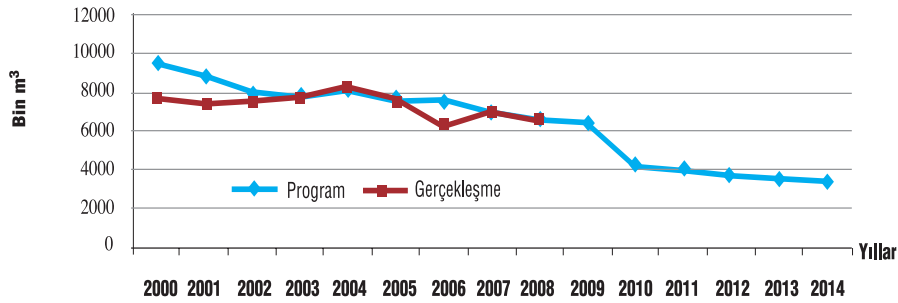
Ülkemizdeki ekonomik gelişmelere göre piyasalardaki ve orman ürünü kullanan sektörlerdeki gelişmelerin takip edilerek, üretim programlarına yapılması gereken müdahalelerin ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi, ürünlerin en iyi şekilde değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu kapsamda tüketici isteklerindeki değişimlerin izlenmesi buna göre üretim programları gözden geçirilerek talebe göre üretim yapılması hedeflenmektedir.

Orman ürünlerinden faydalanmada; doğal kaynakların korunması, doğal peyzajın muhafazası, yerel ekonomik kalkınmanın sağlanması, sürdürülebilir orman yönetiminin tüm kriter ve göstergelerinin uygulanması ile çalışmaların uluslararası gelişmelerle entegre edilmesi, teknik ve ekonomik işbirliği yapılarak tecrübelerin paylaşımı önemli hususlar olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 22: Endüstriyel Odun Üretimi Program ve Gerçekleşmesi

Grafik 23: Yakacak Odun Üretimi Program ve Gerçekleşmesi

Performans Göstergeleri:

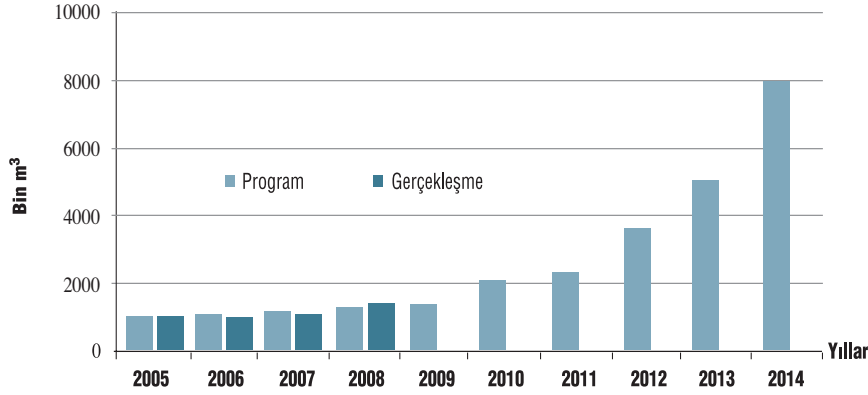
- Üretim Programı Gerçekleşme Oranı %
- Toplam Dikili Hacminde Endüstriyel Odun Gerçekleşme Oranı (%)

Üretim Maliyetlerinin Azaltılması, Dikili Satışın Yayınlaştırılması

Hedef 3.5: Üretimde verimliliğin artırılması ve maliyetlerin azaltılması amacıyla dikili satış sistemi yaygınlaştırılacak ve bu kapsamda 2014 yılı sonuna kadar toplam odun üretimi içerisindeki dikili satış payı % 50' ye çıkarılacaktır.

Geleneksel üretim işlerinde; kesme, sürütme, taşıma, depolama ve pazarlama süreçleri uygulanmaktadır. Bu süreç hem uzun süre almakta hem de kalite ve vasıf kaybına neden olmaktadır. Bu da aynı zamanda maliyetlerin yükselmesine yol açmaktadır. Dikili satışlarla; alıcıların isteklerine uygun olarak orman ürünlerinin istenilen standartta üretilerek en uygun kullanım alanlarına kısa sürede kaliteli ve taze olarak ulaştırılması, maliyetleri artıran kesme, sürütme, istifleme, taşıma ve depolama işlemlerinden sarfı nazar edilmesi, istifleme ve depolama gibi maliyet artırıcı unsurlara gerek kalmadan üretim-pazarlama zincirinin oluşturulması ile piyasaya daha ucuz ürün arz edilerek, orman ürünü ithalat ve ihracatı ile uğraşanlara yurt içi ve yurt dışı rekabet imkanı oluşturulması hedeflenmektedir.

Grafik 24: Dikili Satış Program ve Gerçekleşmesi

Performans Göstergeleri:

- Dikili satılan orman ürünü miktarı (m³)
- Yıllık üretim programı içerisinde dikili satış program ve gerçekleşme oranı (%)

Odun Dışı Orman Ürünlerine Yönelim

Hedef 3.6: Odun dışı orman ürünlerinin (ODOÜ) potansiyeli tespit edilerek, faydalanma düzenlenecek ve plan döneminde ekonomik öneme sahip (ODOÜ) ürün çeşit ve miktarı % 25 oranında artırılabilecektir.

Odun dışı orman ürünleri: ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerin; dal, sürgün, çiçek, meyve, tohum, kök, yumru, rizom ve bunlardan elde olunan balzami yağları; ur ve mazı ile mantarları kapsamaktadır. Bu ürünlerin bir çoğu aktarlarda tıbbi ve aromatik ürün olarak pazarlanmaktadır. Üretilen veya toplanan bu ürünlerin; ormanlık alanlardaki potansiyelinin belirlenmesi, biyolojik çeşitliliğin tespit edilmesi, korunması ve geliştirilmesi, erken toplamaların, kalite kayıplarının ve aşırı toplamaların önlenmesi ile bu türlerin devamlılığının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması ve sürdürülebilir faydalanmanın sağlanması, gen kaynaklarının korunması gerekmektedir.

Plan döneminde; odun dışı orman ürünlerinin üretimi, işlenmesi, pazarlanması konularında orman köylülerinin bilgi ve deneyimlerinin artırılması ve kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik eğitim ve destek programları geliştirilerek sürdürülecektir.

Bu çerçevede;

- Ormanlık alanlarda veya orman sayılan yerlerden toplanan ürünlerin sıkı takip ve kontrollerinin yapılması,
- Bu ürünlerin tür ve miktarının belirlenebilmesi için istatistiki mahiyette bilgi ve verilerin oluşturulması, envanter metotları ve planlama tekniklerinin belirlenmesi,
- İç tüketim miktarlarının belirlenmesi, ihracat imkânı olan yeni ürün çeşitlerinin araştırılması,
- Faydalanmanın devamlılığı için geliştirme ve yetiştirme imkânlarının araştırılması,
- Bu ürünlerin yarı mamul veya mamul olarak işlenmesi ve sanayinin geliştirilmesi için alt yapı tesislerinin geliştirilmesi ve yerel ekonomiye katkı sağlaması imkânlarının araştırılması,
- Bu türlerin korunması ve gelişimlerinin izlenmesi için izleme metotlarının geliştirilmesi, öncelikli hedeflerdendir.

Performans Göstergeleri:

- Toplam odun dışı orman ürünü çeşidi ve sayısı (adet)
- Odun dışı orman ürünlerinin değerlendirme şekli ve miktarları (ton)
- Ticarete konu olan odun dışı orman ürünü çeşidinin sayısı ve miktarı (adet/ton)

Pazar ve Piyasaların Takibi

Hedef 3.7: Talebe uygun üretim-pazarlama yapabilmek için piyasaların takibine yönelik yılda en az 2 defa piyasa analizleri yapılacaktır.

Ülkemizdeki ekonomik gelişmelere göre piyasalardaki ve orman ürünü kullanan sektörlerdeki gelişmelerin takip edilerek, üretim programlarına yapılması gereken müdahalelerin ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi, ürünlerin en iyi şekilde değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Bu kapsamda tüketici isteklerindeki değişimlerin izlenmesi buna göre üretim programları gözden geçirilerek talebe göre üretim yapılması hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Müşteri memnuniyetindeki artış oranı (%)
- Yapılan piyasa analizi sayısı (adet)
- Alınan önlemlerin sayısı (adet)
- Alınan karar sayısı (adet)

Sertifikasyona Geçiş

Hedef 3.8: 2014 yılı sonuna kadar en az 3 orman işletme müdürlüğünde; standardizasyon, sertifikalandırma/yeşil etiket model çalışmaları başlatılacak ve uygulamaya geçilecektir.

Dünyada sertifikalandırılmış ormanlardan elde edilen orman ürünleri giderek daha fazla talep edilmekte, aynı zamanda bu ormanlar toplumsal taleplerin orman kaynağının uzun dönemde korunmasına zarar vermeden karşılandığı iyi yönetilen ormanlar olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, sürdürülebilir orman yönetimi kriter (ölçüt) ve göstergelerinin sağlanmasına yönelik çalışmalarla uyum içinde ormanların sertifikalandırılması kritik bir öneme sahiptir.

Doğal kaynakların korunması, doğal peyzajın muhafazasında toplumun katkı ve katılımının sağlanması, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının da göz önünde tutularak, ilgili tarafların haklarının korunmasına saygı gösterilmesi yani sürdürülebilir orman yönetimi tüm kriter ve göstergelerinin uygulanması ile çalışmaların uluslararası gelişmelerle entegre edilmesi, teknik ve ekonomik işbirliği ile tecrübelerin paylaşımı yapılarak uygulamalara geçilmesi hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Tesis edilen model orman alanı ve miktarı (adet, ha)
- Sertifikalı orman işletme müdürlüğü sayısı (adet)

Ormanların Koruyucu ve Çevresel Hizmetleri

Hedef 3.9: İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ormanların artan ekolojik işlevleri yanı sıra koruyucu ve çevresel hizmetlerinden daha fazla faydalanılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Ormanlarımızın odun ve odun dışı ürünler dışında pek çok ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel işlevi vardır. Bir karbon yutağı olması ve iklim değişikliğini önlemesi açısından ormanlar önemli bir hizmet üretmektedir.

Tarım alanlarının, toprak ve su kaynaklarının korunması ve düzenlenmesi, çölleşmenin önlenmesi, sel ve diğer doğal afetlerin önlenmesi, karbon birikimi ve havanın temizlenmesi gibi ormanların koruyucu ve çevresel hizmetleri konusunda toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler artarak sürmektedir. Ormanların koruyucu ve çevresel hizmetlerinin ekonomik değerlerinin tahmin edilmesi, havza bazında hazırlanacak işlevsel yönetim alanlarının ayrılması ve planlarının hazırlanması, sanayileşme ile bozulan ekolojik dengenin yeniden tesis edilmesi ile Kyoto Protokolünün birinci taahhüt dönemi sonu olan 2012 yılı sonrası süreçte karbon piyasalarından yararlanma imkanlarının artırılması yönünde kapasite geliştirilmesi ve ormanların tuttuğu karbon miktarının ekonomik değerinin daha rasyonel değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Ülkemiz karbon stoklarını artırarak iklim değişikliği üzerinde olumlu katkıda bulunma fırsatına sahiptir. Özellikle ülke ormanlarının yarısına yakın kısmını oluşturan bozuk ormanların rehabilitasyonu, mevcut ormanların silvikültürel faaliyetlerle verimliliğinin artırılması, endüstriyel plantasyonlar kurularak veya orman içi ve orman dışı alanlarda yeni ormanların kurulması suretiyle mevcut orman alanlarının genişletilmesi ile mevcut ormanların biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, ormanların ekosistem tabanlı çok amaçlı fonksiyonel planlarının yapılması ve sürdürülebilir orman yönetimi anlayışının orman işletmeleri düzeyinde uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalar, ormanların iklim değişikliği üzerine olan olumlu etkilerini artırma çabaları olarak değerlendirilmektedir.

Orman ekosistemlerindeki karbon havuzlarının temel bileşenlerinin, ülkemiz ormanlarının karbon stoklarının ve net karbon tutunumunun çok daha sağlıklı ve gerçekçi hesaplanabilmesi açısından temel bileşenlerden mevcut hesaplara yeterli araştırmalar yapılmamış olmasından dolayı dahil edilemeyenlerin de dahil edilebilmesi için yapılacak araştırmaların desteklenmesi ve AKAKDO Çalışma Grubu koordinasyonunda projeler geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, fosil yakıtların iklim değişikliğine olan bilinen olumsuz etkileri düşünüldüğünde biomas (biokütle) enerjisine dayalı orman biyokütlesinin kullanım imkanlarına dönük araştırmalar yapılması önceliklerimiz arasında yer almaktadır.

Performans Göstergeleri:

- *Korumaya ayrılan alan miktarı (ha)*
- *Hesaplanan karbon miktarı (milyon ton)*
- *Net karbon tutunumundaki artış miktarı (milyon ton)*
- *Korunan su havzası miktarı (ha)*
- *Verimli ormana dönüştürülen orman alanı miktarı (ha.)*
- *Yıllık biyokütle değişim oranı (milyon ton)*
- *Biyoenerji üretim amaçlı orman alanlarında üretilen biyokütle miktarı (ton)*
- *Biomass enerjisi üretim miktarı (Kw/saat)*
- *Biomass konusunda yapılan proje veya araştırma sayısı (adet)*
- *Yıllık ağaç serveti artım miktarı (m³)*
- *Yayımlanan rapor sayısı (adet)*
- *Sertifikalı orman işletme müdürlüğü sayısı (adet)*
- *Odun hammaddesi tüketim miktarındaki değişim oranı (%)*

Rekreasyon Hizmetleri

Hedef 3.10: Ormanların sosyal, kültürel, bilimsel, sportif ve estetik hizmetlerinden toplumun daha fazla faydalanmasını sağlamak amacıyla toplam 250 adet kent ormanı ve mesire yeri kurulacak ve 5 adet arboretumun altyapısı tamamlanacaktır.

Ormanlar ve orman sayılan yerler önemli bir biyolojik çeşitliliğe sahiptirler. Hayatın üç temel bileşeni olan su, hava ve toprağın muhafaza edilerek kalitesinin yükseltilmesi toplumun sağlığında önemli gelişmelere yol açmaktadır.

Ormanların ekolojik ve sosyal işlevleri her geçen gün artmakta ve toplumun vazgeçilmezleri haline gelmektedir.

Toplumun çeşitli katmanlarının ormanların korunmasına duyarlı hale getirilmesi ile ormana verilecek önemin, bilincin ve orman sevgisinin artırılması için halkın spor, ekoturizm, piknik, dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik büyük yerleşim yerleri civarında ormanların bir kısmının mesire yeri olarak ayrılması ve planlanması hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Kent ormanına ayrılan orman alanı miktarı ve sayısı (ha, adet)
- Mesire yeri olarak ayrılan orman alanı miktarı ve sayısı (ha, adet)

Stratejik Amaç 4: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

“SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİNİ SAĞLAMAYA, DAHA HIZLI VE KALİTELİ HİZMET SUNMAYA VE BELİRLENEN STRATEJİK AMAÇLARA ULAŞMAYA YÖNELİK KURUMSAL GELİŞİMİ SAĞLAMAK”

Kamu yönetimi reformu, kamu kuruluşlarının verimlilik esaslı hareket etmelerini sağlayacak çeşitli bakış açılarının uygulanmasını önermektedir. Bu kapsamda stratejik planda yer alan dördüncü stratejik amaç, Kurumun belirlemiş olduğu vizyona ve stratejik amaçlara ulaşılabilen kurumsal gelişimi sağlamaktır.

Hızlı bir değişimin yaşandığı dünyada ve ülkemizde ürün ve hizmetlerin sunumunda ve müşterilere ulaştırılmasında kurumlardan beklentiler sürekli artmakta ve çeşitlenmektedir. Günümüzde, kurumların ilerleme ve gelişmeleri, değişime dönüşüm yaparak cevap verebilme kabiliyetlerine bağlı hale gelmiştir. Bir kurum ne derece etkin ve modern olursa olsun, içyapısındaki ve dış çevresindeki değişimle birlikte diğer kurumlarla, sunduğu ürün ve hizmetleri kullananlarla olan etkileşimi, onu sürekli olarak yenilenmeye iter. Bu çerçevede kurumlar ekonomik, sosyal, politik ve teknolojik gelişmeleri adım adım izlemek ve gerekli önlemleri almak zorundadırlar.

Stratejik Planda; daha etkili ve etkin bir yönetim yapısı anlayışını uygulamak amacıyla Kurumun, birimlerin ve personelin performansını sürekli iyileştirecek bir metodoloji benimsenmiş ve beş yıllık süreç sonunda bütün iş süreçlerinin tanımlanması, iyileştirilmesi, performans sisteminin kurulması ve personelin yetkinliklerinin artırılması amaçlanmaktadır.

Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ile İlgili Stratejiler

- Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatı örgüt yapısının gözden geçirilmesi, kurumsal yapıda stabilitenin sağlanması.
- Adem-i merkeziyetçi bir yönetim anlayışının benimsenmesi ve güçlü işletme modelinin geliştirilmesi.
- Toplam kalite ve stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması ve uygulanması.
- İç kontrol ve yönetim bilgi sistemlerinin kurulması.
- Atama ve terfilerde liyakate, uzmanlığa dayalı adil bir atama mekanizmasının geliştirilmesi.
- İstikrarlı bir personel politikası için “insan kaynakları yönetimine” geçilmesi.
- Norm kadro uygulamalarının hayata geçirilmesi.
- Denetimlerin etkinleştirilmesi.
- Müşteri ve çalışan memnuniyetinin artırılması.
- Çalışanların iş güvenliği, işçi sağlığı ve ergonomi konularında dünyadaki gelişmelerin izlenerek çalışma hayatına uyarlanmasına yönelik araştırmalar yapılması.
- Tüm fiziki alt yapının gözden geçirilmesi ve ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli fiziksel düzenlemelerin yapılması.
- Hızlı ve etkin bir hukuk sisteminin kurulması, bu amaçla mevzuatın etkinleştirilmesi.
- Güçlü bir finansman yapısının oluşturulması.
- Kurumun; belirlenen amaçlara ulaşırken toplumsal fayda sağlamanın yanında, kaynak tasarrufu ve gelir getirici önlemler alarak kendi kendini finanse edebilir duruma getirilmesi.
- Mevcut gelir kaynaklarının verimliliğinin artırılması.
- Bilim kuruluşları, STK’lar, orman köyleri, kamu kurumları ve diğer sektörlerle işbirliğinin artırılması.
- Bilgi iletişim sistemleri teknolojilerinden azami faydalanılması.
- Toplumun ormanlar ve ormancılık konularında bilinçlenmesine yönelik eğitim, yayın ve tanıtımların yapılması.
- Ormanlar ve ormancılığımızın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması, kurumun kamuoyu bilinirliğinin artırılması, bu amaçla Radyo-Tv programlarına katılım sağlanması.
- Tanıtımda etkin rol alabilecek sportif faaliyetlerin desteklenmesi.
- Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, STK’lar ve diğer ormancılık kuruluşları ile işbirliğinin geliştirilmesi.
- Ormanların önemi, korunması ve geliştirilmesi yönünde ilköğretimde uygulamalı ders programlarının oluşturulmasına yönelik Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliğinin geliştirilmesi.
- Orman bölge müdürlüklerindeki basın, halkla ilişkiler ve tanıtım bürolarının güçlendirilmesi.
- Çevre ve ormancılık konularında ulusal ve uluslararası faaliyetlere katılım sağlanması.

Stratejik Hedefler

Yönetim ve Organizasyon

Hedef 4.1: Stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde Genel Müdürlüğün organizasyon yapısı, iş süreçleri ve norm kadro çalışmaları gözden geçirilecek ve iç kontrol sistemi kurulacaktır.

Genel Müdürlüğümüzün belirlemiş olduğu vizyona ve stratejik amaçlara ulaşabilmek için güçlü bir kurumsal yapı oluşturmak şarttır. Bu bağlamda ideal bir teşkilat yapısının oluşturulması, finansal yapının güçlendirilmesi, teknik kapasitenin artırılması, araç gereç ve insan kaynaklarının geliştirilmesi, mevzuatın etkinleştirilmesi, dolayısıyla bürokrasinin azaltılması ve merkezi yapıdan tedrici olarak adem-i merkezi yapıya geçilmesi hedeflenmektedir.

Kurumsal kapasitenin yükseltilmesi için en öncelikli reform alanı Genel Müdürlüğün merkez ve taşra birimlerinin ideal yapıya kavuşturulması konusudur. Bu kapsamda yapılacak en önemli çalışma orman işletme müdürlükleri ve işletme şefliklerinin **optimal sayıya** ve **ideal saha büyüklüğüne** ulaştırılması ve **daha donanımlı** hale getirilmeleri olacaktır.

Plan döneminde, Orman Genel Müdürlüğünün kurumsal yapı çalışmaları geniş katılımcı ve bilimsel bir anlayışla ele alınacaktır. Bu kapsamda yetki ve sorumluluk alanlarının netleşmesini sağlamak üzere organizasyon şeması yeniden incelenecek (**Kurumsal yapılanma**), kaynakların daha etkili ve verimli kullanılmasını sağlamak üzere yönetim hiyerarşisi ve anlayışı gözden geçirilecek (**Yönetimde yapılanma**), iş ve hizmet sunum süreçleri stratejik amaçlara ve yeni yönetim anlayışına uygun olarak tasarlanacaktır (**Süreçlerde yapılanma**).

Ayrıca, daha önce yapılan norm kadro çalışmaları gözden geçirilerek merkez ve taşra birimlerinde ihtiyaç duyulan standart kadro ve pozisyonlar oluşturulacak, örgüt analizleri, iş tanımları ve iş analizleri yapılacaktır. Böylece personel ihtiyacının belirlenmesi, uygun personelin istihdamı, çalışanların motivasyonu, kurum kültürüne adaptasyon, performans değerlendirme, problem çözme, iletişim sağlama, yönetim ve organizasyon geliştirme, sağlıklı bir yeniden yapılanma, çalışanların eğitimi ve gelişimi gibi birçok konu uygulamaya konulmuş olacaktır.

Bölge Müdürlükleri ve işletme müdürlükleri “merkez” kabul edildiğinde mevcut teknik personelin çoğunluğunun merkezde istihdam edildiği görülmektedir. Bu problemlerin aşılabilmesi için plan döneminde; arazide çalışmanın cazip hale getirilmesi, gerekirse mahrumiyet bölgelerine ayrılarak özendirici tedbirlerin alınması ve personelin tüm birimlere ideal dağılımının sağlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

- Norm kadro uygulamalarına 2011 yılından itibaren başlanması ve plan dönemi sonunda tamamen uygulamaya geçilmesi,
- İhtiyaç duyulan personel sayısının norm kadro çalışmaları kapsamında tamamlanması,
- Stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde sürdürülen faaliyetlerin; mevzuata uygunluğu yanı sıra öğretici ve geliştirici mahiyetteki denetimlerde etkinliğin artırılması için birimlerin teftiş birimince mutlaka “**normal-cevaplı teftiş**”e tabi tutulması, iç denetim birimince de “**risk odaklı denetim**”lerinin yapılması öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Performans Göstergeleri:

- Stratejik Plan'a uygun olarak yapılan kurumsal yapı değişikliği sayısı (adet)
- Stratejik Plan'a uygun geliştirilen mevzuat sayısı (adet)
- Stratejik Plan'a uygun geliştirilen süreç sayısı (adet)
- Tanımlanan norm kadro sayısı (adet)
- Performans değerlendirmesi yapılan personel sayısı (adet)
- Denetlenen birim sayısı (adet)
- Birim orman işletme şefliğine düşen orman alanı miktarı (ha.)

Çalışan ve Müşteri Memnuniyetinin Arttırılması

Hedef 4.2: Müşteri ve çalışanların memnuniyet oranı her yıl % 2 oranında arttırılacaktır.

Günümüz yönetim anlayışında kurumsal gelişimi sağlamada alınan kararlar, uygulanan stratejiler ne kadar iyi olursa olsun çalışanların ve müşterilerin memnuniyet seviyeleri birbirine paralel ve eşit olmadığı sürece, memnuniyet seviyesi düşük olan personel, hem verimliliği azaltacak hem de memnuniyet seviyesi yüksek olan çalışanları olumsuz yönde etkileyecektir.

Bu nedenle; Genel Müdürlük çalışanlarının/müşterilerinin memnuniyet düzeyini tespit etmek için ölçme yöntemini belirlemek, net değerlendirme kriterlerini oluşturmak, daha sonra da belirlenen yöntem doğrultusunda çalışan/müşteri memnuniyetini araştırmak, analiz etmek, yapılan anket sonuçlarını yönetim ve ilgili taraflarla paylaşarak hedefe ulaşma yönünde mümkün olan çözümlerin belirlenmesi ve uygulamaya aktarılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Bu Kapsamda;

- Her yıl ilgi gruplarına yönelik en az bir kez “müşteri memnuniyet anketi” yapılması,
- Her yıl çalışanlara yönelik en az bir kez “çalışan memnuniyet anketi” yapılması,
- Çalışanların özlük haklarının iyileştirilmesi yönünde çalışmaların yapılması,
- Bina ve tesisler gözden geçirilerek bakıma ihtiyacı olanların bakımlarının yapılması, ihtiyaca göre yeni bina ve tesis yapımının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Değerlendirilen öneri ve şikayet sayısı (adet)
- Sonuçlandırılan öneri ve şikayet sayısı (adet)
- Öneri ve şikayetlerin ortalama sonuçlandırılma süresi (gün)
- Çalışan ve müşterilerin memnuniyet oranlarındaki değişim (+,-)
- Bakım-onarımı yapılan bina ve tesis sayısı (adet)
- Bina ve tesislerin bakım onarımı için yapılan harcama (TL)

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Hedef 4.3: Genel Müdürlüğün sahip olduğu insan kaynakları sürekli geliştirilecek, uzmanlaşma ve liyakate dayalı atama ve terfi mekanizmaları oluşturulacaktır.

Genel Müdürlüğün belirlenen amaç ve hedeflere ulaşabilmesi için ihtiyaç duyduğu en önemli kaynak insan kaynağıdır. İnsan kaynağının organizasyonu diğer kaynakların organizasyonundan daha önemli ve önceliklidir.

Ormancılık hizmetleri nitelikleri gereği ağırlıklı olarak orman mühendisleri tarafından yürütülmektedir. Ancak, hukuk, ziraat, inşaat, bilişim, harita vb. meslek disiplinlerine sahip personelin hizmetlerine de ihtiyaç vardır. Özellikle taşra birimlerinde mühendis, biyolog, hukukçu gibi mesleklerde personel açığı mevcuttur. Ara eleman sıkıntısı da önemli boyutlardadır.

Diğer yandan ormanların yönetiminde ihtiyaç duyulan insan kaynağının nitelikli bir şekilde karşılanması kritik önemde bir konudur. Son yıllarda açılan orman fakülteleri ve ormancılık meslek yüksek okullarının bu bakış açısıyla oluşturulmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle ormancılık eğitim-öğretim kurumları yanında Orman Genel Müdürlüğü'nün de konu ile ilgilenmesi, YÖK ve üniversiteler nezdinde girişimlerde bulunması, bu alanda öğrenim görecekt öğrencilere yönelik (staj, teknik gezi ve bilimsel çalışma vb.) programlar uygulaması gerekmektedir. Zira yüksek öğrenim kurumlarından sağlanan kaynağın niteliği doğrudan Genel Müdürlüğü'nün insan kaynaklarının bilgi ve becerisine yansımaktadır. Bu kapsamda hizmet içi eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında Orman Fakülteleriyle işbirliği imkanları geliştirilecektir.

Ayrıca hizmet içi eğitimlerle her kademedeki personelin bilgi eksikliğinin giderilmesi, uygulamada karşılaşılan sorunların analiz edilerek ortak çözüm önerilerinin geliştirilmesi, böylece personelin bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik hayati bir konudur. Bu kapsamda hizmet içi eğitimlerin niteliği, çeşidi ve kalitesi de artırılacaktır.

Ormancılık faaliyetleri; genellikle yerleşim yerlerine uzakta, açık arazi şartlarında her türlü dış etkiye açık, yüksek enerji tüketimi gerektiren ve iş güvenliği açısından yüksek kaza risklerini bünyesinde barındıran iş gruplarından sayılmaktadır. Dolayısıyla, orman yangınlarıyla mücadelede çalışan yangın işçileri yanı sıra üretim işlerinde çalışan köylüler, orman kalkındırma kooperatifleri ve diğerlerine yönelik olarak orman işçiliğinde iş güvenliği, işçi sağlığı, ilk yardım, iş ortamı ve ergonomi konularında bilgilendirici ve eğitici mahiyette çalışmalar yapılması ve çalışma hayatına uyarlanması büyük önem taşımaktadır.

Ormancılık faaliyetlerinde çalışanların risk faktörlerinin belirlenmesi amacıyla geniş katılımlı bir araştırma projesinin yapılması ve risk faktörleri konusunda çalışanların ve çalışmaları yürüten sorumluların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik periyodik olarak eğitilmesi, eğitimlerin iş başı uygulamalı olarak yapılması ve ormancılık faaliyetlerinde çalışanların sertifikalandırılması öncelikli hedeflerimizdendir.

Kuşkusuz çalışanların mesleki ve kişisel yeterlilikleri belirlenen amaç ve hedeflere ulaşmada son derece önemlidir. Bu çerçevede sürekli ve nitelikli eğitimlerle çalışanların mesleki ve kişisel gelişimlerinin sağlanması, bilgilerinin yenilenmesi ve böylece görevlerini yerine getirirken daha hızlı ve etkin olmaları sağlanacaktır.

Bu çerçevede, başta hizmet içi eğitimler olmak üzere, yurt dışı ve yurt içi eğitim ve araştırma faaliyetlerine ağırlık verilerek çalışanların verimliliği artırılmaya çalışılacaktır.

Bu kapsamda;

- Çalışanlara ilişkin iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda risk faktörlerinin belirlenmesi,
- Başta yangın işçileri olmak üzere yıllık 800 işçinin eğitilmesi,
- Her yıl ortalama 3.600 personele hizmet içi eğitim verilmesi,
- Ormancılık faaliyetlerinde çalışan işçilerin; iş güvenliği, işçi sağlığı, ilk yardım ve ergonomi konularında bilinçlendirilmesine yönelik eğitilmesi,
- 100 teknik elemanın yabancı dil eğitimi almasının sağlanması,
- Ormancılıkla ilgili uluslararası kurum/kuruluş, uluslararası sözleşme, süreç ve etkinliklerin sıkı bir şekilde izlenmesi amacıyla plan döneminde yıllık 150 teknik ve yönetici personelin Genel Müdürlüğü temsilen bu etkinliklere katılımının sağlanması, hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Yurt dışına bilgi/ görgü artırma ve eğitim amaçlı giden personel sayısı (adet)
- KPDS, uluslararası veya dengi düzeyinde dil bilen personel sayısı (adet)
- Lisansüstü eğitim görmüş personel sayısı (adet)
- Web sayfasında yayımlanan konu odaklı elektronik belge sayısı (adet)
- Birim bazında yapılan kurumsal öz değerlendirme sonuç raporu sayısı (adet)
- Eğitimlere katılan personel sayısı (adet)
- Sertifika verilen çalışan sayısı (adet)

Mali Yapının Güçlendirilmesi**Hedef 4.4: Genel Müdürlüğün finansman yapısı güçlendirilecektir.**

Ormancılık hizmetlerinin süreklilik arz etmesi, ormanların doğal arazi şartlarında birçok tehditlere açık olması, orman koruma ve yangınla mücadele hizmetleri gibi bazı hizmetlerin acil ve öncelikli işler olması dolayısıyla bu işlerin sürekli ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi güçlü bir finansman yapısının oluşturulmasına bağlıdır.

Genel Müdürlüğümüz kendi öz gelirleriyle giderlerini karşılayabilen bir bütçe sistemine kavuşmayı hedeflemektedir.

Bu bağlamda Plan Döneminde; harcama disiplininin sağlanması, gelir artırıcı ve gider azaltıcı tedbirlere ağırlık verilmesi, tahsis ve izinlerin sıkı bir şekilde takibi ve bu izinlerden alınan bedellerin günün şartlarına göre artırılması, turizm hizmetlerine tahsis edilen orman alanlarından elde edilen gelirlerden ormancılık hizmetlerine pay aktarılması, ihtiyaç fazlası gayrimenkullerin değerlendirilmesi, AB fonları ve küresel finansman kaynaklarından daha fazla yararlanılması öncelikli hedeflerimiz olacaktır.

Diğer yandan döner sermaye işletmeciliği özelliklerini taşımayan harcamaların özel bütçe kapsamına alınması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Bu dönemde Genel Müdürlüğümüzün izleyeceği yol özel bütçeyi geliştirerek artırmak ve Döner sermayeyi bütçesini de gerçek zeminine oturtmak olacaktır.

Ayrıca, ormanların giderek artan ekolojik ve çevresel fonksiyonları nedeniyle önem kazanan ekosistem hizmetlerinin (karbon ticareti, biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, hidrolojik fonksiyon, peyzaj değeri- rekreasyon, avcılık ve korumaya ayrılan ormanların) ücretlendirilmesi ve böylece Genel Müdürlüğün ekonomik kayıplarının telafi edilmesi yönünde ekonomik araç ve tedbirlerin geliştirilmesi ve uygulanması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Performans Göstergeleri:

- Ön mali kontrole tabi tutulan harcama belgesi sayısı (adet)
- Gelirlerin izlenmesi için kurulan sistemler (adet)
- Birimler bazında teklif-tahsis sapma oranı (%)
- Birimler bazında tahsis-gerçekleşme sapma oranı (%)
- Satışı yapılan gayrimenkul değeri (TL)
- Uygulanan dış kaynaklı proje sayısı (adet)
- Gelirlerdeki artış oranı (%)

Hukuk Sisteminin İyileştirilmesi

Hedef 4.5: Ormancılık mevzuatı iyileştirilecek daha hızlı ve etkin bir hukuk hizmeti sağlamaya yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.

Ormancılık mevzuatının iyileştirilmesi ve etkinleştirilmesi öncelikli hedeflerimiz arasındadır. Son yıllarda orman suçlarında bir düşüş eğilimi gözlenmekle birlikte mevzuatın etkinliği konusunda spesifik bir çalışma yapılmamıştır. Bu çerçevede ormancılık mevzuatının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, güncellenmesi ve etkinleştirilmesi gerekmektedir.

Plan döneminde iki temel konuda hukuk sisteminin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

İhtilafların yargı öncesi çözümünün artırılması

Genel Müdürlüğü ilgilendiren konularda bazı hukuki ihtilafların sulh yoluyla çözümünde menfaat görüldüğü takdirde 3234 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi dikkate alınarak bu yola başvurulabilir.

Uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözümünde; devletin hakkını korumak, kişilerin mağduriyetini önlemek ve yargı yükünü hafifletmek önemli hususlardır. Bu kapsamda hukuki açıdan uygun olan durumlarda, mahkeme yollarına müracaat edilmeden önce sulhen çözüm yollarına başvurmak, olması gereken tedbirler arasında yer almaktadır. Böylece kazananı olmayan ve yıllarca sürebilecek bazı uyuşmazlıklarda yargı öncesi çözümlerin araştırılması ve bu çözümlere başvuruların artırılması sağlanabilir.

Mahkemeye intikal eden durumlarda yargı öncesi hazırlık sürecinin iyileştirilmesi

Mahkemeye intikal eden durumlarda gerek yargı öncesi hazırlık sürecini iyileştirmek gerekse yargı sürecinin daha hızlı işlemesine katkı sağlamak kritik bir öneme sahiptir. Bu kapsamda davalarla ilgili bilgi, belge ve delillerin tam ve eksiksiz olarak zamanında ilgisine teslim edilmesini sağlayacak tedbirleri almak, devletin hak ve menfaatini korumak için milletlerarası mahkemelerde danışmanlık ve temsile ihtiyaç duyulduğu durumlarda bu ihtiyacı karşılamak üzere hızlı ve etkin müşavirlik hizmetinin sunulması önemli hususlar olarak değerlendirilmektedir.

Orman davaları teknik yönü bulunan davalardır. Bu davalarda yargının kararının oluşmasında bilirkişilik kurumunun etkisi ve rolü önemlidir. Ancak, bilirkişilik kurumunun çalışma şekline kaynaklanan sorunlar bulunmakta ve acilen ıslah edilmesi gerekmektedir.

Çok sayıda yasal düzenleme, orman alanlarına yönelik hüküm içermekte ve doğrudan veya dolaylı olarak ormanları etkilemektedir. Bunlar arasında, yaban hayatının orman alanlarını doğrudan ilgilendiren 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, çoğu orman sınırları içinde veya bitişiğinde bulunan meralara yönelik hazırlanan 4234 sayılı Mera Kanunu, orman alanlarının turizme açılmasına imkan tanıyan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, orman alanlarını madencilik çalışmalarına açan 3213 sayılı Maden Kanunu sayılabilir. Bunların yanı sıra, Kadastro Kanunu, Tapu Kanunu, Çevre Kanunu, Milli Parklar Kanunu, Boğaziçi Kanunu, İmar Kanunu gibi pek çok kanun orman varlığına yönelik hüküm içermektedir.

Aralarında eşgüdüm bulunmayan, kimi zaman birbiriyle çelişen, örtüşen hükümler içeren tüm yasal düzenlemelerde, özel kanun olarak eksiklikleri giderilmiş ve güncelleştirilmiş Orman Kanununun ön planda tutulmasına dikkat edilmeli; diğer yasal düzenlemelerde onun getirmiş olduğu ilkeler doğrultusunda ve bu ilkelerle ters düşmeyecek hükümler yer almalıdır. Aksi halde mevcut Orman Kanunu, orman tahribine karşı koyamayan bir yasal düzenleme olmaktan öteye gidemeyecektir.

Bu kapsamda;

Sözleşmeli avukatların kadroya geçirilmesi için çalışmalar başlatılacaktır. Suçluların kısa zamanda cezalandırılmasını sağlamak üzere orman suçları titizlikle izlenecek ve yaptırımlar derhal yerine getirilecektir. Hukuki ve fiili durumları farklı alanların oluşmasına izin verilmeyecektir.

Performans Göstergeleri:

- Güncellenen mevzuat sayısı (adet)
- Yargı öncesi çözüme kavuşturulan dosya sayısının toplam dosya sayısına oranı (%)
- Dosyanın yargıya intikal ettirilmesi süresi (gün)
- Davalarla ilgili olarak taşra birimlerinin merkezi bilgilendirme süresi (gün)
- Kurum lehine sonuçlanan dava sayısı artış oranı (%)

Bilgi Teknolojileri ve Yönetim Bilgi Sistemlerinin Geliştirilmesi

Hedef 4.6: 2014 yılı sonuna kadar Genel Müdürlüğün merkez ve taşra birimlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin alt yapısı tamamlanacak ve yönetim bilgi sistemi kurulacaktır.

Orman Genel Müdürlüğü, gördüğü hizmetlerin niteliği ve yaygın taşra teşkilatı nedeniyle bilgi iletişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanmaktadır. Bu kapsamda entegre ve modüler bir CBS ve BİT alt yapısının kurulması ve kurulan bilgi sistemleri arasında (taşra ve merkez dahil) entegrasyonun sağlanması öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede; bilgi yönetim süreçleri tanımlanarak, ormancılığa ilişkin veri ve bilgileri işleyecek karar verme desteği amaçlı; doğru, güncel, tam ve erişilebilir bilgi üretim mekanizması kurulacaktır. Böylece Genel Müdürlüğün üst yönetimine alternatif politika geliştirme desteği sağlanmış olacaktır.

Genel Müdürlüğün ana faaliyetlerine ilişkin işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirmek için gerekli olan tüm verilerin bütün teşkilat bazında bilgi sistemlerine aktarılması, çalışanların doğru, güncel bilgiye ulaşması, hizmetten yararlananların kendileri ile ilgili işlem süreçlerini hızlı ve saydam bir şekilde takip edebilmeleri ve bilgiye erişimleri oldukça önemlidir.

Hedefe ulaşabilmek için, Genel Müdürlükçe yürütülen/yürütülecek e-hizmet süreçleri tanımlanacak, tüm merkez ve taşra birimleri, kurum içi işlemleri bilgi sistemleri aracılığıyla yapacaklardır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi, kalite, saydamlık, hesap verebilirlik, etkinlik, ekonomiklik ve verimlilik odağındaki diğer hedefler için de vazgeçilmez bir altlık oluşturacaktır. Genel Müdürlüğün bilgi teknolojileri stratejisi; mevcut imkanlar dahilinde Kurumu bir bilgi organizasyonu haline getirmektir.

Bu kapsamda;

- 2011 yılı sonuna kadar Genel Müdürlüğün Kurumsal Bilgi Sisteminin (Otomasyon) tamamlanması,
- Ana faaliyetlere ilişkin bütün iş ve işlemlerin 2012 yılından itibaren elektronik ortamda gerçekleştirilmeye başlanması ve 2014 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Etkin bir şekilde kamu hizmeti üretmenin ve sağlıklı bir planlama gerçekleştirmenin ön şartı olan bilgiye sahip olma, bilgiyi yönetebilme ve bilgiyi paylaşırma gereğinden yola çıkılarak, sadece kurumsal bir otomasyon kurmanın ötesinde, sözel ve konumsal verileri birlikte işleyen, yöneten, geniş sorgulama, analiz ve haritalama yeteneklerine sahip olan Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknolojisinin Orman Genel Müdürlüğünde yer almasının Kuruma çok önemli katkı sağlayacağından hareketle OGM bünyesinde; ulusal ve uluslararası kriterler dikkate alınarak, bütün ormancılık faaliyetlerini içeren bir Konumsal Orman Bilgi Sistemi'nin (KORBİS) oluşturulması öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Konumsal Orman Bilgi Sistemi; orman sınırları, vejetasyon, toprak analizi, erozyon, kamu ve özel mülkiyet alanları, üretim alanları, eğim, su kaynakları, yangın ve hastalıkları önlemeye yönelik veriler gibi pek çok bilginin yorumlanması sırasında doğru kararlar vermek için gereklidir.

Konumsal Orman Bilgi Sistemi ile; Orman Genel Müdürlüğü envanterinde bulunan çok farklı nitelikteki coğrafi verileri, gelişmiş CBS teknolojileri ile yapılandırmak, depolamak, uygun yönetmek, paylaşımlı kullanıma sunmak ve hızlı karar verilmesini sağlamak hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda ormancılığa ait temel verileri kapsayacak şekilde;

Orman Genel Müdürlüğü merkez ve taşra birimleri tarafından yapılacak çalışmaların birbiri ile uyumlu olması,

Her türlü raster/vektör yapıdaki konumsal veriler ve bunlarla ilgili sözel verilerin ve bilgilerin üretimi, kullanımı, yönetimi ve paylaşımı ile ilgili aktivitelerin düzenlenmesi,

Kullanılan veri standartlarının, sembollerin belirgin olması, ortak bir veri sözlüğü oluşturulması,

Birimlerin yaptığı çalışmalar için faaliyet bazında uygulama geliştirilmesi (Amenajman Plan Yapım Programı gibi),

Verilerin bir kez ve en etkin güncellenebileceği yerde depolanması ve paylaşımına sunulması sağlanacaktır.

Böylece, her birimin kendi ihtiyaçları doğrultusunda tekrarlı veri üretimi, zaman ve maddi açıdan kayıplar, yapılan uygulamaların birbirinden kopuk ve bağımsız olması gibi olumsuz durumlar ortadan kaldırılmış olacaktır. Bu nedenle plan dönemi içerisinde sistemde yer alacak bilgilere yönelik olarak bütün birimlerin faaliyetlerini içerecek şekilde ihtiyaçların tespiti ve eksikliklerin belirlenmesi hangi bilgilerin ne şekilde yer alacağına yönelik bir analiz çalışması yapılacaktır, sonrasında bu bilgilerin veri tabanı tasarımı ve sunumuna ve kullanımına yönelik uygulama yöntemlerinin geliştirilmesi gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda;

- 2010 yılı sonuna kadar Orman Bilgi Sistemi alt yapısının kurulmasına yönelik Fizibilite Etüd Projesinin tamamlanması, doküman yönetim sistemi yazılımının alınması ve donanım alımına başlanması,
- 2011 yılı sonuna kadar Konumsal Orman Bilgi Sistemi için gerekli olan analiz, tasarım, uygulama geliştirme işlerinin tamamlanması,
- 2012 yılı sonuna kadar 27 orman bölge müdürlüğünde KORBİS'in işler hale getirilmesi,
- 2012 yılı sonuna kadar 217 orman işletme müdürlüğünde KORBİS'in işler hale getirilmesi,
- KORBİS için gerekli yazılım ve donanımların 2013 yılı sonuna kadar temin edilmesi,
- 2014 yılı sonuna kadar tüm işletme şefliklerinde KORBİS'in işler hale getirilmesi,
- 2014 yılında KORBİS'in yazılım ve donanım güncellemelerinin yapılması hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Bilgi güvenlik standartlarına uyum oranı (%)
- Bilgi sistemlerinin ihtiyaçlara karşılık verebilme oranı (%)
- Entegrasyon sağlanan bölge/işletme sayısı (adet)
- Kurum içi entegrasyon sağlanan sistem sayısı (adet)
- Elektronik ortamda desteklenen hizmet sayısı (adet)
- Elektronik ortamda saklanan veri hacmi (byte)
- Elektronik ortamda gerçekleştirilen işlem oranı (%)
- Elektronik ortamda veri akış miktarı (adet)
- KORBİS tarafından desteklenen faaliyet sayısı (adet)
- KORBİS'te saklanan veri hacmi (byte)
- KORBİS'te gerçekleştirilen işlem oranı (%)
- KORBİS'te gerçekleştirilen veri akış miktarı (adet)
- KORBİS'i kullanan birim sayısı (adet)

Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyetleri

Hedef 4.7: Genel Müdürlüğün faaliyetleri tanıtılacak, toplumun ormanlar ve ormancılıkla ilgili konularda sürekli bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

Kurumun ürettiği ürün veya hizmeti satın alan kişi, kurum veya kuruluşlar, Kurumla işbirliği yapan sosyal paydaşlar, Kurumun tüm çalışanları, Kuruma ürün ve hizmet temin eden tedarikçiler açısından Kurumun konumu, Kurumun imaj ve tanınırlılığı açısından önemlidir.

İç paydaşlar, müşteri ve diğer dış paydaşlarla yapılan anket sonuçlarına göre Kurumun üstün olduğu ve zayıf olduğu yönleri belirlenmiş, iç paydaşların % 49,9'u Kurumun tanıtılmasını yetersiz bulmuştur.

Bu bakımdan Kurumun yaptığı işler ve faaliyetler, topluma sağladığı faydalar, Kurumda çalışanların müşterilerde ve paydaşlarda bıraktığı izlenim, Kurum hakkındaki farklılık, inanç ve güvenilirlik imaj ve tanıtımda önemli bir yer tutar.

Genel Müdürlüğün kurumsal görüntüsü, kurumsal iletişimi ve kurumsal davranışının ülke düzeyinde daha iyi tanınması ve faaliyetlerini daha etkin ve verimli yapması, değişimlere açık olması ve devamlılığını sağlaması, inandırıcılık ve güven yaratılarak, bu inandırıcılık ve güveni güçlendirmeye katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Plan döneminde;

- Her yıl 150 bin ilköğretim öğrencisinin tiyatro faaliyetleri ile eğitilmesi,
- Gezici eğitim ekipleri vasıtasıyla yangına hassas orman bölge müdürlüklerinde her yıl 2.000 köyde tanıtım faaliyetleri yapılması,
- Orman ve ormancılık hizmetlerini tanıtan belgesellerin hazırlanması,
- Bursa ve Ankara'da bulunan ormancılık müzelerinin geliştirilmesi ve tanıtımlarının yapılması,
- Genel Müdürlük bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Orman Spor Kulüplerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Performans Göstergeleri:

- Yapılan ve yayınlanan belgesel sayısı (adet)
- Katılım sağlanan organizasyon sayısı (adet)
- Tanıtım yapılan orman köylüsü sayısı (adet)
- Tanıtım yapılan öğrenci sayısı (adet)
- Ormancılık müzelerinin ziyaretçi sayısı (adet)
- Destek verilen sportif aktivite sayısı (adet)
- Basılan dergi sayısı (adet)

Uluslararası İşbirliğinin Geliştirilmesi

Hedef 4.8: Uluslararası ormancılık sürecinde alınan kararların ormancılığımıza entegrasyonu sağlanacak, yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanında işbirliği geliştirilecektir.

Ormancılık alanında ülke genelinde elde edilen deneyimlerin uluslararası ölçekte paylaşımı; bilimsel ve teknik gelişmelerin uygulanması için komşu ülkeler ve Türk Cumhuriyetleri ile işbirliğinin yapılması; özellikle orman amenajman planları, orman yangınları ve orman zararlıları ile mücadelede elde edilen deneyimlerin paylaşılması; araç ve personel görevlendirme, orman yangınlarında yardımlaşmanın hızlı yapılabilmesi bakımından önceden bazı anlaşma ve protokollerin yapılması ve ihtiyaç anında muhtemel bürokratik engellerin aşılarak uygulamaya hemen geçilmesi için önceden yapılması gereken işlerin tespit edilerek gerekli hazırlıkların yapılması önemlidir.

Genel Müdürlük, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir olarak yönetilmesi konusundaki uluslararası süreçleri takip etmektedir. Ülkemiz, sürdürülebilir orman yönetimi konusundaki Pan Avrupa ile Yakın Doğu süreçlerine katılmaktadır. Uluslararası sözleşmelerin ve süreçlerin gereğinin yapılması ve uygulamaların paylaşılması için bu toplantılara katılımın sağlanması ve ülkemizde yapılan çalışmaların tanıtılması gerekmektedir.

Performans Göstergeleri;

- Katılım sağlanan etkinlik sayısı (adet)
- Hazırlanan rapor sayısı (adet),
- Düzenlenen etkinlik sayısı (adet)
- Uygulamaya aktarılan proje sayısı (adet)
- Yapılan işbirliği ve protokol sayısı (adet)
- Yapılan yardımların tutarı (TL)

3.2 STRATEJİK PLAN AMAÇ-HEDEF İLİŞKİSİ

STRATEJİK AMAÇ 1: Ormanların Korunması

ORMANLARI, ORMAN SAYILAN YERLERİ VE BU YERLERDEKİ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ, HER TÜRLÜ BİYOTİK VE ABİYOTİK ZARARLILARA KARŞI KORUMAK.

Hedef 1.1: Orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tedbirler artırılacak, yangınla mücadele organizasyonu güçlendirilecek ve bu kapsamda yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 20 dakikaya indirilecektir.

Hedef 1.2: Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesi artırılacak; bu kapsamda mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı % 90'a çıkarılacaktır.

Hedef 1.3: Ormanlara yönelik olumsuz insan müdahalelerine karşı alınacak önleme tedbirleri artırılacak ve bu kapsamda işlenen orman suçlarının sayısı her yıl % 2 oranında azaltılacaktır.

Hedef 1.4: 2014 yılı sonuna kadar bütün ormanların sınırlandırma ve kadastro işlemleri bitirilecektir. Kadastrosu bitirilen ve kesinleşen ormanların tapuya tescil işlemleri tamamlanacaktır.

Hedef 1.5: Orman alanlarındaki biyoçeşitlilik tespitleri yapılacak, biyoçeşitlilik bir fonksiyon olarak amenajman planlarına entegre edilecek ve bu amaçla 450.000 hektar alan planlanacaktır. Bu alanlar düzenli olarak izlenecek ve korunması gerekenler koruma altına alınacaktır.

Hedef 1.6: Orman ekosistemlerinin sağlığı izlenecek, 2014 yılı sonuna kadar atmosferik kirlilik, iklim değişikliği ve diğer etkenlerin ormanlar üzerindeki etkileri ölçülerek elde edilen bulgular değerlendirilecektir.

Hedef 1.7: Ormancılık altyapısının güçlendirilmesi amacıyla 2014 yılı sonuna kadar toplam 7.500 km. yeni orman yolu yapılacaktır. Bu kapsamda ayrıca, geçmiş yıllarda yapılan mevcut yolların iyileştirilmesini sağlamak için her yıl % 3 oranında orman yolu standart hale getirilecektir.

STRATEJİK AMAÇ 2: Ormanların Geliştirilmesi

MEVCUT ORMANLARI GELİŞTİRMEK, VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMAK VE ALANLARINI GENİŞLETMEK.

Hedef 2.1: 2014 yılı sonuna kadar verimli ormanların iyileştirilmesine ve verimliliğinin artırılmasına yönelik silvikültürel bakım tedbirleri % 10 artırılabacaktır.

Hedef 2.2: Her yıl 300.000 hektar bozuk orman alanında rehabilitasyon çalışması yapılacak, verimli orman alanı 12.000.000 hektara çıkarılacaktır.

Hedef 2.3: 2014 yılı sonuna kadar 75.000 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması yapılacaktır.

Hedef 2.4: Piyasa taleplerine uygun ürün elde etmek üzere; plan döneminde toplam 85.000 hektar alanda kaliteli odun, tohum ve meyve verimliliğine yönelik budama yapılacaktır.

Hedef 2.5: 2014 yılı sonuna kadar 15.000 hektar alanda öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle olmak üzere endüstriyel plantasyonlar kurulacaktır.

Hedef 2.6: Gençleştirmeye ayrılan alanlarda her yıl 100 adet silvikültür planı yapılacaktır.

Hedef 2.7: Orman varlığımız, ülke toplam alanın % 30'una çıkarılacaktır.

STRATEJİK AMAÇ 3: Orman Kaynaklarından Faydalanma

ORMANLARIN ÜRETTİĞİ MAL VE HİZMETLERDEN TOPLUMUN GELİŞEN VE DEĞİŞEN BEKLENTİLERİNİ EN ÜST DÜZEYDE KARŞILAMAK, ORMANLARDAN ÇOK YÖNLÜ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE FAYDALANMAK.

Hedef 3.1: 2014 yılı sonuna kadar; 8.600.000 hektar orman alanının çok amaçlı faydalanmaya uygun olarak envanteri çıkarılacak ve amenajman planları yapılacaktır.

Hedef 3.2: 2014 yılı sonuna kadar Türkiye ulusal orman envanteri hazırlanacaktır.

Hedef 3.3: Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY) Kriter ve Göstergelerinin uygulanmasına 2014 yılı sonuna kadar tüm orman işletme müdürlükleri bazında geçilecektir.

Hedef 3.4: Ormanların üretim gücü dikkate alınarak, piyasanın taleplerinin en yüksek seviyede ve kalitede karşılanması amacıyla 2014 yılı sonuna kadar 90.000.000 m³ endüstriyel ve yakacak odun üretimi yapılacaktır. Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 84'e çıkarılacak, kaliteli tomruk üretimi ise 30.000 m³ artırılabilecektir.

Hedef 3.5: Üretimde verimliliğin artırılması ve maliyetlerinin azaltılması amacıyla dikili satış sistemi yaygınlaştırılacak ve bu kapsamda 2014 yılı sonuna kadar toplam odun üretimi içerisindeki dikili satış payı % 50' ye çıkarılacaktır.

Hedef 3.6: Odun dışı orman ürünlerinin (ODOÜ) potansiyeli tespit edilerek, faydalanma düzenlenecek ve plan döneminde ekonomik öneme sahip (ODOÜ) ürün çeşit ve miktarı % 25 oranında artırılabilecektir.

Hedef 3.7: Talebe uygun üretim-pazarlama yapabilmek için piyasaların takibine yönelik yılda en az 2 defa piyasa analizleri yapılacaktır.

Hedef 3.8: 2014 yılı sonuna kadar en az 3 orman işletme müdürlüğünde; standardizasyon, sertifikalandırma/yeşil etiket model çalışmaları başlatılacak ve uygulamaya geçilecektir.

Hedef 3.9: İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ormanların artan ekolojik işlevleri yanı sıra koruyucu ve çevresel hizmetlerinden daha fazla faydalanılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Hedef 3.10: Ormanların sosyal, kültürel, bilimsel, sportif ve estetik hizmetlerinden toplumun daha fazla faydalanmasını sağlamak amacıyla toplam 250 adet kent ormanı ve mesire yeri kurulacak ve 5 adet arboretumun altyapısı tamamlanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ 4: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİNİ SAĞLAMAYA, DAHA HIZLI VE KALİTELİ HİZMET SUNMAYA VE BELİRLENEN STRATEJİK AMAÇLARA ULAŞMAYA YÖNELİK KURUMSAL GELİŞİMİ SAĞLAMAK.

Hedef 4.1: Stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde Genel Müdürlüğün organizasyon yapısı, iş süreçleri ve norm kadro çalışmaları gözden geçirilecek, iç kontrol sistemi kurulacaktır.

Hedef 4.2: Müşteri ve çalışanların memnuniyet oranı her yıl % 2 oranında artırılabacaktır.

Hedef 4.3: Genel Müdürlüğün sahip olduğu insan kaynakları sürekli geliştirilecek, uzmanlaşma ve liyakate dayalı atama ve terfi mekanizmaları oluşturulacaktır.

Hedef 4.4: Genel Müdürlüğün finansman yapısı güçlendirilecektir.

Hedef 4.5: Ormancılık mevzuatı iyileştirilecek, daha hızlı ve etkin bir hukuk hizmeti sağlamaya yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.

Hedef 4.6: 2014 yılı sonuna kadar Genel Müdürlüğün merkez ve taşra birimlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin alt yapısı tamamlanacak ve yönetim bilgi sistemi kurulacaktır.

Hedef 4.7: Genel Müdürlüğün faaliyetleri tanıtılacak, toplumun ormanlar ve ormancılıkla ilgili konularda sürekli bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

Hedef 4.8: Uluslararası ormancılık sürecinde alınan kararların ormancılığımıza entegrasyonu sağlanacak, yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanında işbirliği geliştirilecektir.

3.3 STRATEJİK PLAN HEDEF-BİRİM İLİŞKİSİ

HEDEF \ BİRİM	ORMAN KORUMA VE YANGINLA MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANLIĞI	KADASTRO VE MÜLKİYET DAİRESİ BAŞKANLIĞI	ORMAN İDARESİ VE PLANLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İŞLETME VE PAZARLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI	SILVİKÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İNŞAAT VE İKMAL DAİRESİ BAŞKANLIĞI	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI	STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	İÇ DENETİM BİRİMİ	PERSONEL DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İDARİ VE MALİ İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	ORMAN HARİTA VE FOTOGRAMETRİ MÜDÜRLÜĞÜ
Hedef 1.1: Orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tedbirler artırılacak, yangınla mücadele organizasyonu güçlendirilecek ve bu kapsamda yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 20 dakikaya indirilecektir.	●				●	●	●	●		●	●		●	
Hedef 1.2: Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesi artırılacak; bu kapsamda mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı % 90'a çıkarılacaktır.	●						●	●		●	●			
Hedef 1.3: Ormanlara yönelik olumsuz insan müdahalelerine karşı alınacak önleme tedbirleri artırılacak ve bu kapsamda işlenen orman suçlarının sayısı her yıl % 2 oranında azaltılacaktır.	●	●					●	●	●	●	●		●	●
Hedef 1.4: 2014 yılı sonuna kadar bütün ormanların sınırlandırma ve kadastro işlemleri bitirilecektir. Kadastro bitirilen ve kesinleşen ormanların tapuya tescil işlemleri tamamlanacaktır.	●	●					●	●	●	●				
Hedef 1.5: Orman alanlarındaki biyoçeşitlilik tespitleri yapılacak, biyoçeşitlilik bir fonksiyon olarak amenajman planlarına entegre edilecek ve bu amaçla 450.000 hektar alan planlanacaktır. Bu alanlar düzenli olarak izlenecek ve korunması gerekenler koruma altına alınacaktır.	●		●		●		●	●		●		●		●
Hedef 1.6: Orman ekosistemlerinin sağlığı izlenecek, 2014 yılı sonuna kadar atmosferik kirlilik, iklim değişikliği ve diğer etkenlerin ormanlar üzerindeki etkileri ölçülerek elde edilen bulgular değerlendirilecektir.	●		●				●	●		●		●		●
Hedef 1.7: Ormanlık altyapısının güçlendirilmesi amacıyla 2014 yılı sonuna kadar toplam 7.500 km yeni orman yolu yapılacaktır. Bu kapsamda ayrıca, geçmiş yıllarda yapılan mevcut yolların iyileştirilmesini sağlamak için her yıl % 3 oranında orman yolu standart hale getirilecektir.	●			●	●	●	●	●		●				
Hedef 2.1: 2014 yılı sonuna kadar verimli ormanların iyileştirilmesine ve verimliliğinin artırılmasına yönelik silvikültürel bakım tedbirleri % 10 artırılabilecektir.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.2: Her yıl 300.000 hektar bozuk orman alanında rehabilitasyon çalışması yapılacak, verimli orman alanı 12.000.000 hektara çıkarılacaktır.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.3: 2014 yılı sonuna kadar 75.000 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması yapılacaktır.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.4: Piyasa taleplerine uygun ürün elde etmek üzere; plan döneminde toplam 85.000 hektar alanda kaliteli odun, tohum ve meyve verimliliğine yönelik budama yapılacaktır.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.5: 2014 yılı sonuna kadar 15.000 hektar alanda öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle olmak üzere endüstriyel plantasyonlar kurulacaktır.		●	●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.6: Gençleştirmeye ayrılan alanlarda her yıl 100 adet silvikültür planı yapılacaktır.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 2.7: Orman varlığımız, ülke toplam alanın % 30'una çıkarılacaktır.		●	●		●		●	●		●				●

HEDEF \ BİRİM	ORMAN KORUMA VE YANGINLA MÜCADELE DAİRESİ BAŞKANLIĞI	KADASTRO VE MÜLKİYET DAİRESİ BAŞKANLIĞI	ORMAN İDARESİ VE PLANLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İŞLETME VE PAZARLAMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI	SILVİKÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İNŞAAT VE İKMAL DAİRESİ BAŞKANLIĞI	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI	STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	İÇ DENETİM BİRİMİ	PERSONEL DAİRESİ BAŞKANLIĞI	İDARİ VE MALİ İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI	ORMAN HARİTA VE FOTOGRAMETRİ MÜDÜRLÜĞÜ
Hedef 3.1: 2014 yılı sonuna kadar; 8.600.000 hektar orman alanının çok amaçlı faydalanmaya uygun olarak envanteri çıkarılacak ve amenajman planları yapılacaktır.			●		●		●	●		●				●
Hedef 3.2: 2014 yılı sonuna kadar Türkiye ulusal orman envanteri hazırlanacaktır.	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●
Hedef 3.3: Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY) Kriter ve Göstergelerinin uygulanmasına 2014 yılı sonuna kadar tüm orman işletme müdürlükleri bazında geçilecektir.	●	●	●	●	●	●	●	●		●		●	●	●
Hedef 3.4: Ormanların üretim gücü dikkate alınarak, piyasanın odun taleplerinin en yüksek seviyede ve kalitede karşılanması amacıyla 2014 yılı sonuna kadar 90.000.000 m³ endüstriyel ve yakacak odun üretimi yapılacaktır. Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 84'e çıkarılacak, kaliteli tomruk üretimi ise 30.000 m³ artırılabilecektir.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 3.5: Üretimde verimliliğin artırılması ve maliyetlerin azaltılması amacıyla dikili satış sistemi yaygınlaştırılacak ve bu kapsamda 2014 yılı sonuna kadar toplam odun üretimi içerisindeki dikili satış payı % 50' ye çıkarılacaktır.				●	●		●	●	●	●				
Hedef 3.6: Odun dışı orman ürünlerinin (ODOÜ) potansiyeli tespit edilerek, faydalanma düzenlenecek ve plan döneminde ekonomik öneme sahip (ODOÜ) ürün çeşit ve miktarı % 25 artırılabilecektir.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 3.7: Talebe uygun üretim-pazarlama yapılabilmesi için piyasaların takibine yönelik yılda en az 2 defa piyasa analizi yapılacaktır.				●	●		●	●		●				
Hedef 3.8: 2014 yılı sonuna kadar en az 3 orman işletme müdürlüğünde; standardizasyon, sertifikalandırma/yeşil etiket model çalışmaları başlatılacak ve uygulamaya geçilecektir.			●	●	●		●	●		●				
Hedef 3.9: İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ormanların artan ekolojik işlevleri yanı sıra koruyucu ve çevresel hizmetlerinden daha fazla faydalanılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.	●	●	●	●	●		●	●		●			●	●
Hedef 3.10: Ormanların sosyal, kültürel, bilimsel, sportif ve estetik hizmetlerinden toplumun daha fazla faydalanmasını sağlamak amacıyla toplam 250 adet kent ormanı ve mesire yeri kurulacak ve 5 adet arboretumun altyapısı tamamlanacaktır.			●		●		●	●		●			●	
Hedef 4.1: Stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde Genel Müdürlüğün organizasyon yapısı, iş süreçleri ve norm kadro çalışmaları gözden geçirilecek, iç kontrol sistemi kurulacaktır.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.2: Müşteri ve çalışanların memnuniyet oranı her yıl % 2 oranında artırılabilecektir.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.3: Genel Müdürlüğün sahip olduğu insan kaynakları sürekli geliştirilecek, uzmanlaşma ve liyakate dayalı atama ve terfi mekanizmaları oluşturulacaktır.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.4: Genel Müdürlüğün finansman yapısı güçlendirilecektir.		●	●	●	●	●	●	●		●		●	●	●
Hedef 4.5: Ormancılık mevzuatı iyileştirilecek, daha hızlı ve etkin bir hukuk hizmeti sağlamaya yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.6: 2014 yılı sonuna kadar Genel Müdürlüğün merkez ve taşra birimlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin alt yapısı tamamlanacak ve yönetim bilgi sistemi kurulacaktır.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.7: Genel Müdürlüğün faaliyetleri tanıtılacak, toplumun ormanlar ve ormancılıkla ilgili konularda sürekli bilgilendirilmesi sağlanacaktır.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Hedef 4.8: Uluslararası ormancılık sürecinde alınan kararların ormancılığımıza entegrasyonu sağlanacak, yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanında işbirliği geliştirilecektir.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

● : Doğrudan Sorumlu Birimleri.

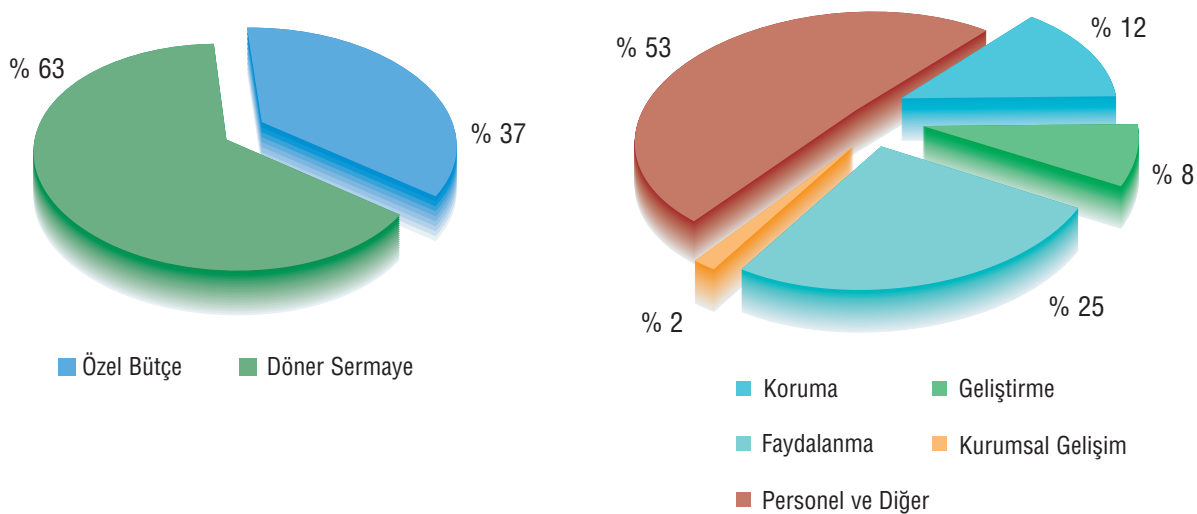
● : Doğrudan Sorumlu Birime Yardımcı Olacak Birimleri Belirtir.

MALİYETLENDİRME

Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı (2010-2014), plan döneminde gerçekleştirilecek çalışmaların maliyetlerini ortaya koyarak bütçeleme ve izleme-değerlendirme çalışmalarına dayanak oluşturacaktır. Söz konusu maliyetlerin belirlenmesinde; 2010, 2011 ve 2012 yılları için Orta Vadeli Mali Plan (2010-2012), 2013 ve 2014 yılları için ise Genel Müdürlüğün planlanan faaliyetleri ve bütçe değerlerindeki tahmini artış oranları ile son üç yıllık benzer nitelikteki faaliyetlere ilişkin gerçekleştirmeler esas alınarak hesaplanmıştır. Hedeflere ait maliyetler Orman Genel Müdürlüğü'nün Döner Sermaye ve Özel Bütçesinden karşılanacak olup, maliyetlere; personel giderleri (memur ve işçi ücretleri), idari nitelikli cari giderler (sağlık, yolluklar, kira, büro vb.) ile yasal ödemeler (vergi ve sigorta giderleri, amortismanlar v.b.) yansıtılmamıştır. Bu tür maliyetler için Plana, genel giderler maliyet cetveli ayrıca eklenmiştir.

Yatırım ve teknik ağırlıklı bir Kurum olan Orman Genel Müdürlüğünde teknik elemanlar (mühendisler) tüm memurların % 27'sini ve ormanların korunmasında ve üretim işlerinde yoğun olarak görevlendirilen orman muhafaza memurları ise % 39' unu oluşturmakta olup, bu iki grup toplam memurların % 66'sı kadardır. Bu tür personelden; ormanların koruması hizmetleri yanı sıra, ormanların geliştirilmesine yönelik silvikültürel faaliyetler, ormanlardan faydalanmaya yönelik üretim faaliyetleri hatta yeterli personel bulunmaması nedeniyle idari görevlerden olan büro hizmetlerinde dahi aynı personelden farklı hedeflere yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde faydalanılmak durumunda kalmaktadır. Personel giderlerinin hedeflere yönelik dağılımlarının sağlıklı tespit edilmesinde yaşanan zorluklar nedeniyle, hedeflerin maliyetlerine bu tür giderler hedeflere ait maliyetlerde değil genel giderler maliyet cetvelinde gösterilmiştir. Bunların yanı sıra hedeflerin gerçekleştirilmesine doğrudan maliyet etkisi olmayan Orman Genel Müdürlüğü giderleri arasında yer alan; sigorta, vergi giderleri gibi yasal ödemeler de hedeflerin maliyetlerinde değil genel giderler maliyet cetvelinde yer almıştır. Her iki cetvelde yıllar itibarıyla yer alan maliyetler toplamı Stratejik Plan Maliyet Toplamını oluşturmaktadır.

Şekil 10: Stratejik Plan Finansman Kaynağı ve Maliyet Dağılımı

STRATEJİK AMAÇ 1: Ormanların Korunması

ORMANLARI, ORMAN SAYILAN YERLERİ VE BU YERLERDEKİ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ, HER TÜRLÜ BİYOTİK VE ABİYOTİK ZARARLILARA KARŞI KORUMAK.

HEDEF NO	HEDEFLER	DÖNEMİ 2010-2014	YILLAR /TL.					TOPLAM Bin TL.
			2010	2011	2012	2013	2014	
1.1	Orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tedbirler artıracak, yangınla mücadele organizasyonu güçlendirilecek ve bu kapsamda yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 20 dakikaya indirilecektir.	2010-2014	225.701	207.771	183.272	193.691	202.499	1.012.934
1.2	Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesi artırılabilecek; bu kapsamda mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı % 90'a çıkarılacaktır.	2010-2014	9.100	9.555	10.224	11.837	12.429	53.145
1.3	Ormanlara yönelik olumsuz insan müdahalelerine karşı alınacak önleme tedbirleri artırılabilecek ve bu kapsamda işlenen orman suçlarının sayısı her yıl % 2 oranında azaltılacaktır.	2010-2014	12.150	12.829	13.470	14.278	14.992	67.719
1.4	2014 yılı sonuna kadar ormanların kadastrası bitirilecektir. Kadastrası bitirilen ve kesinleşen ormanların tapuya tescil işlemleri tamamlanacaktır.	2010-2014	7.000	7.000	7.000	7.420	7.791	36.211
1.5	Orman alanlarındaki biyoçeşitlilik tespitleri yapılacak, biyoçeşitlilik bir fonksiyon olarak amenajman planlarına entegre edilecek ve bu amaçla 450.000 hektar alan planlanacaktır. Bu alanlar düzenli olarak izlenecek ve korunması gerekenler koruma altına alınacaktır.	2010-2014	280	293	314	332	349	1.568
1.6	Orman ekosistemlerinin sağlığı izlenecek, 2014 yılı sonuna kadar atmosferik kirlilik, iklim değişikliği ve diğer etkenlerin ormanlar üzerindeki etkileri ölçülerek elde edilen bulgular değerlendirilecektir.	2010-2014	500	500	535	567	595	2.697
1.7	Ormanlık altyapısının güçlendirilmesi amacıyla 2014 yılı sonuna kadar toplam 7.500 km yeni orman yolu yapılacaktır. Bu kapsamda ayrıca, geçmiş yıllarda yapılan mevcut yolların iyileştirilmesini sağlamak için her yıl % 3 oranında orman yolu standart hale getirilecektir.	2010-2014	81.681	96.859	126.338	136.248	143.243	584.369
STRATEJİK AMAÇ 1' İN TOPLAM MALİYETİ		2010-2014	336.412	334.807	341.153	364.373	381.898	1.758.643

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ 2: Ormanların Geliştirilmesi

MEVCUT ORMANLARI GELİŞTİRMEK, VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMAK VE ALANLARINI GENİŞLETMEK.

HEDEF NO	HEDEFLER	DÖNEMİ 2010-2014	YILLAR /TL.					TOPLAM Bin TL.
			2010	2011	2012	2013	2014	
2.1	2014 yılı sonuna kadar verimli ormanların iyileştirilmesine ve verimliliğinin artırılmasına yönelik silvikültürel bakım tedbirleri % 10 artırılabilecektir.	2010-2014	41.640	44.159	45.916	48.671	51.105	231.491
2.2	Her yıl 300.000 hektar bozuk orman alanında rehabilitasyon çalışması yapılacak, verimli orman alanı 12.000.000 hektara çıkarılacaktır.	2010-2014	53.500	56.175	58.984	62.523	65.649	296.831
2.3	2014 yılı sonuna kadar 75.000 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması yapılacaktır.	2010-2014	16.500	13.097	23.064	24.449	25.673	102.783
2.4	Piyasa taleplerine uygun ürün elde etmek üzere; plan döneminde toplam 85.000 hektar alanda kaliteli odun, tohum ve meyve verimliliğine yönelik budama yapılacaktır.	2010-2014	2.160	2.335	2.498	2.648	2.781	12.422
2.5	2014 yılı sonuna kadar 15.000 hektar alanda öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle olmak üzere endüstriyel plantasyonlar kurulacaktır.	2010-2014	5.000	5.000	5.362	5.682	5.965	27.009
2.6	Gençleştirmeye ayrılan alanlarda her yıl 100 adet silvikültür planı yapılacaktır.	2010-2014	525	460	427	453	475	2.340
2.7	Orman varlığımız, ülke toplam alanının % 30'una çıkarılacaktır.	2010-2014	78.000	81.900	85.995	90.295	94.810	431.000
STRATEJİK AMAÇ 2' NİN TOPLAM MALİYETİ		2010-2014	197.325	203.126	222.246	234.721	246.458	1.103.876

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ 3: Orman Kaynaklarından Faydalanma

ORMANLARIN ÜRETTİĞİ MAL VE HİZMETLERDEN TOPLUMUN GELİŞEN VE DEĞİŞEN BEKLENTİLERİNİ EN ÜST DÜZEYDE KARŞILAMAK, ORMANLARDAN ÇOK YÖNLÜ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE FAYDALANMAK.

HEDEF NO	HEDEFLER	DÖNEMİ 2010-2014	YILLAR /TL.					TOPLAM Bin TL.
			2010	2011	2012	2013	2014	
3.1	2014 yılı sonuna kadar; 8.600.000 hektar orman alanının çok amaçlı faydalanmaya uygun olarak envanteri çıkarılacak ve amenajman planları yapılacaktır.	2010-2014	6.470	9.058	10.009	10.341	9.990	45.868
3.2	2014 yılı sonuna kadar Türkiye ulusal orman envanteri hazırlanacaktır.	2010-2014	300	324	347	367	386	1.724
3.4	Ormanların üretim gücü dikkate alınarak, piyasanın taleplerinin en yüksek seviyede ve kalitede karşılanması amacıyla 2014 yılı sonuna kadar 90.000.000 m ³ endüstriyel ve yakacak odun üretimi yapılacaktır. Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 84'e çıkarılacak, kaliteli tomruk üretimi ise 30.000 m ³ artırılabilecektir.	2010-2014	618.364	649.165	681.664	715.747	751.534	3.416.474
3.9	İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ormanların artan ekolojik işlevleri yani sıra koruyucu ve çevresel hizmetlerinden daha fazla faydalanılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.	2010-2014	250 *1.645	393 *1.296	568 *637	619 *399	-	1830 *3.977
3.10	Ormanların sosyal, kültürel, bilimsel, sportif ve estetik hizmetlerinden toplumun daha fazla faydalanmasını sağlamak amacıyla toplam 250 adet kent ormanı ve mesire yeri kurulacak ve 5 adet arboretumun altyapısı tamamlanacaktır.	2010-2014	3.275	3.281	3.453	3.626	3.807	17.442
STRATEJİK AMAÇ 3' ÜN TOPLAM MALİYETİ		2010-2014	630.304	663.517	696.678	731.099	765.717	3.487.315

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

* Dış Kaynaklı proje kapsamında hibe olarak karşılanacaktır. 1 ABD Doları; 2010 yılı için 1,6043 TL., 2011 yılı için 1,6724 TL. ve 2012 ile 2013 yılları için 1,6972 TL. alınmıştır.

STRATEJİK AMAÇ 4: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİNİ SAĞLAMAYA, DAHA HIZLI VE KALİTELİ HİZMET SUNMAYA VE BELİRLenen STRATEJİK AMAÇLARA ULAŞMAYA YÖNELİK KURUMSAL GELİŞİMİ SAĞLAMAK.

HEDEF NO	HEDEFLER	DÖNEMİ 2010-2014	YILLAR /TL.					TOPLAM Bin TL.
			2010	2011	2012	2013	2014	
4.1	Stratejik Yönetim anlayışı çerçevesinde Genel Müdürlüğün organizasyon yapısı, iş süreçleri ve norm kadro çalışmaları gözden geçirilecek, iç kontrol sistemi kurulacaktır.	2010-2014	60	60	60	40	30	250
4.2	Müşteri ve çalışanların memnuniyet oranı her yıl % 2 oranında artırılabilecektir.	2010-2014	15.240	16.720	17.841	18.733	19.669	88.203
4.3	Genel Müdürlüğün sahip olduğu insan kaynakları sürekli geliştirilecek, uzmanlaşma ve liyakate dayalı atama ve terfi mekanizmaları oluşturulacaktır.	2010-2014	1.500	1.575	1.654	1.736	1.823	8.288
4.6	2014 yılı sonuna kadar Genel Müdürlüğün merkez ve taşra birimlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin alt yapısı tamamlanacak ve yönetim bilgi sistemi kurulacaktır.	2010-2014	7.500	25.000	15.000	25.000	25.000	97.500
4.7	Genel Müdürlüğün faaliyetleri tanıtılacak, toplumun ormanlar ve ormancılıkla ilgili konularda sürekli bilgilendirilmesi sağlanacaktır.	2010-2014	3.050	3.203	3.363	3.531	3.707	16.854
4.8	Uluslararası ormancılık sürecinde alınan kararların ormancılığımıza entegrasyonu sağlanacak, yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanında işbirliği geliştirilecektir.	2010-2014	5.000	5.400	5.778	6.125	6.431	28.734
STRATEJİK AMAÇ 4' ÜN TOPLAM MALİYETİ		2010-2014	32.350	51.958	43.696	55.165	56.660	239.829

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

STRATEJİK AMAÇLARIN TOPLAM MALİYETİ

HEDEFLER	DÖNEMİ 2010- 2014	YILLAR /TL.					TOPLAM Bin TL.
		2010	2011	2012	2013	2014	
STRATEJİK AMAÇ 1: Ormanları, orman sayılan yerleri ve bu yerlerdeki biyolojik çeşitliliği, her türlü biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korumak.	2010- 2014	336.412	334.807	341.153	364.373	381.898	1.758.643
STRATEJİK AMAÇ 2: Mevcut ormanları geliştirmek, verimliliğini artırmak ve alanlarını genişletmek.	2010- 2014	197.325	203.126	222.246	234.721	246.458	1.103.876
STRATEJİK AMAÇ 3: Ormanların Ürettiği Mal Ve Hizmetlerden Toplumun Gelişen ve Değişen Beklentilerini En Üst Düzeyde Karşılama, Ormanlardan Çok Yönlü Ve Sürdürülebilir Şekilde Faydalanmak	2010- 2014	630.304	663.517	696.678	731.099	765.717	3.487.315
STRATEJİK AMAÇ 4: Sürdürülebilir orman yönetimini sağlamaya, daha hızlı ve kaliteli hizmet sunmaya ve belirlenen stratejik amaçlara ulaşmaya yönelik kurumsal gelişimi sağlamak.	2010- 2014	32.350	51.958	43.696	55.165	56.660	239.829
STRATEJİK AMAÇLARIN TOPLAM MALİYETİ	2010- 2014	1.196.391	1.253.408	1.303.773	1.385.358	1.450.733	6.589.663

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermaye Bütçesinden karşılanacaktır.

*Dış kaynaklı proje kapsamında hibe olarak karşılanacaktır.

1 ABD Doları; 2010 yılı için 1,6043 TL., 2011 yılı için 1,6724 TL. ve 2012 ile 2013 yılları için 1,6972 TL. alınmıştır.

GENEL GİDERLER MALİYETLERİ

GİDERLER	YILLAR/TL					TOPLAM Bin TL.
	2010	2011	2012	2013	2014	
PERSONEL GİDERLERİ	1.140.388	1.214.572	1.286.789	1.351.128	1.418.685	6.411.562
Döner Sermaye	416.570	439.954	459.661	482.644	506.776	2.305.605
Memur	161.000	169.050	172.503	181.128	190.184	873.865
İşçi	255.570	270.904	287.158	301.516	316.592	1.431.740
Özel Bütçe	723.818	774.618	827.128	868.484	911.909	4.105.957
Memur	304.190	325.515	347.576	364.955	383.203	1.725.439
İşçi	419.283	448.733	479.155	503.113	528.268	2.378.552
Diğer Giderler	345	370	397	416	438	1.966
CARİ TRANSFERLER	30.400	31.740	33.047	34.699	36.434	166.320
DİĞER GİDERLER (tedavi, ilaç, yolluklar, hizmet alımları, sigorta, kira, kırtasiye, elektrik, su yakacak giderleri.)	174.888	188.242	203.800	197.325	210.665	974.920
GENEL GİDERLER MALİYETİ TOPLAM	1.345.676	1.434.554	1.523.636	1.583.152	1.665.784	7.552.802
STRATEJİK AMAÇLAR MALİYETİ TOPLAM	1.196.391	1.253.408	1.303.773	1.385.358	1.450.733	6.589.663
STRATEJİK PLAN MALİYETİ	2.542.067	2.687.962	2.827.409	2.968.510	3.116.517	14.142.465

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

*Dış kaynaklı proje kapsamında hibe olarak karşılanacaktır.

STRATEJİK PLAN FİNANSMAN KAYNAĞI

GİDERLER	YILLAR/TL					TOPLAM Bin TL.
	2010	2011	2012	2013	2014	
ÖZEL BÜTÇE	950.422	1.001.666	1.049.772	1.102.261	1.157.374	5.261.495
Hazine Yardımı	655.422	675.666	702.772	737.911	774.806	3.546.577
Öz gelirler	285.000	315.000	335.000	351.750	369.338	1.656.088
Net Finansman	10.000	11.000	12.000	12.600	13.230	58.830
DÖNER SERMAYE	1.590.000	1.685.000	1.777.000	1.865.850	1.959.143	8.876.993
Orman Ürünleri Satış Gelirleri	1.390.000	1.460.000	1.528.000	1.604.400	1.684.620	7.667.020
Diğer Gelirler	200.000	225.000	249.000	261.450	274.523	1.209.973
Dış Kaynaklı Proje (Hibe)	*1.645	*1.296	*637	*399	-	*3.977
GENEL TOPLAM	2.542.067	2.687.962	2.827.409	2.968.510	3.116.517	14.142.465

Not: Maliyet tablosunda belirtilen giderler, Orman Genel Müdürlüğü'nün Özel Bütçesi ve Döner Sermeye Bütçesinden karşılanacaktır.

*Dış kaynaklı proje kapsamında hibe olarak karşılanacaktır.

1 ABD Doları; 2010 yılı için 1,6043 TL., 2011 yılı için 1,6724 TL. ve 2012 ile 2013 yılları için 1,6972 TL. alınmıştır.

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

5.1 İzleme

Stratejik Planın uygulamaları; Planda yer alan stratejik hedeflerin öncelikleri doğrultusunda yıllık olarak hazırlanacak performans programı ile ortaya konulacaktır. Hazırlanacak performans programında; misyon, vizyon, stratejik amaçlar, stratejik hedefler, performans hedefleri, performans göstergeleri, faaliyetler ve sorumlu birimlere yer verilecektir. Hazırlanacak performans programının uygulanmasının izlenmesi amacıyla, Genel Müdür Yardımcısı Başkanlığında Merkez Harcama Birimi Yetkililerinden oluşan komisyon yıllık uygulamaları takip etmek üzere ilk 6 aylık uygulamalar için Temmuz ayı içerisinde ve sonraki yılın Ocak ayı içerisinde düzenli toplantılar yapacaktır. Ocak ayı içerisinde yapılacak toplantıya tüm orman bölge müdürleri de katılacaktır.

Söz konusu toplantılarda hedef ve faaliyetlerin gerçekleşme durumları, gerçekleşmesinde gecikme olanların nedenleri, bütçe kullanım oranları ve benzeri hususlar değerlendirilecektir.

Komisyonun yapacağı toplantılarda koordinasyon ve sekreteryaya hizmetlerini Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı yürütecektir. Toplantılara ilişkin görüşme tutanakları rapor halinde getirilerek Genel Müdürlük Makamına sunulacaktır.

Dönemsel toplantı ve raporlarda varsa programa olumsuz yönde etki yapan gelişmeler saptanarak ilave tedbirler geliştirilecektir.

Yıllık değerlendirme toplantısı sonucunda hazırlanacak rapor; yıllık İdare Faaliyet Raporunun dayanağı olacaktır.

Performans programının izlenmesi aynı zamanda stratejik planın yıllar itibarıyla uygulanmasının izlenmesi anlamına geleceğinden stratejik planın izlenmesi amacıyla ayrı bir çalışma yapılmayacaktır. Ancak, stratejik planda yer almasına rağmen performans programı hazırlama esasları çerçevesinde hazırlanacak performans programında yer alamayan stratejik hedeflerin de yine aynı komisyonca yıllık uygulamalarının izlenmesi yapılacaktır.

Ayrıca, Genel Müdürlük Teftiş Kurulu Başkanlığı ve İç Denetim Birimi tarafından merkez ve taşra birimlerinde yapılan denetimler sonucunda hazırlanacak raporlarda Stratejik Planın uygulanmasına ilişkin hususlara yer verilerek Plan uygulamalarına ilişkin takip ve kontrol mekanizmasının sağlıklı işletilmesine katkı sağlanacaktır.

İzleme sırasında alınacak raporlara göre her bir faaliyet, faaliyet için kullanılan kaynak, işin ulaştığı nokta ve ortaya çıkan ürün ile hizmetin değerlendirilmesine de imkan sağlanacaktır. İzleme işlemleri sonucunda düzenlenecek raporlarda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nca yayımlanan "Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Planlama Rehberi" nin izleme ve değerlendirme başlığında belirtilen ilkelere uyulacaktır.

Stratejik planda performans kriteri olarak dönemsellik zamanlaması yıllık bazda verilmiştir. Faaliyetin yılın belli aylarında veya üç aylık dönemlerde bitirilmesi şeklinde kesin belirlemelerden kaçınılmıştır. Bunun en önemli nedeni stratejik plan çalışmasının kamu kurumlarında ilk defa yapılıyor olması ve bu konudaki doküman yetersizliğidir. Dolayısıyla kamu kurumlarının genelinde olabilecek ortak sorunlar burada da tereddüt yaratıcı olmuştur.

Plan gerçekleştirmeleri, zamanlama ve hedeflere uygunluk bakımından incelenecektir. Bu inceleme ve değerlendirme sonucunda;

Kuruluşun kurum içi kapasitesinde veya faaliyetini gerçekleştirdiği kurum dışı ortamda temel değişiklikler yoksa; stratejiler, stratejik hedefler, performans hedefleri ve faaliyetler planlandığı şekilde gerçekleşiyorsa; stratejik amaçlar ve hedeflere ulaşma yolundaki ilerleme beklentilere uygunsa; plan teyit edilecek ve uygulamaya devam edilecektir.

Buna karşılık yukarıdaki hususlarda değişiklikler olduğu tespit edilirse, beklenmeyen veya arzu edilmeyen sonuçlar ortaya çıkıyorsa veya mevcut stratejik amaçlar ve hedefler yeterli/gerçekçi değil ise, plan gözden geçirilecek ve ilgili merciler tarafından yeniden değerlendirilerek güncellenmiş şekliyle uygulanmaya devam edilecektir.

Stratejik planda ortaya konulan hedeflerin mümkün olduğunca ölçülebilir olmasına çalışılmıştır. Ancak ölçülme oranlarında rakamlar veya yüzdelere bazında istatistiksel veriler vermek yerine daha çok hedefe yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesine odaklanılmıştır. Uygulama sürecinde yapılacak izleme ve değerlendirmelerde kurumsal bilgi ve tecrübenin pekişeceği ve buna göre stratejik planların yenilenmesi veya geliştirilmesinde başlangıca göre avantaj elde edileceği değerlendirilmektedir.

5.2 Değerlendirme

Yıllık performans değerlendirmesi stratejik planın yıllık uygulamalarının ortaya konulacağı performans programının gerçekleşme oranları dikkate alınarak yapılacaktır. Stratejik plarlarda stratejik hedefler belirlenmiş olup, bu hedefler stratejik plan uygulama süresi olan 5 yıl için geçerlidir. Stratejik hedeflerin yıllık uygulama karşılığı ise performans programında belirlenecek performans hedefleri ile ortaya konulacaktır. Performans programında yapılacak faaliyetin hangi hedefle ilişkili olduğu ortaya konulacağından yılsonu değerlendirmelerinde o yıl için belirlenen hedeflere varılıp varılmadığı objektif olarak ölçülebilecektir.

Performans ölçümü olarak bir önceki bölümde de ifade edildiği üzere daha çok “çıktı” odaklı performans göstergeleri belirlenmiştir. Bu anlamda performans göstergelerinin anlamlı olduğu düşünülmektedir.

Genel Müdürlükçe 2011 yılı sonunda, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda; planda belirlenen hedefler ile planın uygulanmasında karşılaşılan sorunlar kapsamında geniş katılımlı analiz niteliğinde bir değerlendirme yapılacak olup, gerekli görüldüğü takdirde planda revizyona gidilebilecektir. Ayrıca, 2015 yılında stratejik plandan beklenen faydanın ne derece gerçekleştirilebildiği yönünde bir analiz daha yapılarak, analiz sonucu rapor halinde Kurum üst yöneticilerinin bilgisine sunulacaktır.

İzleme ve değerlendirme işlemlerinden; ilgili Genel Müdür Yardımcısı ve harcama birimi yetkililerinden oluşan komisyon sorumlu olacaktır.

Komisyonun yapacağı toplantılarda koordinasyon ve sekretarya hizmetlerini Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı yürütecektir.

6

SONUÇ

Stratejik Planlamayla, Kurum hizmetlerinin yönetiminde daha sağlıklı, geleceği öngören ve ortak stratejik odaklara yönelmiş yeni bir yönetim yaklaşımı oluşmaktadır. Kamu yapılandırma çalışmalarının geçiş aşamasında olduğu bir dönemde stratejik planlamaya geçilmektedir. Bu geçiş döneminin kamuda fikri ve yapısal değişimi gerektirmesi nedeniyle bir takım sorunları da bünyesinde barındırması doğaldır. Ancak, bu planlamayla daha farklı bir yönetsel yaklaşıma önemli bir adım atılmış olacaktır.

Stratejik Planın uygulanması aşamasında; Kurum çalışanları ile birlikte diğer kurum ve kuruluşların olumlu katkılarının ve desteklerinin sağlanması başarıya ulaşmakta kuşkusuz önemli bir faktör olacaktır.

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 7 nci maddesi uyarınca, planların iki yılda bir revize edilebilmesi mümkündür. Uygulama sürecinde olası sorunların da üstesinden gelineceği ve stratejik planlamanın kendisinden beklenen yararın sağlanacağını ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 6831 sayılı Orman Kanunu
- 3234 sayılı OGM Teşkilat Kanunu ve buna dair Yönetmelikler ve Talimatlar
- 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Kuruluş Kanunu
- Ormanlarla ilgili Uluslararası Sözleşmeler ve Protokoller
- Ulusal Ormancılık Programı (2004-2023)
- DPT Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu 2007
- Ulusal Program (2001-2003)
- AB Çevre Uyum Stratejisi (UÇES-2006)
- 9 uncu Kalkınma Planı (2007-2013)
- 60. Hükümet Eylem Planı
- 8 inci Beş Yıllık Kalkınma Planı
- 9 uncu Kalkınma Planı Ormancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu
- Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (DPT 2. Sürüm Haziran 2006)
- Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (YPK Kararı 2006/1)

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AGM	ÇOB Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü
BİT	Bilgi İşlem Teknolojileri
CBS (GIS)	Coğrafi Bilgi Sistemi
CITES	Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme
ÇOB	Çevre ve Orman Bakanlığı
DKMPGM	ÇOB Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DMİ	ÇOB Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
DSB	Döner Sermaye Bütçesi
EC	Avrupa Komisyonu
EEC	Avrupa Ekonomi Komisyonu
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı
GEF	Küresel Çevre Fonu
GEKYA	Gen Koruma ve Yönetim Alanları
IFF	Hükümetlerarası Ormancılık Forumu
IPF	Hükümetlerarası Ormancılık Paneli
KORBİS	Konumsal Orman Bilgi Sistemi
LULUCF (AKAKDO)	Arazi Kullanım, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık
OATIAM	ÇOB Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü
ODOÜ	Odun Dışı Orman Ürünleri
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
ORKÖY	ÇOB Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SOY	Sürdürülebilir Orman Yönetimi
TKGM	Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
TUOP	Türkiye Ulusal Ormancılık Programı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TSE	Türk Standartlar Enstitüsü
TTKD	Türkiye Tabiatını Koruma Derneği
UÇEP	Ulusal Çevre Eylem Planı
UÇES	AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi
UNCED	Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı
UNFF	Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu
YARDOP	Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dayanıklı Ormanlar Tesisi Projesi
YPK	Yüksek Planlama Kurulu

TABLolar, ŞEKİLLER VE GRAFİKLER

TABLolar

Tablo 1: Orman Genel Müdürlüğünde 2008 Yılında Memurların Ünvanlarına Göre Durumu	15
Tablo 2: Orman Genel Müdürlüğü 2008 Yılı İşçi Sayısı	16
Tablo 3: Orman Genel Müdürlüğü 2000-2008 Gelir-Gider Durumu	17
Tablo 4: Orman Genel Müdürlüğü 2004-2008 Yılları Bütçe Gider Gerçekleşmeleri	19
Tablo 5: 1937-2008 Arası Suç Zaptı Tanzim Edilen Orman Suçları	28
Tablo 6: Korunan Alanlar Durumu	30
Tablo 7: Türkiye Ormanlarından 1990-2007 Dönemindeki Net Karbon Tutunumu ve CO2 Eşdeğerleri	41
Tablo 8: Orman Ekosistemlerindeki Karbon Havuzları ve Temel Bileşenleri	42
Tablo 9: Orman Kanununun 16 ve 18 nci Maddelerine Göre Verilen İzinler	43
Tablo 10: Orman Kanununun 17 nci Maddesine Göre Verilen İzinler	44
Tablo 11: Dünyada En Çok Orman Kaynağına Sahip Ülkeler	55
Tablo 12: Orman Genel Müdürlüğü Paydaş Listesi	61

ŞEKİLLER

Şekil 1: Orman Genel Müdürlüğü Ortalama Yatırım/Cari Oranları	18
Şekil 2: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde İşlenen Orman Suçları Türünün Tüm Orman Suçları İçerisindeki Payı	26
Şekil 3: Türkiye Geneline Ormanların Tescil Durumu	29
Şekil 4: Türkiye Ormanlarının Kapalılık Durumu	31
Şekil 5: Ormanların Ana Fonksiyon Sınıflarına Dağılımı	36
Şekil 6: Sosyal ve Kültürel Hizmetler İçin Öngörülen Orman Alanları	39
Şekil 7: Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar İçin Ayrılan Orman Alanları	40
Şekil 8: Mevcut Orman Yollarının Standartlara Uygunluk Durumu	47
Şekil 9: Türkiye Ormanlarının Verimlilik Durumu	52
Şekil 10: Stratejik Plan Finansman Kaynağı ve Maliyet Dağılımı	110

GRAFİKLER

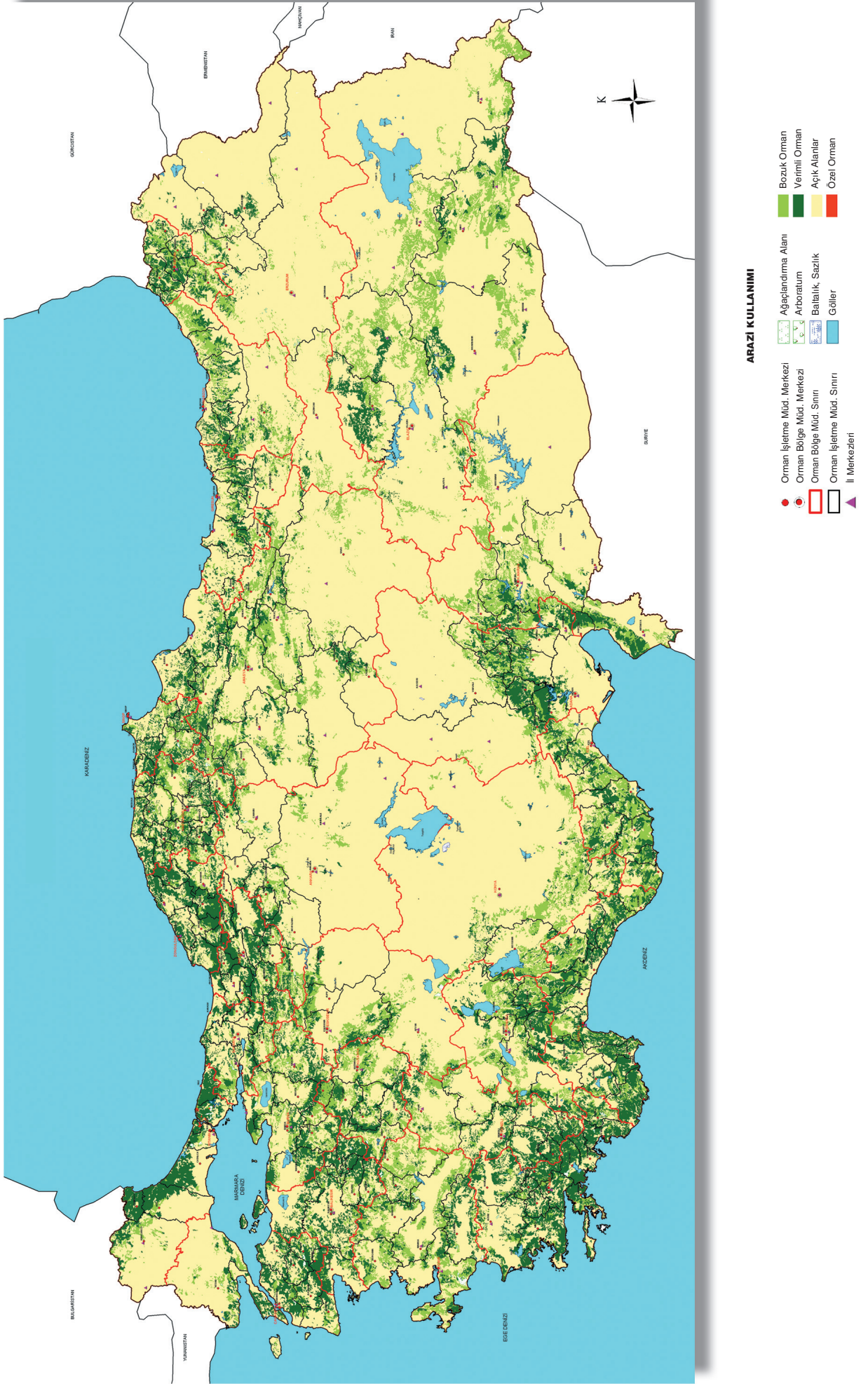
Grafik 1: Orman Genel Müdürlüğü Memur Sayısı	16
Grafik 2: Orman Genel Müdürlüğü Gelir-Gider Durumu	18
Grafik 3: Teknolojik Malzeme Dağılımı	22
Grafik 4: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde Meydana Gelen Orman Yangınlarında Yanan Orman Alanı Miktarı	24
Grafik 5: 1937-2008 Yılları Arasında Ülkemizde Meydana Gelen Orman Yangınlarının Sayısı	25
Grafik 6: Kadastro Çalışmaları	29
Grafik 7: Bazı Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye'de Bitki Türü Sayısı	30
Grafik 8: Koruya Tahvil Program ve Gerçekleşmeler	32
Grafik 9: Gençlik Bakımı Program ve Gerçekleşmeler	32
Grafik 10: Kültür Bakımı Program ve Gerçekleşmeler	32
Grafik 11: Sıklık Bakımı Program ve Gerçekleşmeler	33
Grafik 12: İlk Aralama Bakımı Program ve Gerçekleşmeler	33
Grafik 13: Doğal Gençleştirme Program ve Gerçekleşmeleri	33
Grafik 14: Yapay Gençleştirme Program ve Gerçekleşmeler	33
Grafik 15: Rehabilitasyon Program ve Gerçekleşmeler	34
Grafik 16: Türkiye Ormanlarından Cari Servet Artımı Miktarı	37
Grafik 17: Yeni Yol Program ve Gerçekleşmeleri	47
Grafik 18: Yangın Emniyet Yolu Program ve Gerçekleşmeleri	48
Grafik 19: Orman Yolları Sanat Yapısı Program ve Gerçekleşmeleri	48
Grafik 20: Üst Yapı Program ve Gerçekleşmeleri	48
Grafik 21: Büyük Onarım Program ve Gerçekleşmeleri	48
Grafik 22: Endüstriyel Odun Üretimi Program ve Gerçekleşmesi	89
Grafik 23: Yakacak Odun Üretimi Program ve Gerçekleşmesi	89
Grafik 24: Dikili Satış Program ve Gerçekleşmesi	90

Orman Genel Müdürlüğü Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri

KRİTER 1	ORMAN KAYNAKLARI
1.1	Ormanlar ve diğer ağaçlık alanlar
1.2	Dikili servet, biyokütle ve karbon stoğu
1.3	Artım
1.4	Amenajman Planı Olan Orman Alanı
1.5	Kadastrosu Yapılan Orman Alanı
KRİTER 2	BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK
2.1	Ormanların dağınıklık durumu
2.2	Silvikiültürel Bakımlar
2.3	Gençleştirme Güvenilirliği
2.4	Tohum Kaynakları
KRİTER 3	ORMANLARIN SAĞLIĞI ve CANLILIĞI
3.1	Doğal Faktörlerden Etkilenen Ormanlar
3.2	Başarılı Tabii Gençleştirme Alanı
3.3	Açma Yerleşme
3.4	Yakacak Odun Tüketimi
3.5	Orman Yangınları
3.6	Otlatma Zararı
3.7	İzin İrtifaklar
KRİTER 4	ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ ve FONKSİYONLARI
4.1	Entegre Amenajman Planları ile Yönetilen Ormanlar
4.2	Odun Üretimi
4.3	Artım ve Üretim Dengesi
4.4	Odun Dışı Orman Ürünleri Üretimi
KRİTER 5	ORMANLARIN KORUYUCU ve ÇEVRESEL FONKSİYONLARI
5.1	Koruyucu Özelliği Nedeniyle Muhafaza Edilen Alanlar
5.2	Su Havzalarını Koruma Alanları
5.3	Toprak Muhafaza Alanları
KRİTER 6	ORMANLARIN SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI
6.1	Üretilen Odun Ürününün Değeri
6.2	Odun Dışı Orman Ürünlerinin Değeri
6.3	Yaratılan İstihdam
6.4	Orman Toplulukları ve Sivil Örgütler
6.5	İşlenen Orman Suçları

Harita 4: Türkiye'de Orman Varlığı

ORMANCILIKTA DÖRT KÜRESEL AMAÇ

Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu'nun 2006 yılında yapmış olduğu 6 ncı Toplantısında (UNFF-6) bütün üye ülkelerce Ormancılıkta dört küresel amaç kabul edilmiştir.

1

Dünyadaki orman örtüsü azalışını; koruma, restorasyon, ağaçlandırma ve ormanlaştırma dahil olmak üzere sürdürülebilir orman yönetimi ile tersine çevirmek.

2

Ormana bağımlı toplumların geçimlerini iyileştirme dahil olmak üzere ormanların ekonomik, sosyal ve ekolojik faydalarını arttırmak.

3

Korunan orman alanlarını ve sürdürülebilir yönetilen orman alanlarını belirgin bir şekilde arttırmak.

4

Gelişmekte olan ülkelere yapılmakta olan ODA (Official Development Assistance) yardımlarındaki azalışı tersine çevirmek ve sürdürülebilir orman yönetimini uygulamak için yeni ve ek kaynakları belirgin bir şekilde harekete geçirmek.

Sayı : B.18.1.OGM.0.65.01.602/
Konu : OGM Stratejik Plan (2010-2014)

31/12/2009

OLUR NO : 10

BAKANLIK MAKAMINA

Kamu kaynaklarının; etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini düzenleyen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu idarelerinin stratejik plan hazırlamalarını ve uygulamalarını plan çerçevesinde yapmalarını yasal yükümlülük altına almıştır.

Stratejik planlama ile; bütçenin ve kaynak tahsislerinin öncelikleri belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesine dönük yapılabilmesi, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi, kamu idarelerinin kalkınma planları, programları ve genel politikalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının benimsedikleri temel ilkeler kapsamında geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmaları, stratejik amaç ve bu amaçlara ulaşmada ölçülebilir hedeflerini ortaya koymaları, bu hedeflere önceden belirlenen performans göstergeleri doğrultusunda ne kadar yaklaştıklarını ölçebilmeleri ve planlamada katılımcı yaklaşımın benimsenmesi amaçlanmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesine dayanılarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ekindeki Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya Geçiş Takvimi IV. Grupta yer alan Genel Müdürlüğümüz, stratejik plan hazırlama çalışmalarını tamamlamış, hazırlanan Taslak Plan adı geçen Yönetmeliğin 13 üncü maddesi gereği DPT Müsteşarlığının değerlendirmelerine sunulmuş ve söz konusu Değerlendirme Raporu çerçevesinde OGM Stratejik Plan (2010-2014)’a son şekli verilmiştir.

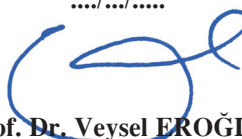
Uygun görüldüğü taktirde; 2010-2014 dönemi için hazırlanan ve misyon, vizyon, temel değerler, stratejik amaçlar, stratejik hedefler, stratejiler ve performans göstergeleri ile sorumlu birimlerin yer aldığı Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan (2010-2014)’ın uygulanmak üzere yürürlüğe konulmasını,

Olurlarınıza arz ederim.

Uygun görüşle arz ederim.
30/12/2009

Prof. Dr. Hasan Z. SARIKAYA
Müsteşar

Osman KAHVECİ
Genel Müdür

OLUR
....../.../.....

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

www.ogm.gov.tr